

Handlingsprogram

för förebyggande verksamhet och räddningstjänst inom Räddningstjänsten Skaraborg och förbundets medlemskommuner.

Fastställd av: *Se tabell 1 på nästa sida.*

Fastställd datum: *Se tabell 1 på nästa sida.*

Dokumenttyp: *Handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor*

Dokumentet gäller från och med: *Se tabell 1 på nästa sida.*

Giltighetstid: *Tillsvidare.*

Utskrivet dokument är inte gällande. Digital version på förbundets intranät/webbsida är endast gällande.

Handlingsprogram - för förebyggande verksamhet och räddningstjänst inom Räddningstjänsten Skaraborg och dess medlemskommuner.

Handlingsprogrammets delar är författade och antagna av olika församlingar, se tabell nedan. För de delar som är antagna av respektive medlemskommun framgår detta efter respektive berört stycke i dokumentet. Räddningstjänstförbundet och respektive medlemskommun ansvarar var för sig för sina egna författade och antagna delar.

Tabell 1: Förteckning av beslut om antagande.

Antagande församlingen	Beslutshänvisning	Beslutsdatum	Giltigt fr.o.m.
Räddningstjänsten Skaraborg, direktionen	D § 85	2023-12-21	2024-01-01
Skövde kommun, kommunstyrelsen	Ks § 44/24, KS2023.0344	2024-03-11	2024-03-14
Lidköpings kommun, kommunstyrelsen	Ks § 32, dnr. KS 2023/100	2024-02-07	2024-02-15
Mariestads kommun, kommunstyrelsen	Kf § 4, Dnr 2023/00505	2024-01-29	2024-02-05
Vara kommun, kommunstyrelsen	Ks § 65, dnr. 2023/253	2024-06-05	2024-06-07
Tibro kommun, kommunstyrelsen	Ks § 4, dnr. 2023-000229	2024-02-06	2024-02-09
Töreboda kommun, kommunstyrelsen	Kf § 5, dnr: 2023/524	2024-02-26	2024-02-29
Hjo kommun, kommunfullmäktige	Kf § 8, 2023-257	2024-02-22	2024-02-28
Karlsborgs kommun, kommunstyrelsen	KSN dnr. 2023-000547	2024-01-12	2024-01-12
Essunga kommun, kommunstyrelsen	Ks § 72, dnr. 2023/383	2024-05-29	2024-06-04
Grästorps kommun, kommunstyrelsen	Ks § 93, dnr. 2021/755	2024-05-29	2024-05-30
Gullspångs kommun, kommunstyrelsen	Ks § 10, dnr. 2023-00465	2024-01-17	2024-01-29

Förord

I en ständigt föränderlig omvärld krävs att vi som räddningstjänst hela tiden anpassar oss efter nya förutsättningar, för att alla som bor och vistas i vårt geografiska ansvarsområde ska känna tillit och uppleva trygghet till det skydd som samhället erbjuder.

Räddningstjänsten Skaraborg har som främsta uppgift att tillsammans med våra medlemskommuner, civilsamhället, samverkansorganisationer och myndigheter skapa en så trygg och säker miljö som möjligt. Ibland räcker inte våra gemensamma resurser i samhället till, vilket även ställer krav på alla enskilda människor att också ta ett visst ansvar för att motverka och hantera oönskade händelser.

För att nå ett tryggt och säkert samhälle krävs dels ett förebyggande arbete, dels ett skadeavhjälpande arbete som är robust och effektivt. Våra medarbetare med sin särskilda kompetens utövar tillsyn, bistår med råd och upplysningar och, om en oönskad händelse inträffar, begränsar konsekvenserna och effekterna av en olycka eller brand.

Räddningstjänsten Skaraborg är ett kommunalförbund med medlemskommunerna Skövde, Lidköping, Mariestad, Vara, Hjo, Tibro, Karlsborg, Essunga, Töreboda, Grästorp och Gullspång.

Räddningstjänsten Skaraborg leds av en direktion bestående av politiker från de i förbundet ingående kommunerna. Handlingsprogrammet utarbetas av förbundets tjänstepersoner för att antas av direktionen och beskriver hur arbetet med skydd mot olyckor ska genomföras, utvärderas och kvalitetssäkras.

I handlingsprogrammet redovisas också de delar av kommunernas uppdrag enligt lag om skydd mot olyckor som inte överförts till kommunalförbundet.

Handlingsprogrammet gäller från och med 2024-01-01.

Johan Ask

Direktionens ordförande

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Beskrivning av kommunen (förbund och medlemskommuner)	2
2.1	Räddningstjänstförbundet.....	2
2.2	Skövde kommun	2
2.3	Lidköpings kommun	3
2.4	Mariestads kommun	5
2.5	Vara kommun	6
2.6	Tibro kommun	7
2.7	Töreboda kommun.....	7
2.8	Hjo kommun	8
2.9	Karlsborgs kommun.....	8
2.10	Essunga kommun.....	9
2.11	Grästorps kommun.....	9
2.12	Gullspångs kommun	10
3	Styrning av skydd mot olyckor	12
3.1	Räddningstjänstförbundet.....	12
3.2	Skövde kommun	13
3.3	Lidköpings kommun	13
3.4	Mariestads kommun	14
3.5	Vara kommun	15
3.6	Tibro kommun	15
3.7	Töreboda kommun.....	15
3.8	Hjo kommun	16
3.9	Karlsborgs kommun.....	16
3.10	Essunga kommun.....	16
3.11	Grästorps kommun.....	17
3.12	Gullspångs kommun	17
4	Risker	18
4.1	Övergripande.....	18
4.1.1	Räddningstjänstförbundet.....	18
4.1.2	Skövde kommun	19
4.1.3	Lidköpings kommun	21
4.1.4	Mariestads kommun.....	22
4.1.5	Vara kommun	22
4.1.6	Tibro kommun	23
4.1.7	Töreboda kommun.....	23

4.1.8	Hjo kommun	24
4.1.9	Karlsborgs kommun.....	24
4.1.10	Essunga kommun.....	25
4.1.11	Grästorps kommun.....	26
4.1.12	Gullspångs kommun	26
4.2	Brand i byggnad.....	27
4.2.1	Räddningstjänstförbundet.....	27
4.2.2	Skövde kommun	27
4.2.3	Lidköpings kommun	27
4.2.4	Mariestads kommun.....	28
4.2.5	Vara kommun	28
4.2.6	Tibro kommun	28
4.2.7	Töreboda kommun	28
4.2.8	Hjo kommun	28
4.2.9	Karlsborgs kommun.....	28
4.2.10	Essunga kommun.....	29
4.2.11	Grästorps kommun.....	29
4.2.12	Gullspångs kommun	29
4.3	Brand utomhus.....	29
4.3.1	Räddningstjänstförbundet.....	29
4.3.2	Skövde kommun	29
4.3.3	Lidköpings kommun	30
4.3.4	Mariestads kommun.....	30
4.3.5	Vara kommun	30
4.3.6	Hjo kommun	30
4.3.7	Tibro kommun	30
4.3.8	Karlsborgs kommun.....	30
4.3.9	Töreboda kommun	30
4.3.10	Essunga kommun.....	30
4.3.11	Grästorps kommun.....	30
4.3.12	Gullspångs kommun	30
4.4	Trafikolycka.....	31
4.4.1	Skövde kommun	31
4.4.2	Lidköpings kommun	31
4.4.3	Mariestads kommun.....	32
4.4.4	Vara kommun	33
4.4.5	Tibro kommun	34
4.4.6	Töreboda kommun	35

4.4.7	Hjo kommun	35
4.4.8	Karlsborgs kommun.....	36
4.4.9	Essunga kommun.....	37
4.4.10	Grästorps kommun.....	38
4.4.11	Gullspångs kommun	38
4.5	Olycka med farliga ämnen.....	39
4.5.1	Skövde kommun	39
4.5.2	Lidköpings kommun	40
4.5.3	Mariestads kommun.....	41
4.5.4	Vara kommun	41
4.5.5	Tibro kommun	41
4.5.6	Töreboda kommun	42
4.5.7	Hjo kommun	42
4.5.8	Karlsborgs kommun.....	43
4.5.9	Essunga kommun.....	43
4.5.10	Grästorps kommun.....	44
4.5.11	Gullspångs kommun	44
4.6	Naturolycka	44
4.6.1	Skövde kommun	44
4.6.2	Lidköpings kommun	46
4.6.3	Mariestads kommun.....	48
4.6.4	Vara kommun	49
4.6.5	Tibro kommun	51
4.6.6	Töreboda kommun	52
4.6.7	Hjo kommun	54
4.6.8	Karlsborgs kommun.....	56
4.6.9	Essunga kommun.....	57
4.6.10	Grästorps kommun.....	59
4.6.11	Gullspångs kommun	60
4.7	Drunkning	62
4.7.1	Skövde kommun	62
4.7.2	Lidköpings kommun	62
4.7.3	Mariestads kommun.....	62
4.7.4	Vara kommun	63
4.7.5	Tibro kommun	63
4.7.6	Töreboda kommun	63
4.7.7	Hjo kommun	63
4.7.8	Karlsborgs kommun.....	64

4.7.9	Essunga kommun.....	64
4.7.10	Grästorps kommun.....	64
4.7.11	Gullspångs kommun	64
4.8	Fartygsolycka	64
4.8.1	Lidköpings kommun	64
4.8.2	Mariestads kommun.....	64
4.8.3	Tibro kommun	65
4.8.4	Töreboda kommun	65
4.8.5	Hjo kommun	65
4.8.6	Karlsborgs kommun.....	65
4.8.7	Gullspångs kommun	66
5	Värdering	67
5.1	Räddningstjänstförbundet.....	67
5.2	Skövde kommun	68
5.3	Lidköpings kommun	68
5.4	Mariestads kommun	69
5.5	Vara kommun	70
5.6	Tibro kommun	70
5.7	Töreboda kommun	71
5.8	Hjo kommun	71
5.9	Karlsborgs kommun.....	72
5.10	Essunga kommun.....	73
5.11	Grästorps kommun.....	73
5.12	Gullspångs kommun	73
6	Mål.....	75
6.1	Räddningstjänstförbundet.....	75
6.2	Skövde kommun	77
6.3	Lidköpings kommun	78
6.4	Mariestads kommun	78
6.5	Vara kommun	79
6.6	Tibro kommun	79
6.7	Töreboda kommun	80
6.8	Hjo kommun	80
6.9	Karlsborgs kommun.....	81
6.10	Essunga kommun.....	81
6.11	Grästorps kommun.....	82
6.12	Gullspångs kommun	82
7	Förebyggande – förmåga och verksamhet.....	84

7.1	Tillsyn.....	88
7.2	Stöd till den enskilde	89
7.2.1	Räddningstjänstförbundet.....	89
7.2.2	Skövde kommun	89
7.2.3	Lidköpings kommun	89
7.2.4	Mariestads kommun.....	89
7.2.5	Vara kommun	89
7.2.6	Tibro kommun	90
7.2.7	Töreboda kommun	90
7.2.8	Hjo kommun	90
7.2.9	Karlsborgs kommun.....	90
7.2.10	Essunga kommun.....	91
7.2.11	Grästorps kommun.....	91
7.2.12	Gullspångs kommun	91
7.3	Rengöring och brandskyddskontroll.....	91
7.4	Övriga förebyggande åtgärder	92
7.4.1	Räddningstjänstförbundet.....	92
7.4.2	Skövde kommun	93
7.4.3	Lidköpings kommun	93
7.4.4	Mariestads kommun.....	93
7.4.5	Vara kommun	93
7.4.6	Tibro kommun	93
7.4.7	Töreboda kommun	93
7.4.8	Hjo kommun	94
7.4.9	Karlsborgs kommun.....	94
7.4.10	Essunga kommun.....	94
7.4.11	Grästorps kommun.....	94
7.4.12	Gullspångs kommun	94
8	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	95
8.1	Övergripande.....	95
8.1.1	Tillgång till egna resurser.....	95
8.1.2	Tillgång till resurser i samverkan med andra kommuner	97
8.1.3	Alarmering av räddningsorganet.....	97
8.1.4	Brandvattenförsörjning	98
8.1.5	Responstid	98
8.1.6	Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder	99
8.1.7	Samverkan med andra aktörer	100
8.1.8	Varning och information till allmänheten	100

8.2	Per olyckstyp	101
8.2.1	Brand i byggnad	101
8.2.2	Brand utomhus (brand i annat än byggnad)	102
8.2.3	Trafikolycka.....	103
8.2.4	Olycka med farliga ämnen.....	104
8.2.5	Naturolycka	105
8.2.6	Drunkning	105
8.2.7	Fartygsolycka	106
8.3	Ledning av räddningstjänsten	107
8.3.1	Övergripande ledning.....	107
8.3.2	Ledning av räddningsinsatser	107
8.4	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	108
8.5	Räddningstjänst under höjd beredskap	108
8.5.1	Inledningsvis i planeringen	108
8.5.2	I ett senare skede	109
9	Uppföljning, utvärdering och lärande	110
9.1	Räddningstjänstförbundet.....	110
9.2	Skövde kommun	111
9.3	Lidköpings kommun	111
9.4	Mariestads kommun	111
9.5	Vara kommun	111
9.6	Tibro kommun	112
9.7	Töreboda kommun	112
9.8	Hjo kommun	112
9.9	Karlsborgs kommun.....	113
9.10	Essunga kommun.....	113
9.11	Grästorps kommun.....	113
9.12	Gullspångs kommun	113
	Bilaga A: Dokumentförteckning	2
	Bilaga B: Beskrivning av samråd	6
	Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten	2

1 Inledning

Aktuellt dokument utgör handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt 3 kap. 3 § lag om skydd mot olyckor och för räddningstjänst enligt 3 kap. 8 § lag om skydd mot olyckor.

Handlingsprogrammet utgör ett samlat dokument för räddningstjänstförbundet och samtliga medlemskommuner; Skövde, Lidköping, Mariestad, Vara, Tibro, Töreboda, Hjo, Karlsborg, Essunga, Grästorp och Gullspåns kommuner.

De delar av uppdraget enligt lag om skydd mot olyckor som, enligt förbundsordningen, är överförda från medlemskommunerna till räddningstjänstförbundet beslutas av förbundsdirektionen och de delar som inte är överförda beslutas av respektive kommun, kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Handlingsprogrammet beskriver förbundet och medlemskommunerna, hur arbetet enligt lag om skydd mot olyckor styrs, vilka risker för olyckor som föreligger inom det geografiska området, hur riskerna värderas, mål för förbundets och medlemskommunernas arbete enligt lagstiftningen, förebyggande- och räddningstjänstförmåga och verksamhet samt hur arbetet följs upp, utvärderas och skapar lärdom.

2 Beskrivning av kommunen (förbund och medlemskommuner)

I detta kapitel beskrivs hur förbundet och respektive medlemskommuns geografiska område ser ut.

2.1 Räddningstjänstförbundet

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg utgörs av elva medlemskommuner. Den totala arealen är ca 7 500 kvadratkilometer och den sammanlagda folkmängden uppgick 2022-12-31 till 192 293 personer. I det geografiska området finns i tätorterna industrier, vårdlokaler, utbildningslokaler och försvarsmaktsanläggningar. I de norra delarna finns stora arealer skogsområden. Kommunikationsmässigt märks i huvudsak västra stambanan, E20, väg 26, 44 och väg 47. Förbundet har gräns mot statligt vatten i form av Väner och Vättern och de östra delarna av förbundet genomskärs av Göta kanal. Undantaget kommunerna med kuststräckor och området kring Göta kanal minskar andelen som vistas inom det geografiska området under sommaren. Övriga delar av året sker en ökning av de som vistas där bland annat till följd av högskola och utbildning av värnpliktiga.

De största tätorterna inom respektive kommun är i fallande ordning: Skövde, Lidköping, Mariestad, Tibro, Hjo, Töreboda, Vara, Karlsborg, Grästorp, Nossebro och Gullspång. I kommunerna Skövde, Mariestad, Tibro och Hjo bor ca 70 % av befolkning inne i centralorten. I övriga kommuner är andelen av befolkningen som bor i centralorten mindre, mellan 30–60 %. Andelen äldre ökar främst i de något mindre kommunerna.

Byggnadsbeståndet inom det geografiska området varierar med stor utbyggnadstakt i de större tätorterna. Äldre koncentrerad bebyggelse återfinns i Lidköping, Mariestad och Hjo stadskärnor. Större industrier är belägna i såväl större som mindre tätorter inom medlemskommunernas geografiska områden. I Karlsborg, Skövde och Lidköpings kommun finns större anläggningar för Försvarsmakten.

Mellan medlemskommunerna och andra kommuner sker dagligen arbetspendling med såväl allmänna kommunikationer som med personbilar. Västra stambanan är mycket intensivt trafikerad med såväl persontrafik som godstransporter, vilka även inkluderar transporter med farligt gods. Till hamnen i Otterbäcken, Gullspång, samt hamnen i Lidköping sker en omfattande handelssjöfart medan övriga hamnar i Väner och Vättern främst trafikeras av en stor mängd fritidsbåtar. I luften sker kontinuerligt flygtrafik med flertalet överflygningar i syd-nordlig riktning. Den regionala flygplatsen Lidköping Airport är belägen cirka 5 km söder om Lidköping (inga reguljära flygningar).

2.2 Skövde kommun

Skövde kommun ligger mitt i Skaraborg, mellan landets två största insjöar och landets två största städer. Skövde domineras av berget Billingen som är ett platåberg norr och väster om tätorten Skövde. Kommunens östra delar kan bäst beskrivas som kulturlandskap med skogs- och jordbruk. Även kommunens södra delar utgörs av omväxlande skog- och jordbruksmark. Förutom Billingen är Skövde beläget på ett förhållandevis icke-kuperat område.

Invånarantalet är ca 57 500 invånare och kommunens vision är att vara 60 000 invånare år 2025. Ett mål som med dagens tillväxttakt ser ut att kunna uppnås.

Ca 94% av kommunens invånare är boende i någon av kommunens största tätorter. De största tätorterna i kommunen är i tur och ordning:

Tätort	Befolkning
Skövde	Ca 46 600
Skultorp	Ca 3800
Stöpen	Ca 1380
Tidan	Ca 970

Övriga tätorter i kommunen har en folkbokförd befolkning mellan 900–250 invånare.

I kommunen finns tillgång till normal kommunal serviceverksamhet som förskolor, grundskolor, gymnasieskolor, äldreboenden, vårdcentraler, behovsprövade boenden, friluftsanläggningar etc. Utöver detta finns bland annat drivmedelsanläggningar, hotell, större samlingslokaler, äventyrsbad, köpcentrum, regionsjukhus, regementen, högskola och tillverkningsindustrier i kommunen.

Byggnadsbeståndet i kommunen varierar mycket i form av allt från nybyggnationer i nyetablerade bostadsområden, förtätningar i centrum samt ombyggnad av fritidshus. Samtidigt som det finns ett åldrande bostadsbestånd i övrigt. I centrala delarna av Skövde finns en äldre kulturminnesmärkt trähusbebyggelse.

I Skövde kommun verkar Försvarsmakten med ett antal Organisationsenheter (OrgE) som inryms i Skövde Garnison. Dessa OrgE är MRV, P 4, T 2, MSS, FMTIS, FMTS och TVK Mark. Chefen P4 är garnisonschef och i sin egenskap som garnisonschef samordnar denne gemensamma funktioner med de OrgE och civila aktörer som har verksamhet i garnisonen.

Västra stambanan går igenom staden och då Skövde är beläget mitt emellan Stockholm och Göteborg är staden en knutpunkt för tågtrafik, både gällande godstrafik och persontrafik.

Ks § 44/24, KS2023.0344

2.3 Lidköpings kommun

Lidköpings kommun hade 40 457 invånare i slutet av 2022. Staden ligger vid kusten till Sveriges största insjö, Vänern med en tjugotvå mil lång kust. Ån Lidan mynnar ut i Vänern där ligger Lidköpings hamn. Vänerhamn AB bedriver verksamhet där med åttatusen m² hamnmagasin och tjugosjutusen kvadratmeter lageryta utomhus. Ett stort antal lastfartyg går in och ut i hamnen och det hanteras omkring fyrahundrafemtio tusen ton gods per år. Drygt hälften av den totala godshanteringen utgörs av gödningsprodukter, fodervaror, spannmål och fastbränsle. Lidköpings kommuns totala areal är cirka ettusen trehundraåttio kvadratkilometer, varav ungefär hälften är landareal. Av kommunens landareal är majoriteten jordbruksmark och skogsmark. Landsbygden består till största delen av öppet jordbrukslandskap med åkrar och betesmarker som på många ställen har strandanknytning till bland annat Vänern, Lidan och Fläan. På landsbygden finns värdefulla natur- och kulturmiljöer som är viktiga för kommuninvånarna och besöksnäringen.

Lidköping är kommunens centralort. Den har behållit en småstadskaraktär och med sin närhet till vatten lockar staden en hel del besökare, speciellt på sommaren. Stadens äldre delar anses vara välbevarade och stadens centrum har förklarats som riksintresse för kulturmiljövården. Det är i staden som de flesta arbetsplatser finns och även det största utbudet av handel, service och fritidsaktiviteter. Kommunen har förutom flertalet grundskolor en stor gymnasieskola, De la Gardiegymnasiet, med cirka tvåtusen elever.

Det finns många utflykts- och turistmål i kommunen. Några av Västsveriges populäraste är Läckö Slott och ligger på Kållandsö. En byggnad från sextonhundraålet med grunden från tolvhundraålet. Spikens fiskeläge och Ekens skärgård med cirka hundra tjugio öar, kobbar och skär är belägna även här.

Befolkningsprognosen för Lidköpings kommun år 2035 är enligt Statistiska centralbyrån 41 675 invånare men kommunens mål är att växa till 45 000 invånare till år 2030. Detta innebär bland annat att det kommer behövas cirka tretusen femhundra bostäder. Det pågår planeringar för nybyggnadsprojekt, den huvudsakliga utbyggnaden av bostäder ska ske inom eller i anslutning till staden. Utanför Lidköpings tätort planeras övervägande del för småhus.

Det finns två brandstationer i Lidköpings kommun. En är placerad i Lidköping. Den andra är en deltidstation och finns i Järpås. I centrala Lidköping finns det en polisstation. Sjukhuset i Lidköping inrymmer bland annat akutmottagning, operationsavdelning, röntgen, olika mottagningar samt vårdavdelningar.

De största vägarna inom Lidköpings kommun är väg 44, väg 49 och väg 187. Via väg 44 når man västerut Trollhättan och E45 mot Göteborg. Mot nordost leder väg 44 till Götene och vidare till E20 mot Stockholm. Väg 49 förbinder kommunen med Skara och Skövde. Väg 187 utgör förbindelseväg mellan Lidköping och Vara. Kinnekullebanan förbinder kommunen med Västra Stambanan i norr och i söder med Herrljunga och Älvsborgsbanan. Den används i huvudsak för persontrafik. Banan är oelektrifierad. Idag går inget gods på järnväg på Kinnekullebanan, men det är inte uteslutet i framtiden.

Lidköping Airport (Lidköping Hovby Flygplats AB) är en regional flygplats cirka fem km söder om Lidköping. Bland verksamheterna på flygplatsen finns firmaflyg, segelflygsverksamhet och en motorflygklubb. Det finns inga reguljära flygningar och flygplatsen är ett skyddsobjekt.

Skaraborgs Flygflottilj F 7 är ett krigsförband som ligger i Såtenäs cirka trettio km väster om Lidköping. Här finns flera stridsflygdivisioner och en transportdivision. Skaraborgs flygflottilj leder enheten som hanterar all verksamhet kring transport- och specialflyg inom Försvarsmakten. Den innefattar både uppdrag åt regeringen och internationella insatser. Råda flygbas, belägen väster om Lidköping, används som övningsfält av Försvarsmakten.

Det finns fem verksamheter där vissa farliga ämnen förekommer, så kallade sevesoverksamheter, i Lidköpings kommun:

- Lantmännens gödselterminal är en sevesoverksamhet på den högre kravnivån som ligger vid östra hamnen i Lidköping. De tar emot växtnäringsprodukter i lös vikt via sjötransporter. Dessa förpackas i stora säckar som lagras i väntan på vägtransport. Vid en eventuell brand i växtnäringsprodukterna kan nitroösa gaser bildas och spridas via brandröken. Nitroösa gaser är giftiga och kan vid inandning i höga koncentrationer leda till kemisk lunginflammation, svår andnöd och lungödem. Gödselterminalens läge kan innebära att spridning av nitroösa gaser sker inom centrala Lidköping.
- Lidköpings Biogas förvätskningsanläggning är en sevesoanläggning på den lägre kravnivån. Inom anläggningen tillverkas metangas (Biogas) genom rötning av växtprodukter. Gasen renas, trycksätts och kyls till flytande form. Metangasen är en brandfarlig gas och vid ett eventuellt läckage i anläggningen finns risk för brand eller explosion. Vid lagring av den kylda gasen finns också en risk för köldskador i händelse av ett eventuellt läckage. Metangasen körs med tankbilstransport och säljs vidare. Anläggningen är belägen öster om tätorten, Kartåsens industriområde intill en avfallsanläggning och deponi, ca 800 meter till närmaste bostad.
- Svevia AB bergtäkt i Järpås är en sevesoanläggning på den lägre kravnivån. Täkten är belägen ca två km väster om Järpås och ligger i ett kuperat skogbevuxet berglandskap. Närmast belägna bostadshus ligger ca fyrahundra femtio meter nordost om täktområdet. Närmaste samlad bebyggelse ligger ca två km nordost om täkten. Verksamheten består av avtäckning, borrhning, sprängning, skutknackning, krossning, sortering, upplagshantering samt transporter till och från täkten.
- XR Bergkross AB bergtäkt i Järpås är en sevesoanläggning på den lägre kravnivån. Täkten är belägen cirka tre km väster om Järpås samhälle. Vid bergtäkten produceras bergmaterial genom borrhning, sprängning och krossning. Sprängningen sker vid ett fåtal tillfällen per år. Vid dessa tillfällen hanteras dock sprängämnen i sådan mängd att verksamheten omfattas av den så kallade Sevesolagstiftningen.
- Swerock AB bergtäkt i Gillstad tillhör den lägre kravnivån av sevesoverksamhet. Täkten är belägen ca femton km sydväst om centrala Lidköping, i nära anslutning till väg 44. Det finns ett fåtal bostäder i anslutning till täktverksamheten, det närmaste bostadshuset är beläget ca tvåhundra trettio meter bort. Arbetsmomenten består av avtäckning, borrhning, sprängning, skutknackning, krossning, sortering, upplagshantering och uttransport av bergmaterial.

Idag finns det cirka tvåtusenettihundra aktiebolag i Lidköpings kommun. Totalt finns det cirka fyratusen niohundra verksamma företag och organisationer i kommunen. De största branscherna i Lidköpings kommun är jordbruk, skogsbruk och fiske, handel, fastighetsverksamhet, juridik, ekonomi, vetenskap och teknik och byggverksamhet. Den största arbetsgivaren är Lidköpings kommun följt av Skaraborgs Flygflottilj F 7 Såtenäs och Västra Götalandsregionen med bland annat sjukhuset. Kommunens näringslivsenhet ansvarar för näringslivsfrågor och åtgärder för att främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen.

Sparbanken Lidköping Arena är en kombinerad evenemangs- och bandyarena. I arenan får det vistas upp till tolv tusen femhundra personer. Arenan har olika former av evenemang exempelvis bandymatcher, deltävlingar i melodifestivalen, diverse artister med uppträdande. Intill arenan finns en utomhusbana för bandy, badhus, tennis- och idrottsanläggning samt fotbollsplaner.

Antal invånare i kommunens tätorter*

Lidköping 23 656 personer

Lidköping norra 4370 personer

Vinninga 1070 personer

Järpås 790 personer

Filsbäck 667 personer

Örslösa 321 personer

Saleby 224 personer

Mellby 210 personer

**Siffrorna kommer från Statistiska centralbyrån (SCB) senaste mätningen i slutet av år 2020. Mindre tätorter än Mellby har inte tagits med.*

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

2.4 Mariestads kommun

Mariestads kommun är belägen i nordöstra delen av Västra Götalands län vid Vänerns östra strand. Till Mariestads kommun hör Torsö och Kalvö skärgård samt Djurö nationalpark. Mariestads kommun gränsar i nordöst till Gullspångs kommun, i öster till Töreboda kommun, i söder till Skövde kommun och i väster till Götene kommun.

I nordväst har kommunen en maritim gräns mot Säffle kommun i Värmlands län. Mariestads kommun har en lång kuststräcka på 14 mil. Ån Tidan rinner genom kommunen och mynnar i Vänern genom ett tillflöde i centrala Mariestad. Mariestads kommun ingår tillsammans med Lidköping och Götene i ett biosfärområde utsett av Unesco.

Mariestad är en sjöstad, där 1600-talshus samsas med moderna bostadsområden med sjönära lägen. En stor del av centrala Mariestad, Gamla Stan, utgörs av äldre trähusbebyggelse med korta eller inga avstånd mellan byggnader.

Mariestad är centralort och övriga tätorter är Ullervad, Lugnås, Lyrestad, Tidavad, Hasslerör och Sjötorp. Göta kanal har sitt inlopp i Sjötorp.

I kommunen finns tillgång till kommunal serviceverksamhet som exempelvis förskolor, grundskolor, gymnasieskolor, äldreboenden, vårdcentraler, behovsprövade boenden samt friluftsanläggningar. Utöver detta finns bland annat drivmedelsanläggningar, hotell, större samlingslokaler, köpcentrum, sjukhus, högskola och tillverkningsindustrier i kommunen. I kommunen finns även en tankstation för vätgas som drivs av en solcellsanläggning.

Vad gäller infrastruktur så är E20 största vägen som passerar genom Mariestads kommun och riksväg 26 utgör ytterligare en större väg. Genom kommunen går vidare järnvägen Kinnekullebanan för persontåg och godståg.

Mariestads kommun har en landareal på 1 503 km² och tillhör grupp C6 - "Mindre stad/tätort" enligt SKR:s kommungruppsindelning för 2017, dvs. minst 15 000 och mindre än 40 000 invånare i kommunens största tätort.

I slutet av år 2022 var 24 768 invånare folkbokförda i Mariestads kommun. Den förväntade samhällsutvecklingen för Mariestads kommun är att invånarantalet förväntas att öka under de kommande åren med anledning av att flera företag planerar att genomföra större etableringar. Exempel på större etableringar och utbyggnader av befintliga verksamheter är att Volvo AB planerar en nyetablering av en batterifabrik samt att Metsä Tissue, Kriminalvården och E20 byggs ut.

Denna utveckling väntas generera tusentals nya arbetstillfällen. Det innebär nya behov och möjligheter i den långsiktiga planeringen av staden. För att möta efterfrågan på bostäder och samhällsservice behöver staden växa. Det ska ske på ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt. Det ska också ske på ett sätt som bevarar stadens befintliga värden och kvaliteter.

Antal invånare i kommunens tätorter 2022

Mariestad: 16 800 personer

Ullervad: 850 personer

Lugnås: 627 personer

Hasslerör: 287 personer

Lyrestad: 545 personer

Sjötorp: 422 personer

Kf § 4, Dnr 2023/00505

2.5 Vara kommun

Vara kommun klassificeras som en pendlingskommun nära mindre stad/tätort och har 16 096 invånare. Den totala arealen är 700 kvadratkilometer. I centralorten Vara bor 4 120 invånare. Övriga tätorter är Kvänum med 1 395 invånare, Vedum med 1 005 invånare, Stora Levene med 794 invånare, Arentorp med 510 invånare, Tråvad med 476 invånare, Jung med 395 invånare, Emtunga med 303 invånare och Larv med 245 invånare.

De senaste tre åren har man haft en befolkningsökning på 1 %.

Mer än hälften av den totala arealen på 700 kvadratkilometer utgörs av åkermark och en fjärdedel av skogsmark. Varaslätten är inte bara platt, här finns omväxlande natur från det öppna landskapet till kuperad terräng.

Lidan rinner från öster till norr i en krök genom kommunen, den skär en djup fåra i det bördiga landskapet och passerar en mängd vattenfall och forsar. Vid Herrekvarn i Larv finns Lidans högsta fall på 10 meter. Det finns 16 små sjöar i Vara kommun. Ån Afsan strömmar åt nordväst in i kommunen och "rundar" Vara tätort och rinner sedan mot norr och nordost fram till mynningen i Lidan cirka en km norr om Hällum.

Kommunen har många utflykts- och turistmål, bl.a. Conditori Nordpolen, Varas blå stationshus, Sivans osthandel, Vara Konserthus, Levene äng, Rösjö mosse och Sparlösastenen. Det finns hälsoslingor, Oltorps friluftsområde och flertalet motionsspår.

Vara kommun har som mål att vara 17 000 invånare år 2030. Detta innebär att det kommer behövas fler bostäder. Den huvudsakliga utbyggnaden planeras i Vara, Kvänum, Vedum och Stora Levene.

I Vara finns möjlighet att bygga utan att småstadens kvalitéer behöver påverkas. Det finns en del gluggar i kvarterens strukturer och det finns fastigheter där man kan öka antal våningar. Det pågår byggnation av flerbostadshus och det finns en detaljplan för ett nytt bostadsområde som är centralt beläget. När det gäller verksamheter så erbjuder kommunen industrimark med möjlig exploatering vid E20.

Det finns cirka 3 150 verksamma företag i kommunen. Den största arbetsgivaren är Vara kommun. Många av de privata företagen tillhör kategorin tillverkningsindustri och är förlagda i anslutning till tätorterna utanför centralorten. Vedums Kök & Bad AB är den största arbetsgivaren inom den privata sektorn. Skandia Elevator, Ranaverken AB, Volvo Penta, Benders Sverige AB, Kvänum Kök AB, Swegon AB och Rotage AB tillhör också de större företagen i kommunen.

Kommunen genomkorsas från sydväst mot nordost av E20 och från nordväst mot sydost av väg 47. Dessa vägar korsar varandra i direkt anslutning till centralorten Vara. E20 utgör förbindelselänk Stockholm - Göteborg och från Vara når man först Skara mot nordväst och Vårgårda i sydostlig riktning. Väg 47 förbinder Vara med Falköping i sydost och Grästorp i nordvästlig riktning. Väg 187 förbinder Vara med Lidköping i nordlig riktning. Primära vägar för farligt gods är E20 och väg 47, sekundär väg är del av väg 2520.

Älvsborgsbanan (Borås – Uddevalla) är elektrifierad och används i huvudsak för persontrafik, men är en omledningsbana för godstrafik vid behov. Järnvägen korsar kommunen och det finns stationer i Vara och i Håkantorp. Kinnekullebanan ansluter i den norra delen med station i Stora Levene.

Ks § 65, dnr. 2023/253

2.6 Tibro kommun

Tibro kommun är belägen i den nordöstra delen av Västra Götalands län. Tibro kommun gränsar till Karlsborg, Skövde, Töreboda och Hjo kommun. Tibro är huvudtätort och övriga orter är Fagersanna och Hönsa.

I kommunen finns tillgång till normal kommunal serviceverksamhet som förskolor, grundskolor, äldreboenden, vårdcentraler, behovsprövade boenden samt friluftsanläggningar. Utöver detta finns bland annat drivmedelsanläggningar, samlingslokaler och industrier i kommunen.

De huvudsakliga infrastrukturstråk som passerar genom kommunen är riksväg 49 som passerar väster om tätorten Tibro samt öster om Fagersanna och väg 201 som passerar söder om tätorten.

Större vattendrag inom kommunen är sjön Örlen och genom tätorten från söder mot norr rinner även ån Tidån.

Tibro kommun har en landareal på ca 236,8 km² och tillhör grupp B4 – ”Pendlingskommun nära större stad/tätort” enligt SKR:s kommungruppsindelning för 2017, dvs. kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 40 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun.

I mitten av 2021 var 11 240 personer folkbokförda i Tibro kommun.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

2.7 Töreboda kommun

Töreboda kommun är belägen i nordöstra delarna av Västra Götalands län och gränsar i nordöst till Laxå kommun i Örebro län, i öster till Karlsborgs kommun, i sydost till Tibro kommun, i sydväst till Skövde kommun, i nordväst till Mariestads kommun och i norr till Gullspångs kommun.

Ån Tidån rinner genom kommunens sydvästra hörn och Göta kanal korsar kommunen och löper även genom stadskärnan.

Töreboda är centralort. Övriga tätorter är Moholm och Älgårås.

I kommunen finns tillgång till kommunal serviceverksamhet som exempelvis förskolor, grundskolor, äldreboende, vårdcentral, behovsprövade boenden samt friluftsanläggningar. Utöver detta finns bland annat drivmedelsanläggningar, hotell, samlingslokaler och industrier i kommunen.

De huvudsakliga infrastrukturstråk som passerar kommunen är västra stambanan samt vägarna 200, 201 och 202. Västra stambanan är relativt hårt trafikerad både med gods- och persontrafik och löper mer eller mindre rakt igenom Törebodas stadskärna. Trafiken på Göta kanal består enbart av fritidsbåtar och passagerarbåtar, ingen godstrafik trafikerar kanalen.

Töreboda kommun har en landareal på 541 km² och tillhör grupp C7 – ”Pendlingskommun nära mindre stad/tätort” enligt SKR:s kommungruppsindelning för 2022, d.v.s. kommuner där minst 30 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 30 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun.

I slutet av år 2022 var drygt 9000 personer folkbokförda i Töreboda kommun.

Kf § 5, dnr: 2023/524

2.8 Hjo kommun

Hjo kommun ligger vid Vätterns västra strand och har 2021 en befolkning på 9 214. Där cirka 1 500 är 65 år eller äldre. Kommunen består av en samlad tätort, *Hjo Stad*, och flertalet mindre orter i omnejd. Hjo är en pendlingskommun där fler pendlar ut till arbete än som pendlar in till kommunen. Kommunen har en småbåtshamn med hobby- och yrkesfiskeri. Bostadsbebyggelsen i tätorten består av en blandning av äldre trähus från bland annat 1800-talet och flerfamiljshus och villor av nyare datering. Hjo räknas till en av Sveriges tre trästäder.

Utöver det har Hjo ett industriområde med småskalig produktion där vissa företagare nyttjar och lagrar farliga ämnen i begränsad utsträckning.

I övrigt är kommunen välbesökt av turister och besökare under sommarhalvåret då dessa nyttjar bland annat badplatser, utomhusbad, camping/ställplatser och naturreservat samt stadspark.

Hjo kommuns topografi består av flack åkermark i de västra delarna, kuperad skogsmark i norr och söder samt mindre tätorter och Hjo Stad. Hjo kommuns totala area är 584 kvadratkilometer, varav 297 är land och 287 vatten.

Kf § 8, 2023-257

2.9 Karlsborgs kommun

Karlsborgs kommun är belägen i den nordöstra delen av Västra Götalands län. Karlsborgs kommun gränsar till Askersund, Tibro och Töreboda kommun. Karlsborg är huvudtätort och övriga orter är Forsvik, Udenäs och Mölltorp.

Karlsborgs kommun ligger invid Vätterns strand och har en strandremsa på 350 km. Staden Karlsborg har en militärisk historia och Karlsborgs fästning är en av landets bäst bevarade fästningar. Idag bedriver Försvarsmakten verksamhet i flera delar av kommunen. I Karlsborg mynnar Göta kanal ut i Vättern. I Karlsborg finns stora delar av Tivedens nationalpark.

I kommunen finns tillgång till normal kommunal serviceverksamhet som förskolor, grundskolor, äldreboenden, vårdcentraler, behovsprövade boenden samt friluftsanläggningar. Utöver detta finns bland annat drivmedelsanläggningar, hotell, samlingslokaler och industrier i kommunen.

De huvudsakliga infrastrukturstråk som passerar genom kommunen är riksväg 49 som passerar genom tätorten Karlsborg samt väg 202 som går nordväst ut norr om tätorten mot Udenäs.

Större vattendrag inom kommunen är sjöarna Vättern, Norra delen av Viken samt Bottensjön.

Karlsborgs kommun har en landareal på ca 797,4 km² och tillhör Grupp C7 - "Pendlingskommun nära mindre stad/tätort" i kommungruppsindelningen för 2017, dvs. kommuner där minst 30 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 30 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun.

KSN dnr. 2023-000547

2.10 Essunga kommun

Essunga kommun klassificeras som en pendlingskommun nära mindre stad/tätort och hade 5 717 invånare 2022. Den totala arealen är cirka 235 kvadratkilometer. Hälften av invånarna bor på landsbygden och hälften i små tätorter. Nossebro är kommunens centralort med omkring 2 000 invånare. Övriga tätorter förutom flera småorter är Främmestad med cirka 385 invånare och Jonslund med 310 invånare. Ungefär hälften av de som förvärvsarbetar pendlar ut från kommunen, de flesta till Vara och Trollhättan.

Den senaste treårsperioden har kommunen haft en befolkningsökning på 0,7 %.

Nästan 10 % av invånarna har sin utkomst från jordbruket. Kommunen är en jordbruksbygd och cirka hälften av den totala arealen är åkermark. De västra delarna är glesare bebyggda. Skogsmark utgör ungefär en tredjedel av den totala arealen och i väster dominerar barrskog.

När det gäller bostadsbyggande så vill kommunen bland annat ta tillvara närheten till Nossan. I Nossans dalgång finns stora möjligheter till ett attraktivt boende och man vill se bebyggelse utmed Nossan och även utveckla strandpromenaden genom Nossebro. Vidare tänker man sig främst en förtätning i Nossebro, Främmestad och Jonslund men man vill även uppmuntra byggnation och blandade upplåtelseformer för att få en hållbar utveckling på landsbygden.

I Främmestad finns möjlighet att bygga enbostadshus eller flerfamiljshus, så även i Jonslund. Man kan även tillskapa nya bostadsområden i anslutning till orterna.

Kommunens vision för Stallaholmsområdet i Nossebro är att det ska utvecklas till ett aktivitets- och fritidsområde.

Man har goda möjligheter till ett rikt kultur- och friluftsliv i kommunen. I Nossebro finns kulturvandring, flera återkommande marknader och man kan åka ångbåtsstur på Nossan som är ett av norra Europas artrikaste vattendrag och flyter genom kommunen. Jämnesjön och Malma badsjö finns också inom kommungränsen. Populära Retrovägen går genom kommunen, det finns flera muséer, fornlämningar och hållristningarna i Fåglum. Det finns camping, flera bad och discogolfbana. Nossebro marknad äger rum i Nossebro centrum varje månad, den och andra arrangemang har lett till att besöksnäringen ökat väsentligt.

Ungefär 1 100 företag är verksamma i kommunen. Den största arbetsgivaren är Essunga kommun med cirka 500 anställda. Den största privata arbetsgivaren är Dahréntråd i Jonslund.

De sydöstra delarna av kommunen genomkorsas av E20. Från centralorten Nossebro når man E20 dels via väg 186 som leder förbi Jonslund och dels via väg 2504 som leder förbi Fåglum. I nordlig riktning utgör väg 186 förbindelse till Grästorps och i sydvästlig riktning utgör väg 190 förbindelse till Sollebrunn. Primär väg för farligt gods är E20, sekundär väg är väg 186.

Ks § 72, dnr. 2023/383

2.11 Grästorps kommun

Grästorps kommun klassificeras som en pendlingskommun nära större stad och har cirka 5 700 invånare. Den totala arealen är cirka 300 kvadratkilometer. Enda tätorten är Grästorp som är kommuncentrum och har cirka 3 100 invånare. Totalt pendlar cirka 640 personer från en annan

kommun till Grästorp och 1 600 personer pendlar från Grästorp till en annan kommun, de flesta till Trollhättan.

Sett på en treårsbasis så har kommunens invånare minskat med 1,1 %.

Nordväst gränsar kommunen till Vänerns södra strand och även norrut är det nära till Vänern. Söder och österut fortsätter jordbruksmark att breda ut sig och utgör ungefär hälften av den totala arealen och skogsmark utgör mer än en fjärdedel. Kommunen avgränsas i väster av Halle och Hunneberg. Det finns flera vattendrag varav Nossan är störst, den rinner genom kommunen och mynnar ut i Dättern som är en grund, näringsrik insjö i den sydligaste delen av Vänern.

Över hälften av kommunens invånare bor i Grästorps tätort och utbyggnad av bostäder och verksamheter sker till största delen här. Kommunen har inget kommunalt bostadsbolag men det finns många privata aktörer. Efterfrågan på småhus är stor och kommunen håller på att exploatera nya tomter i tätorten för småhus och även för flerbostadshus på upp till tre våningar. Det finns bra förutsättningar att etablera företag i Grästorp, här finns mark och lokaler för olika verksamheter och det finns utrymme för projektering av fler industritomter i redan etablerade industriområden.

På längre sikt kan man se en utbyggnad utanför Grästorps nuvarande gränser. Orterna Tengene och Salstad ligger på cykelavstånd från tätorten och här föreslår man i så fall kompletteringar utifrån befintliga bebyggelsemönster.

Kommunen ger möjlighet till ett rikt kultur- och friluftsliv. Det finns gott om vandringsleder och naturen är variationsrik med Dättern i Vänern, Nossan och Hunneberg med älg och andra djur. Nossan är rik på fisk, den är viktig för friluftslivet, både för fritidsfiske och småbåtliv. Det finns två naturreservat, ett i södra delen av Dättern och ett kring Frugårdssund. I Grästorp finns bl.a. konserthus, kulturhus, bollhall, ishall, badhus och golfbana. Under flera år har man genomfört årligen återkommande evenemang i form av Nossans Ljusfestival.

Ett gott företagsklimat råder i kommunen och det finns omkring 900 verksamma företag varav största arbetsgivaren är Grästorps kommun. Den största privata arbetsgivaren är Linjemontage i Grästorp AB.

Från väster mot nordost genomkorsas kommunen av väg 44 varifrån väg 47 tar av åt sydost vid Grästorp centralort. Dessa vägar förbinder kommunen med Vara i öst, Trollhättan i väst och Lidköping i nordostlig riktning. Genom väg 186 når man Nossebro (Essunga kommun) i sydlig riktning. Primära vägar för farligt gods är väg 44, 2561 och del av väg 47. De sekundära vägarna är väg 186 och 2566.

Från nordväst mot öster genomkorsas kommunen av järnvägen Älvsborgsbanan som går mellan Uddevalla och Borås via bl.a. Herrljunga.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

2.12 Gullspångs kommun

Gullspångs kommun är belägen i den nordöstra delen av Västra Götalands län. Kommunen gränsar till Töreboda och Mariestads kommuner i samma län, till Kristinehamns kommun i Värmlands län, samt till Degerfors och Laxå kommun i Örebro län. Gullspångs kommun har även en maritim gräns till Säffle kommun i Värmlands län, samt att Gullspångsälven rinner genom kommunen. Hova och Gullspång är huvudtätorter där övriga tätorter är Otterbäcken, Skagersvik och Gårdsjö.

I kommunen finns det tillgång till kommunal serviceverksamhet så som förskolor, grundskolor, äldreboenden, vårdcentraler, behovsprövade boenden och friluftsanläggningar. Utöver detta finns bland annat industrier, livsmedelsbutiker, caféer och restauranger, drivmedelsanläggningar, hotell, en biograf och samlingslokaler.

Det huvudsakliga infrastrukturstråk som passerar genom kommunen är västra stambanan, som går genom östra delen av kommunen, bland annat genom orten Gårdsjö i nordöstra Gullspång. Västra stambanan är relativt hårt trafikerad med person- och godstrafik. Även järnvägen Kinnekullebanan

passerar igenom kommunen och ansluter i Gårdsjö till Västra stambanan. Kinnekullebanan trafikeras av regionala persontåg samt godståg mellan Gårdsjö och Mariestad.

Gällande vägar går E20 genom kommunen och passerar tätorten Hova. Vidare finns riksväg 26 som passerar Otterbäcken och Gullspång, samt väg 200 mellan Gullspång och Hova.

I kommunen finns Vänerns enda naturliga djuphamn. Den ligger i Otterbäcken, i västra delen av kommunen. Verksamheten är inriktad på bulkgoods med stuveri, spedition och klarering. Det finns en relativt omfattande yrkessjöfart i Vänern generellt, där ett antal hamnar hanterar oljeprodukter, bulkgoods, styckegods, trävaror, olika former av skogsprodukter och kemiska produkter.

I Gullspångsälven finns också en vattenkraftsdamm som ägs av Fortum AB.

Gullspångs kommun har en landareal på ca 315 km² och tillhör grupp C7 – ”Pendlingskommun nära mindre tätort” enligt SKR:s kommungruppsindelning för 2023, dvs. kommuner där minst 30 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 30 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun.

I januari 2023 var 5200 personer folkbokförda i Gullspångs kommun.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

3 Styrning av skydd mot olyckor

Lag (2003:778) och förordning (2003:789) om skydd mot olyckor trädde i kraft den 1 januari 2004.

Syftet med lagen är att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

De övergripande målsättningarna för lagstiftningen är att

- skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljö mot olyckor
- skapa bättre förmåga i samhället att förebygga och hantera situationer som kan leda till räddningsinsatser, samt
- förbättra möjligheterna att minska antalet olyckor.

Strukturen i lagen har ett medborgarfokus och är uppbyggd kring tre skeden av en olycka - före, under och efter. Lagen är tydlig när det gäller ansvarsfördelningen mellan den enskilde, kommunen och staten.

Genom angivandet av nationella mål för förebyggande och skadeavhjälpande verksamhet har lagstiftaren gett anvisning om syftet med lagen och om inriktningen för vad respektive ansvarig - den enskilde, kommunen och staten - ska vidta för åtgärder och vilka resurser som behövs. De nationella målen är;

- räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att insatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.
- förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

3.1 Räddningstjänstförbundet

I syfte att på bästa sätt för medborgaren omhänderta lagens intentioner har 11 kommuner valt att gå samman i en gemensam organisation för att hantera operativ räddningstjänst vid olyckor samt förebyggande åtgärder mot brand. Utöver detta har förbundet tilldelats ett antal tilläggsuppgifter. Övriga uppgifter som lagen om skydd mot olyckor ställer på kommunerna hanteras av respektive medlemskommun.

Direktionen ska bestå av 11 ledamöter och 11 ersättare. Medlemskommunerna utser vardera en ledamot och en ersättare, ledamot utses av majoriteten och ersättare utses av oppositionen.

Ordförandeposten innehas av Skövde kommun och förste vice ordförandeposten alterneras årligen mellan Lidköping och Mariestads kommuner. Andre vice ordförande och tredje vice ordförande alterneras årligen mellan övriga medlemskommuner i ordningen; Vara, Tibro, Töreboda, Hjo, Karlsborg, Essunga, Grästorp och Gullspångs kommun.

Inom direktionen ska finnas ett presidium bestående av ordförande, förste vice ordförande, andre vice ordförande och tredje vice ordförande.

Handlingsprogrammet för Räddningstjänsten Skaraborg är antaget 202X-XX-XX av Direktionen för kommunalförbundet. Kommunens ansvar enligt lag om skydd mot olyckor åligger Direktionen utifrån uppdraget i förbundsordningen avseende räddningstjänst och förebyggande åtgärder mot brand. Ansvaret för förebyggande åtgärder rörande trafikolyckor, drunkningar, utsläpp av farliga ämnen, med mera, åvilar respektive medlemskommun, närmare redovisat nedan.

Av ändamålsparagrafen framgår att Räddningstjänsten Skaraborg ska:

- fullfölja de skyldigheter som åvilar kommunerna enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor med undantag av:
 - a) samordning av olycksförebyggande verksamhet i kommunen enligt 1 kap § 6,
 - b) när kommunen är att betrakta som enskild enligt 2 kap,
 - c) att verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder enligt 3 kap § 1.
 - d) ansvar för brandvattenförsörjning enligt 3 kap. § 1.
- ansvara för uppgifter enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor som åvilar kommunerna i förbundet med undantag av:
 - a) utfärda tillstånd och genomföra tillsyn över kommunalförbundets egen hantering av brandfarliga och explosiva varor,
 - b) skyldigheter som åvilar kommunen i egenskap av verksamhetsutövare.
- lämna förslag till beslut till medlemskommunerna gällande taxor inom förbundets verksamhetsområde.

3.1.1 Tilläggstjänster (ingår inte i medlemsavgiften)

I kommunalförbundets uppdrag ingår utöver bastjänsterna ovan, rätten att utföra andra uppgifter som ansluter till ovanstående lagstiftning eller på annat sätt ansluter till säkerhet och trygghet i kommunerna.

Dessa uppgifter ska i förekommande fall regleras genom avtal med de aktörer som efterfrågar tjänsterna. Kommunalförbundet kan också samverka med andra aktörer i samhället i fråga om utvecklingsprojekt och frågor som är relaterade till lagstiftning och uppgifter i § 3 förbundsordningen.

Om en förbundsmedlem önskar att kommunalförbundet i något avseende ska utformas eller dimensioneras på ett sätt som avviker från den för förbundet gemensamma risk- eller ambitionsnivån, får kommunalförbundet tillgodose dessa önskemål. Särskild avgift som motsvarar de faktiska merkostnaderna uttas av medlemmen.

Kommunalförbundet ska tillhandahålla utbildning för medarbetare i medlemskommunerna och tillhörande kommunalförbund och bolag inom ramen för medlemskommunernas ansvar som enskild enligt lag om skydd mot olyckor (2003:778) och som verksamhetsutövare enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

3.2 Skövde kommun

I reglementet för Kommunstyrelsen framgår det att Kommunstyrelsen har huvudansvaret för att leda, utveckla och samordna arbetet med riskhantering i kommunen.

På sektornivå är ansvaret för det förebyggande arbetet fördelat mellan sektorerna beroende på var kompetenserna inom respektive område finns.

Det övergripande ansvaret för samordningen av det förebyggande arbetet på sektornivå ligger på sektor Styrning och verksamhetsstöd (SSV).

Ks § 44/24, KS2023.0344

3.3 Lidköpings kommun

Handlingsprogrammet för Lidköpings kommun antas av Kommunstyrelsen som tillika har övergripande ansvar för kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) (LSO) som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg (RS).

Räddningstjänsten Skaraborg ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt LSO. RS ansvarar vidare för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

De ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt LSO, annars åvilar medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap. Räddningstjänsten ska även svara för att bemanna en larmcentral, Trygghetscentralen, för kommunens trygghetslarm bland annat för Lidköpings kommun. Larmcentralen är bemannad dygnet runt med två operatörer som tar emot larm, bedömer och dokumenterar dessa samt beslutar om vilka åtgärder som ska vidtas utifrån fastställda riktlinjer och rutiner.

Sektor samhälle har ansvaret för att arbeta med att förebygga trafikolyckor inom Lidköpings kommunala vägnät. Sektor service ansvarar för åtgärder och byggnation för att förebygga bland annat trafikolyckor på det kommunala vägnätet. För att förebygga drunkningsolyckor är simkunnighet en viktig åtgärd. Förutom att ansvara för förebyggande drunkningsolyckor på badhuset och Framnäsbadet ansvarar Sektor bildning för att alla våra invånare, barn, unga och vuxna, får simkunnighet. Ansvaret för arbete med att förebygga drunkningsolyckor med livräddande utrustning på kommunens utomhusanläggningar, med undantag för Framnäsbadet, ligger på Sektor service.

Ansvaret för systematiskt brandskyddsarbete inom kommunen åligger respektive verksamhetsansvarig chef i samverkan med fastighetsägare, i många fall är Sektor service fastighetsägare inom kommunens verksamheter. Sektor service har ansvaret för brandvattenförsörjning genom fungerande brandpostnät i Lidköpings kommun.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

3.4 Mariestads kommun

Handlingsprogrammet är antaget av kommunstyrelsen som tillika övergripande ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg.

RS ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778). RS ansvarar vidare för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. Kommunalförbundet RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

Kommunalförbundet ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), annars åvilar medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap.

Mariestads kommun har ett samarbete med Töreboda och Gullspångs kommun inom ett flertal områden och har fem gemensamma nämnder. Dessa nämnder är Teknisk nämnd, Miljö- och byggnadsnämnd, IT-nämnd, avtalsnämnd och Lönenämnd. Ansvaret för det förebyggande trafiksäkerhetsarbetet samt ansvaret för att förebygga drunkningsolyckor vid kommunala badplatser åligger tekniska förvaltningen. Ansvaret för det systematiska brandskyddsarbetet inom kommunens verksamheter åligger respektive verksamhetsansvarig chef i samverkan med fastighetsägaren, i många fall tekniska förvaltningens fastighetsavdelning.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

3.5 Vara kommun

Handlingsprogrammet är antaget av kommunstyrelsen som tillika övergripande ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg (RS).

RS ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778). RS ansvarar vidare för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. Kommunalförbundet RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

Kommunalförbundet ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), annars åvilar medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap.

På förvaltningsnivå är ansvaret för det förebyggande arbetet fördelat mellan förvaltningarna beroende på var kompetenserna inom respektive område finns.

Ks § 65, dnr. 2023/253

3.6 Tibro kommun

Handlingsprogrammet är antaget av kommunstyrelsen som tillika övergripande ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg.

RS ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778). RS ansvarar vidare för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. Kommunalförbundet RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

Kommunalförbundet ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), annars åvilar medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

3.7 Töreboda kommun

Kommunstyrelsen ansvarar övergripande för kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) (2003:778) som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg (RS).

RS ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt LSO (2003:778). RS ansvarar vidare för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. Kommunalförbundet RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

Kommunalförbundet ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt LSO (SFS 2003:778), annars åvilar medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap.

Töreboda kommun har ett nära samarbete med Mariestads och Gullspångs kommuner inom ett flertal områden och har fyra gemensamma nämnder. Dessa nämnder är teknisk nämnd, miljö- och byggnadsnämnd, IT-nämnd och lönenämnd. Ansvaret för att förebygga trafikolyckor, drunkningsolyckor, och kommunens systematiska brandskyddsarbete åligger via delegation den gemensamma tekniska nämnden.

3.8 Hjo kommun

Kommunfullmäktige antar Handlingsprogram för kommunens arbete enligt Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) LSO.

Kommunstyrelsen i Hjo kommun ansvarar för att åtaganden enligt LSO fullföljes.

Kommunstyrelsen med hjälp av delegation till tjänstemannaförvaltningen tillser att Hjo kommun:

- ansvarar för förebyggandeverksamheten kopplat till natur och miljörelaterade olyckor.
- ansvarar också för att brandvattenförsörjningen är adekvat installerat och förbinder sig att underhålla denna för Räddningstjänstens nyttjande. Detta innefattar även branddammar och vattentag för brandbekämpande ändamål.
- ansvarar för säkerhetsanordningar vid kommunala badplatser, hamnar och liknande platser.
- ska samverka och informera berörda parter inom sitt geografiska område om förebyggande åtgärder och därmed underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter.

Kf § 8, 2023-257

3.9 Karlsborgs kommun

Handlingsprogrammet är antaget av kommunstyrelsen som tillika övergripande ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg.

RS ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778). RS ansvarar vidare för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. Kommunalförbundet RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

Kommunalförbundet ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), annars åvilar medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap.

Karlsborgs kommuns säkerhetsenhet har samordningsansvaret för kommunens skydd mot olyckor enligt LSO.

KSN dnr. 2023-000547

3.10 Essunga kommun

Handlingsprogrammet är antaget av kommunstyrelsen som tillika övergripande ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg (RS).

RS ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778). RS ansvarar vidare för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. Kommunalförbundet RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

Kommunalförbundet ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), annars åvilar medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap.

På förvaltningsnivå är ansvaret för det förebyggande arbetet fördelat mellan förvaltningarna beroende på var kompetenserna inom respektive område finns.

Ks § 72, dnr. 2023/383

3.11 Grästorps kommun

Handlingsprogrammet är antaget av kommunstyrelsen som tillika övergripande ansvarar för kommunens uppgifter enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg (RS).

RS ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778). RS ansvarar vidare för att åtgärder vidtas så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. Kommunalförbundet RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor.

Kommunalförbundet ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), annars åvilar medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap.

På förvaltningsnivå är ansvaret för det förebyggande arbetet fördelat mellan verksamheterna beroende på var kompetenserna inom respektive område finns.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

3.12 Gullspångs kommun

Handlingsprogrammet är antaget av kommunstyrelsen, som tillika övergripande ansvarar för kommunens uppgifter enligt LSO som inte ålagts kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg (RS).

Kommunalförbundet RS ansvarar för medlemskommunernas räddningstjänst enligt LSO (2003:778). RS ansvarar vidare för att åtgärder utförs så att bränder och skador till följd av bränder förebyggs. RS ansvarar också för de uppgifter som åvilar kommunen vad gäller att hindra, förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, miljö och egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor. Kommunalförbundet ska vidare fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som, enligt LSO (SFS 2003:778), annars tillkommer medlemskommunerna beträffande räddningstjänst under höjd beredskap.

Gullspångs kommun har ett nära samarbete med Mariestads och Törebodas kommuner inom ett flertal områden och har fyra gemensamma nämnder. Dessa nämnder är teknisk nämnd, miljö- och byggnadsnämnd, IT-nämnd och lönenämnd. Ansvaret för att förebygga trafikolyckor, drunkningsolyckor, arbete med klimatanpassning och kommunens systematiska brandskyddsarbete åligger via delegation tekniska nämnden.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4 Risker

De risker som beskrivs i handlingsprogrammet utgår från ett antal olyckstyper som definieras i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst, MSBFS 2021:1. Utöver dessa olyckstyper behandlas andra olyckstyper som är specifika för respektive medlemskommun, ex. olyckor med båttrafik för de medlemskommuner som ligger vid någon av de stora sjöarna Vänern och Vättern.

Grunden till beskrivningen av riskerna utgår i huvudsak från räddningstjänstens analyser av risker. Utöver analyserna kommer underlaget också från räddningstjänstens verksamhetssystem samt MSB:s statistik- och analysverktyg IDA.

Förbundet har, enligt ändamålsparagrafen i förbundsordningen, inom det förebyggande arbetet endast ansvar för att förebygga brand. Detta innebär att ansvaret för förebyggande åtgärder mot övriga olyckstyper som behandlas nedan är uppdelat mellan förbundet och respektive medlemskommun.

4.1 Övergripande

I aktuellt kapitel sammanfattas de risker som finns inom förbundet samt respektive medlemskommun på en övergripande nivå.

4.1.1 Räddningstjänstförbundet

Riskbilden inom förbundets geografiska ansvarsområde är både komplex och förändrar sig ständigt. De större medlemskommunerna har en större förändring än de mindre medlemskommunerna. Inom det geografiska området finns skog, flertalet sjöar och vattendrag, större vägar och järnvägar, stora industrier och stora publika anläggningar. Inom det geografiska området finns både stadsbebyggelse och flera tätorter vilka innebär en differentierad och komplex riskbild. Det finns en hög andel äldre invånare, vilka är högt representerade av de som skadas eller avlider till följd av bränder.

Några framträdande förhållandena som identifierats och kan leda till stora eller komplexa olyckor är:

- Industrier som klassas som farlig verksamhet och transporter av farligt gods, vilka väntas öka i takt med samhällets utveckling. Detta ställer krav på balans mellan planerade exploateringar och ett ökat riskmedvetande i form av säkerhet i den fysiska planeringen.
- Antalet olyckor och andra händelser till följd av extrema väderhändelser ökar med stora potentiella skador på egendom och med risk för påverkan på samhällsviktiga funktioner. Inom Räddningstjänsten Skaraborgs geografiska område finns dessutom skredkänsliga och översvämningskänsliga områden.
- Inom Räddningstjänsten Skaraborgs geografiska område finns ett antal anläggningar där det tidvis vistas många människor där en brand kan få stora konsekvenser för människors liv och hälsa.

Under den senaste tioårsperioden, 2012-2021, inträffade årligen i medeltal ca 2000 olyckor som föranledde räddningsinsatser inom förbundets geografiska område. Den mest frekventa händelsen är automatlarm utan brandtillbud som står för ca 42 % av alla händelser. Utöver detta är de mest frekventa händelserna i förbundet trafikolyckor (19 %), brand eller brandtillbud i annat än byggnad (13 %) följt av brand eller brandtillbud i byggnad (11 %).

Skövde kommun står för ca en tredjedel av alla insatser i förbundet följt av Lidköping och Mariestad som var för sig står för ca en femtedel. Vara står för en tiondel av alla insatser. Övriga insatser är jämnt fördelade på övriga kommuner.

Sett till antal händelser per 1 000 invånare och år så är antalet trafikolyckor högst i Vara, Grästorp och Gullspångs kommuner. Antalet brand i byggnad per 1 000 invånare och år är högst i Gullspångs

kommun och antalet brand i annat än byggnad är störst i Karlsborgs och Törebodas kommun bland förbundets kommuner.

Sett till antal händelser per 1 000 invånare och år gällande brand i byggnad är värdet för Gullspångs kommun mer än dubbelt så högt som jämfört med riket. Värdet är också i storleksordningen dubbelt så högt som för i stort sett samtliga övriga medlemskommuner i förbundet. I Vara noteras även ett större antal byggnadsbränder, dock inte i paritet med Gullspång. Flest bränder sker i juni och december i Gullspång. Medelvärdet för förbundets medlemskommuner ligger något över medelvärdet för riket.

För antal händelser gällande brand i annat än byggnad per 1 000 invånare och år noteras att värdet i Vara, Töreboda, Karlsborg, Essunga, Grästorp och Gullspång ligger något över medel för riket. Medelvärdet för förbundets medlemskommuner ligger dock något under medelvärdet för riket. Generellt sker fler bränder under sommarhalvåret i jämförelse med vinterhalvåret.

Antal händelser gällande trafikolycka per 1 000 invånare och år är högst i Vara, Grästorp och Gullspångs kommuner, där värdet är dubbelt så högt jämfört med värdet för riket. Medelvärdet för förbundets medlemskommuner ligger också något över medelvärdet för riket.

Under tioårsperioden 2012-2022 inträffade årligen i medeltal ca 10 dödsolyckor i trafiken inom förbundets geografiska område. I fallande ordning har Grästorp, Mariestad, Essunga, Vara och Gullspång högst värden inom förbundet sett till antal dödsolyckor per 1 000 invånare och år. Lägst antal dödsolyckor i trafiken per 1 000 invånare och år i förbundets medlemskommuner har Skövde, Töreboda och Hjo.

Riskbilden inom Räddningstjänsten Skaraborgs geografiska område för höjd beredskap utgår från Länsstyrelsens och Försvarsmaktens beskrivning av aktuell hotbild. Inom det geografiska området finns det flera samhällsviktiga verksamheter, som vid ett bortfall, kan påverka befolkningens överlevnad men som också på sikt kan påverka landets försvarsförmåga. Det bedöms också finnas rent militära mål som kan vara föremål för angrepp. De samhällsviktiga verksamheter som identifierats som prioriterade bedöms också kunna vara sannolika mål vid ett väpnat angrepp. De verksamheter som identifierats tillhör samhällsfunktioner som berör transporter, drivmedel, VA, elförsörjning samt telekommunikationer.

De två mest framträdande förhållandena som identifierats kunna leda till stora skador och skadeutfall under höjd beredskap är:

- Ett angrepp med fjärrstridsmedel, där framförallt, samhällsviktiga funktioner förbekämpas bedöms vara det initialt största hotet. De inledande angreppen med fjärrstridsmedel bedöms framförallt riktas mot knutpunkter för både väg- och järnvägstransport, drivmedelsdepåer samt knutpunkter för el- och telekommunikation.
- Det andra förhållandet, i ett senare skede, som kommer att utgöra grunden för planering och dimensionering av kommunens räddningstjänst är ett begränsat väpnat angrepp inom förbundets geografiska område med större markstrider som följd. Risk för flyganfall mot mål i anslutning till tätorter bedöms också som sannolika i anslutning till markstrider.

Förbundet har utarbetat en särskild hotbildsanalys för höjd beredskap. Analysen är med hänsyn till rikets säkerhet sekretessbelagd.

4.1.2 Skövde kommun

Riskbilden inom kommunens geografiska ansvarsområde är både komplex och förändrar sig ständigt. Inom det geografiska området finns skog och ett antal mindre sjöar med tillhörande badplatser, men även omfattande höghusbebyggelse, stora industrier och stora publika anläggningar. Inom det geografiska området finns både stadsbebyggelse och flera mindre tätorter vilka innebär en differentierad och komplex riskbild.

De mest framträdande förhållandena som identifierats kunna leda till stora eller komplexa olyckor är:

- Industrier som klassas som farlig verksamhet och där det genomförs omfattande mängder av transporter av farligt gods där verksamheterna många gånger pågår i eller i närheten av tätbebyggda områden. Detta ställer krav på balans mellan planerade exploateringar och ett ökat riskmedvetande i form av säkerhet i den fysiska planeringen.
- Långa perioder med varma temperaturer och torka i skog och mark med stora skogsbränder som följd
- Angrepp med fjärrstridsmedel mot militära mål i anslutning till centrala Skövde. Framtida om- och nybyggnation och exploatering bör utgå ifrån de utpekade riskområdena som finns för Skövde garnison.

Under den senaste tioårsperioden inträffade årligen mellan 500–700 olyckor som föranledde räddningsinsatser. Vanligt förekommande olyckor är trafikolyckor, bränder utomhus, bränder i byggnader samt automatlarm utan brandtillbud. Flertalet räddningsinsatser genomfördes på eftermiddagar och kvällar framförallt avseende bränder och trafikolyckor. Vi ser inga skäl till att denna trend skulle förändras framöver.

Cirka 20 procent av de olyckor som inträffar är till följd av brand. Av dessa drygt 100 bränder per år inträffar omkring 50 i byggnader och 50 utomhus. Vid jämförelse med riksgenomsnittet och per tusen invånare ligger kommunen något lägre både när det gäller bränder i byggnader och bränder utomhus. Antalet bränder har ökat och under perioden 2012-2021 var snittet ca 100 bränder per år. Flertalet av bränderna har inträffat i bostäder och de vanligaste orsakerna till bostadsbränder har varit glömd spis och fel i utrustning där vi också sett en tydlig ökning under perioden. Även framöver har vi skäl att tro att denna trend kommer hålla i sig.

Antalet räddningsinsatser till följd av trafikolyckor visar en ojämn nivå under perioden med toppar och dalar från år till år. Antalet personskador till följd av trafikolyckor har dock minskat under perioden. Flertalet ombyggnationer i Skövde kommuns vägnät som syftar till att skapa bättre och säkrare flöden i trafik genomförs i nutid, och därför har vi skäl att tro på en trend med minskat antal trafikolyckor.

Riskbilden inom kommunens geografiska område för höjd beredskap utgår från länsstyrelsens beskrivning av aktuell hotbild. Inom kommunens geografiska område finns det flera samhällsviktiga verksamheter, som vid ett bortfall, kan påverka befolkningens överlevnad men som också på sikt kan påverka landets försvarsförmåga. De samhällsviktiga verksamheter som identifierats som prioriterade bedöms också kunna vara sannolika mål vid ett väpnat angrepp. De verksamheter som identifierats, tillhör samhällsfunktioner som berör transporter, drivmedel, elförsörjning samt telekommunikationer.

De två mest framträdande förhållandena som identifierats kunna leda till stora skador och skadeutfall under höjd beredskap är:

Ett angrepp med fjärrstridsmedel, där framförallt, samhällsviktiga funktioner förbekämpas bedöms vara det initialt största hotet mot kommunen. De inledande angreppen med fjärrstridsmedel bedöms framförallt riktas mot knutpunkter för både väg- och järnvägstransport, drivmedelsdepåer samt knutpunkter för el- och telekommunikation.

Det andra förhållandet, i ett senare skede, kommer att utgöra grunden för planering och dimensionering av kommunens räddningstjänst är ett begränsat väpnat angrepp inom kommunens geografiska område med större markstrider som följd.

Då Skövde kommun innehar ett av Sveriges största garnisonsområden med tillhörande skolor och centra är risk för flyganfall sannolika i anslutning till markstrider. Garnisonsområdet är centralt beläget i Skövde stad med närhet till järnvägsspår, centralstation och Volvos industriområde. Risken för skador på icke militära mål vid ett flyganfall är därför överhängande.

4.1.3 Lidköpings kommun

Utifrån LSO och inträffade händelser bedöms den övergripande riskbilden inom Lidköpings kommuns geografiska område vara relativt statisk. Lokalsamhället är dock i ständig förändring där nya verksamheter tillkommer medan andra avvecklas. Nya bostads- och verksamhetsområden växer fram och förändringar sker gällande transport, teknik och demografi etcetera. Lokalsamhället påverkas också snabbt av förändringar i omvärlden. Tydliga exempel på detta är den så kallade flyktingkrisen 2015, coronapandemin 2020 och kriget i Ukraina med dess konsekvenser efter Rysslands invasion 2022.

Inom kommunens geografiska område har framförallt följande verksamhetstyper bedömts kunna leda till komplexa och stora olyckor:

- Anläggningar där personer vistas eller bor som har begränsade, eller inga, förutsättningar att själva hantera en brandsituation. Exempel på detta är sjukhus, äldreboenden, gruppboenden, behandlingshem etcetera.
- Anläggningar där personer övernattar utan att ha god lokalkännedom. Exempelvis hotell, pensionat, vandrarhem etcetera.
- Anläggningar som kontinuerligt inrymmer ett större antal personer med mindre god lokalkännedom. Exempel på detta är Arenan vid olika evenemang.
- Stora industrier med många anställda eller industrier där lättantändligt material tillverkas och bearbetas i mer än ringa omfattning eller industrier med omfattande hantering av brandfarlig vara eller industrier som omfattas av skyldigheterna vid farlig verksamhet.
- Komplexa anläggningar med många ingående verksamheter som totalt inrymmer ett stort antal människor eller som har en hög förändringstakt. Anläggningar som inte är industrier men har omfattande hantering av brandfarlig vara eller omfattas av skyldigheterna vid farlig verksamhet.
- Flygplatserna utifrån att det skulle ske en flygplansolycka exempel på verksamheter är Skaraborgs flygflottilj F 7 Såtenäs med bland annat Jas 39 Gripen och transport- och specialflyg, Råda flygplats samt Hovby flygplats.

Inom kommunens geografiska område finns det även vägar som utgör riskkällor till komplexa och stora olyckor. Risk för trafikolyckor föreligger ständigt på till exempel väg 44 som utgör primär väg för transport av farligt gods. Utöver trafikolyckor med vägtrafikfordon inblandade finns även risk för flygolyckor, tågolyckor och båtolyckor. Olyckor med båt kan inträffa antingen på statligt vatten som Väneren eller på kommunalt vatten (hamnar, andra sjöar, åar med mera). Ansvar för statliga sjöolyckor ligger hos Sjöfartsverket, Kustbevakningen har ansvar för miljöräddning till sjöss och i övrigt ligger ansvaret hos kommunal räddningstjänst. Det finns också skogsmark där en större brand skulle medföra en stor insats inom kommunen. I framtiden bedöms även väderhändelser medföra allt större olyckor och insatser i form av exempelvis stora översvämmande områden, något som inträffade här både 2014 och 2021.

Automatalarm utan brandtillbud, trafikolyckor, bränder utomhus och byggnadsbränder utgör i fallande ordning de vanligast förekommande olyckorna inom kommunen och över tid är storleksordningarna relativt konstanta.

Riskbilden inom kommunens geografiska område för höjd beredskap utgår från länsstyrelsens beskrivning av aktuell hotbild. Inom kommunens geografiska område finns det flera samhällsviktiga verksamheter, som vid ett bortfall, kan påverka befolkningens överlevnad men som också på sikt kan påverka landets försvarsförmåga. Det bedöms också finnas rent militära mål som kan vara föremål för angrepp. De samhällsviktiga verksamheter som identifierats som prioriterade bedöms också kunna vara sannolika mål vid ett väpnat angrepp. De verksamheter som identifierats, tillhör samhällsfunktioner som berör transporter, drivmedel, vatten och avlopp, elförsörjning samt

telekommunikationer. De två mest framträdande förhållandena som identifierats kunna leda till stora skador och skadeutfall under höjd beredskap är:

- Ett angrepp med fjärrstridsmedel, där framförallt, samhällsviktiga funktioner förbekämpas bedöms vara det initialt största hotet. De inledande angreppen med fjärrstridsmedel bedöms först och främst riktas mot knutpunkter för både väg- och järnvägstransport, drivmedelsdepåer samt knutpunkter för vatten och avlopp, el- och telekommunikation.
- Det andra förhållandet, i ett senare skede, som kommer att utgöra grunden för planering och dimensionering av räddningstjänsten är ett begränsat väpnat angrepp inom det geografiska området med större markstrider som följd. Risk för flyganfall mot mål i anslutning till kommunernas tätorter bedöms också som sannolika i anslutning till markstrider. Detta förhållande kan bland annat medföra omfattande bränder i tätbefolkade områden.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.1.4 Mariestads kommun

Inom kommunens geografiska områdesansvar finns olika typer av risker som skulle kunna leda till en räddningsinsats och riskbilden är i ständig förändring.

Mariestads utveckling med förväntade etableringar och befolkningsökning kommer i framtiden att medföra ökade risker för hälsa, liv och miljö.

Den vanligaste händelsen i Mariestads kommun förutom automatlarm är trafikolyckor som leder till räddningsinsats följt av brand i byggnad. Värt att notera är att 6 olyckor med dödlig utgång var inrapporterade i olycksdatabasen STRADA mellan januari 2021 och juli 2023 inom Mariestads kommun. Samtliga olyckor har skett utanför tätbebyggt område där skyltad hastighet är över 50 km/tim.

Några av de mest framträdande förhållandena i Mariestads kommun som identifieras kunna leda till stora eller komplexa olyckor är:

- Trafiktätheten och de höga hastigheterna på de större vägarna som passerar genom kommunen.
- Klimatförändringarnas effekter med ökat antal extrema väderhändelser som kan föranleda olyckor med räddningsinsats som följd.
- Anläggningar inom kommunen som hanterar farliga ämnen och anläggningar som omfattas av Sevesodirektivet samt transporter av farligt gods genom eller i närheten av tätorter och vattentäcker i kommunen.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.1.5 Vara kommun

Utifrån inträffade händelser bedöms den övergripande riskbilden inom kommunens geografiska område vara relativt statisk. Lokalsamhället är dock i ständig förändring där nya verksamheter tillkommer medan andra avvecklas. Nya bostads- och verksamhetsområden växer fram och förändringar sker gällande transport, teknik, demografi etc. Lokalsamhället påverkas också snabbt av förändringar i omvärlden. Tydliga exempel på detta är den s.k. flyktingkrisen 2015 eller Coronapandemin 2020.

Inom kommunens geografiska område har framförallt följande verksamhetstyper bedömts kunna leda till komplexa och stora olyckor:

- Anläggningar där personer vistas eller bor som har begränsade, eller inga, förutsättningar att själva hantera en brandsituation. T.ex. äldreboenden, gruppboenden, behandlingshem etc.

- Anläggningar där personer övernattar utan att ha god lokalkännedom. T.ex. hotell, pensionat, vandrarhem etc.
- Anläggningar som kontinuerligt inrymmer ett större antal personer med mindre god lokalkännedom.
- Stora industrier med många anställda eller industrier där lättantändligt material tillverkas och bearbetas i mer än ringa omfattning eller industrier med omfattande hantering av brandfarlig vara.
- Komplexa anläggningar med många ingående verksamheter som totalt inrymmer ett stort antal människor eller som har en hög förändringstakt. Anläggningar som inte är industrier men har omfattande hantering av brandfarlig vara.

Utöver fasta anläggningar som riskkälla till komplexa och stora olyckor finns inom kommunens geografiska område ett omfattande vägnät där risk för trafikolyckor ständigt föreligger och E20 och väg 47 utgör primära vägar för transporter av farligt gods. Inom kommunen finns också skogsmark där en större brand skulle medföra en stor insats. I framtiden bedöms även väderhändelser medföra allt större olyckor i form av exempelvis stora översvämmande områden.

Automatalarm ej brand, trafikolyckor, brand ej i byggnad och brand i byggnad utgör i fallande ordning de vanligast förekommande olyckorna i Vara kommun och över tid är storleksordningarna relativt konstanta gällande förhållandet mellan de olika händelsetyperna.

I Vara kommun inträffade i genomsnitt 211 olyckor per år (medelvärden för åren 2018-2020). Totala antalet insatser inklusive andra uppdrag utöver räddningsinsatser enligt LSO var motsvarande 256 stycken.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.1.6 Tibro kommun

Inom kommunens geografiska område finns olika typer av risker som skulle kunna leda till en räddningsinsats och riskbilden är i ständig förändring. Andelen trafikolyckor är relativt låg i kommunen jämfört med likartade kommuner enligt Räddningstjänsten Skaraborgs analys av risker.

Tibro är Skandinaaviens största logistikcentrum för möbelindustrin, vilket innebär en stor andel transporter främst via riksväg 49 till och från Tibro. Nio av tio svensktillverkade möbler passerar Tibro på sin väg från tillverkare till butiker och konsumenter. Detta kan leda till ökad risk för trafikolycka kopplat till tunga fordon främst längs väg 49.

Klimatförändringarnas effekter med ökat antal extrema väderhändelser som kan föranleda olyckor med räddningsinsats som följd finns med i den övergripande riskbilden. Vidare kopplat till väderhändelser innebär kommunens placering till ån Tidan att det kan finnas vissa översvämningrisker.

I kommunen finns industrier som hanterar farliga ämnen samt en Seveso-verksamhet av lägre kategorin i bergtäkten Karlshaga.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.1.7 Töreboda kommun

Inom kommunens geografiska område finns olika typer av risker som skulle kunna leda till en räddningsinsats och riskbilden är i ständig förändring. Enligt RS analys av risker, har kommunen relativt få olyckor totalt och med antalet invånare i beaktande.

Några av de mest framträdande förhållandena i Töreboda kommun som identifieras kunna leda till stora eller komplexa olyckor är västra stambanans trafikmängd och spårdragningen genom centrum som medför risk för påkörning samt olyckor med farligt gods med stor påverkan.

Klimatförändringarnas effekter med ökat antal extrema väderhändelser som kan föranleda olyckor med räddningsinsats som följd är också ett framträdande förhållande i den övergripande riskbilden.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.1.8 Hjo kommun

Hjo kommun har ett begränsat antal olyckor som sker inom kommungränsen, de flesta är kopplade till vägnätet. Naturpåverkan i form av översvämningar är direkt kopplad till ökade och omfattande nederbördsområden som passerar kommunen främst sommartid. Den ökade periodvisa vår och sommarvärmen till följd av ett ändrat klimat kan medföra höga temperaturer i trånga gator i de centrala delarna på staden samt inomhus i den äldre delen av bebyggelsen.

Pendlingstrafiken och sommarens turism påverkar trafiksituationen och fördelar det största trafikflödet till sommarhalvåret. Periodvis kan parkeringssituationen föranleda problem i trafikflödet och blockad av ut- och tillfartsvägar.

Kommunen har en stagnerande till låg tillväxt i befolkningen med ett större antal äldre bosatta i tätorten. Den närmsta tioårsperioden väntas antalet äldre i befolkningen öka, medförande högre krav på anpassning av kommunens resurser och infrastruktur, ökade behov av förebyggande arbete för ovan nämnda värmeböljor och allmänhetens brandskydd.

Tätorten ligger intill östra Skaraborgs vattenuttag, Vättern, området intill tätorten är ett vattenskyddsområde och Hjoåns dalgång är ett naturreservat. Tätorten innehåller också en av Sveriges tre återstående trästäder, med kulturhistoriska värden. Detta föranleder behovet av att underhålla brandvattenpostnätet i staden för att säkerställa en lyckad räddningsinsats vid brand i den delen av bebyggelsen och minska risken för spridning.

Turistsäsongen medför ett stort antal personer i hamnområdet dagtid och vissa kvällar. Besökarna håller sig oftast till det vattennära området kring södra strandpromenaden, hamnen och stadsparken. Större folksamlingar och avståndet till polisstationer och bevakningsresurser ökar responstiden vid en eventuell antagonistiskt motiverad våldshändelse i folktäta områden.

Topografin i tätorten är plan med enstaka mindre vattendrag som löper från väst till öst och har sina utlopp i Vättern. Sydöst om tätorten reser topografin sig något och mynnar ut i Mullsjön som bildar en platå. Kommunens västra del domineras av åker och ängsmark som innefattar mindre hussamlingar och insprängda tätorter, medan norra och södra delarna mestadels består av skogsmark med gles bebyggelse. Topografins beskaffenhet ses inte som en större risk för naturpåverkan, skogens beskaffenhet och utbredning bedöms inte påverka kommunens verksamhet nämnvärt under stormar eller bränder.

Inom ramen för höjd beredskap och de konsekvenser som vid ett begränsat väpnat angrepp kan orsaka skada anses Hjo kommun inte direkt utgöra ett mål för markstrider, flyganfall eller fjärrbekämpning. Däremot är närheten till Garnisonerna i Karlsborg och Skövde, Skaraborgs kanaliserande topografi i de norra och sydöstra delarna samt tätortens hamnområde aspekter som kan föranleda involvering under eventuella marktrupperörelser och inkvartering av förband. Dessa aspekter kan indirekt leda till markstrider, flyganfall och fjärrbekämpning. På grund av kommunens mindre invånarantal och bebyggelse kan detta medföra att stridande parter, under ett begränsat väpnat angrepp vid höjd beredskap, anser de kollaterala konsekvenser på civilsamhället försumbara.

Kf § 8, 2023-257

4.1.9 Karlsborgs kommun

Inom kommunens geografiska område finns olika typer av risker som skulle kunna leda till en räddningsinsats och riskbilden är i ständig förändring. Andelen trafikolyckor är relativt låg i kommunen jämfört med likartade kommuner enligt Räddningstjänsten Skaraborgs analys av risker.

I kommunen finns industrier som hanterar farliga ämnen samt Sevesoverksamheter av lägre kategorin i Nammo Vanäsverken AB samt bergtälten Brosundet Forsvik. Det finns utöver Sevesoverksamheterna en farlig verksamhet i kommunen, Provplats Karlsborg.

I Karlsborg finns två militära flygplatser, dels Karlsborgs flygplats (tidigare Västgöta flygflottilj F6) och dels Flugebyns flygfält. Karlsborgs flygplats är en riktig flygplats med asfalterad bana och tillhörande faciliteter medan Flugebyns flygfält är ett gräsfält.

Klimatförändringarnas effekter med ökat antal extrema väderhändelser som kan föranleda olyckor med räddningsinsats som följd finns med i den övergripande riskbilden.

KSN dnr. 2023-000547

4.1.10 Essunga kommun

Utifrån inträffade händelser bedöms den övergripande riskbilden inom kommunens geografiska område vara relativt statisk. Lokalsamhället är dock i ständig förändring där nya verksamheter tillkommer medan andra avvecklas. Nya bostads- och verksamhetsområden växer fram och förändringar sker gällande transport, teknik, demografi etc. Lokalsamhället påverkas också snabbt av förändringar i omvärlden. Tydliga exempel på detta är den s.k. flyktingkrisen 2015 eller Coronapandemin 2020.

Inom kommunens geografiska område har framförallt följande verksamhetstyper bedömts kunna leda till komplexa och stora olyckor:

- Anläggningar där personer vistas eller bor som har begränsade, eller inga, förutsättningar att själva hantera en brandsituation. T.ex. äldreboenden, gruppboenden, behandlingshem etc.
- Anläggningar där personer övernattar utan att ha god lokalkännedom. T.ex. hotell, pensionat, vandrarhem etc.
- Anläggningar som kontinuerligt inrymmer ett större antal personer med mindre god lokalkännedom.
- Stora industrier med många anställda eller industrier där lättantändligt material tillverkas och bearbetas i mer än ringa omfattning eller industrier med omfattande hantering av brandfarlig vara.
- Komplexa anläggningar med många ingående verksamheter som totalt inrymmer ett stort antal människor eller som har en hög förändringstakt. Anläggningar som inte är industrier men har omfattande hantering av brandfarlig vara.

Utöver fasta anläggningar som riskkälla till komplexa och stora olyckor finns inom kommunens geografiska område ett omfattande vägnät där risk för trafikolyckor ständigt föreligger och E20 utgör primär väg för transporter av farligt gods. Inom kommunen finns också skogsmark där en större brand skulle medföra en stor insats. I framtiden bedöms även väderhändelser medföra allt större olyckor i form av exempelvis stora översvämmande områden.

Automatlarm utan brandtillbud, trafikolyckor, brand ej i byggnad utgör i fallande ordning de vanligast förekommande olyckorna i Essunga kommun och över tid är storleksordningarna relativt konstanta gällande förhållandet mellan de olika händelsetyperna.

I Essunga kommun inträffade i genomsnitt 65 olyckor per år (medelvärden för åren 2018-2020). Totala antalet insatser inklusive andra uppdrag utöver räddningsinsatser enligt LSO var motsvarande 78 stycken.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.1.11 Grästorps kommun

Utifrån inträffade händelser bedöms den övergripande riskbilden inom kommunens geografiska område vara relativt statisk. Lokalsamhället är dock i ständig förändring där nya verksamheter tillkommer medan andra avvecklas. Nya bostads- och verksamhetsområden växer fram och förändringar sker gällande transport, teknik, demografi etc. Lokalsamhället påverkas också snabbt av förändringar i omvärlden. Tydliga exempel på detta är den s.k. flyktingkrisen 2015 eller Coronapandemin 2020.

Inom kommunens geografiska område har framförallt följande verksamhetstyper bedömts kunna leda till komplexa och stora olyckor:

- Anläggningar där personer vistas eller bor som har begränsade, eller inga, förutsättningar att själva hantera en brandsituation. T.ex. äldreboenden, gruppboenden, behandlingshem etc.
- Anläggningar där personer övernattar utan att ha god lokalkännedom. T.ex. hotell, pensionat, vandrarhem etc.
- Anläggningar som kontinuerligt inrymmer ett större antal personer med mindre god lokalkännedom.
- Stora industrier med många anställda eller industrier där lättantändligt material tillverkas och bearbetas i mer än ringa omfattning eller industrier med omfattande hantering av brandfarlig vara eller industrier som omfattas av skyldigheterna vid farlig verksamhet.
- Komplexa anläggningar med många ingående verksamheter som totalt inrymmer ett stort antal människor eller som har en hög förändringstakt. Anläggningar som inte är industrier men har omfattande hantering av brandfarlig vara eller omfattas av skyldigheterna vid farlig verksamhet.

Utöver fasta anläggningar som riskkälla till komplexa och stora olyckor finns inom kommunens geografiska område ett omfattande vägnät där risk för trafikolyckor ständigt föreligger och väg 44 och 47 utgör primär väg för transporter av farligt gods. Inom kommunen finns också skogsmark där en större brand skulle medföra en stor insats. I framtiden bedöms även väderhändelser medföra allt större olyckor i form av exempelvis stora översvämmande områden.

Trafikolyckor, automatlarm ej brand, brand ej i byggnad utgör i fallande ordning de vanligast förekommande olyckorna i Grästorps kommun och över tid är storleksordningarna relativt konstanta gällande förhållandet mellan de olika händelsetyperna.

I Grästorps kommun inträffade i genomsnitt 71 olyckor per år (medelvärden för åren 2018-2020). Totala antalet insatser inklusive andra uppdrag utöver räddningsinsatser enligt LSO var motsvarande 84 stycken.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.1.12 Gullspångs kommun

Inom kommunens geografiska område finns olika typer av risker som skulle kunna leda till en räddningsinsats och riskbilden är i ständig förändring. Andelen trafikolyckor är relativt hög i kommunen jämfört med likartade kommuner enligt RS analys av risker.

Några av de mest framträdande förhållandena i Gullspångs kommun som identifieras kunna leda till stora eller komplexa olyckor är trafiktätheten på de större vägarna som Riksväg 26 och E20 som passerar genom kommunen och nära Hova tätort, samt Västra stambanan och Kinnekullebanans genomfart i kommunen.

Klimatförändringarnas effekter med ökat antal extrema väderhändelser som kan föranleda olyckor med räddningsinsats som följd är också ett framträdande förhållande i den övergripande riskbilden.

Vidare, kopplat till väderhändelser, innebär kommunens placering vid Vänern och Gullspångsälven att det finns viss översvämningsrisk.

Ytterligare förhållanden som är relevanta i sammanhanget är anläggningar inom kommunen som hanterar farliga ämnen, Vänerhamn AB som omfattas av Sevesodirektivet samt transporter av farligt gods genom eller i närheten av tätorter och vattentäkter i kommunen där olyckor kan få konsekvenser för människor och miljö.

Ett dammhaveri på kraftstationen i Gullspångsälven innebär att flodvågen generellt dämpas ut i nedströmmande sjöar och att effekten därmed blir relativt lokal längs biflödena. Dock kan det utströmmande vattnet leda till ras och skred i slänter upp- och nedströms dammen, samt erosionsskador. Detta skulle kunna resultera i olyckor med behov av räddningsinsats.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.2 Brand i byggnad

4.2.1 Räddningstjänstförbundet

Brand i byggnad är en olyckstyp som kan delas in i flera olika undertyper av olyckor som, inom förbundets och medlemskommunernas geografiska område, varierar avseende hur ofta de sker och med vilka konsekvenser de ger upphov till. Räddningstjänsten blir framförallt larmad till bostäder, industrier och verksamheter av typen lantbruksfastigheter, värmeverk, sågverk, garage etc. (kategorin övrig verksamhet). Lite mindre än hälften av alla bränder i byggnader hade slutlig omfattning i det objekt som först antändes.

Bland förbundets medlemskommuner sker flest antal brand i byggnad i Lidköping och därefter i Skövde. Antalet brand i byggnad som sker i Lidköping och Skövde utgör ca 40 % av det totala antalet händelser gällande brand i byggnad som sker i förbundet.

Sett till antalet brand i byggnad per 1 000 invånare och år sticker Gullspångs kommun ut kraftigt, både vid jämförelse med förbundets medlemskommuner och vid jämförelse med medelvärdet för riket. I Vara noteras på samma sätt ett högre antal byggnadsbränder. Värdet är dock lägre i förhållande till antalet byggnadsbränder i Gullspång och är endast något högre i jämförelse med likvärdiga kommuner. I Skövde och Hjo sker minst antal brand i byggnad per 1 000 invånare och år bland förbundets medlemskommuner.

4.2.2 Skövde kommun

I Skövde sker relativt få bränder i byggnad per 1 000 invånare och år. Var det brinner någonstans skiljer sig mellan Skövde och jämförda kommuner. I Skövde sker en mindre andel av bränderna i bostäder. Istället sker en större andel av bränderna i allmän verksamhet och industrier.

I snitt har en dödsbrand inträffat vart tionde år i Skövde kommun, motsvarande 2 omkomna per miljon invånare och år, vilket är lägre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.2.3 Lidköpings kommun

I Lidköping inträffar något färre bränder i byggnad, sett per 1 000 invånare och år, än i de jämförda kommunerna. Flest bränder sker i bostäder följt av byggnader kategoriserade som övrig verksamhet och industrier. Bränder i skola/förskola, vård- och omsorgsboende, hotell och annan allmän lokal inträffar från någon enstaka gång till några gånger per år.

I snitt har en dödsbrand inträffat vart femte år i Lidköpings kommun, motsvarande 5 omkomna per miljon invånare och år, vilket är lägre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.2.4 Mariestads kommun

I Mariestad sker något fler bränder i byggnad, sett per 1 000 invånare och år, än i de jämförda kommunerna. Var bränder inträffar skiljer sig mellan Mariestad och jämförda kommuner. I Mariestad sker en mindre andel av bränder i byggnader, i bostäder och i allmän verksamhet än för jämförda kommuner. Samtidigt sker en betydligt större andel av bränderna i industrier.

I snitt har nästan en dödsbrand inträffat vartannat år i Mariestads kommun, motsvarande 17 omkomna per miljon invånare och år, vilket är högre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.2.5 Vara kommun

I Vara sker något fler bränder i byggnad, sett per 1 000 invånare och år, än i de jämförda kommunerna, framförallt noteras ett högt antal industribränder i Vara kommun. Flest bränder sker i bostäder följt av industrier och övrig verksamhet. Antalet utryckningar till brand i skola/förskola, vård- och omsorgsboende, hotell och annan allmän lokal varierar med åren men är generellt sett få.

I snitt har en dödsbrand inträffat vartannat år i Vara kommun, motsvarande 32 omkomna per miljon invånare och år, vilket är högre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.2.6 Tibro kommun

I Tibro inträffar något färre bränder i byggnad, sett per 1 000 invånare och år, än i de jämförda kommunerna. I Tibro är andelen brand i övrig verksamhet högre än medel medan brand i allmän verksamhet är lägre.

Inga dödsbränder har inträffat i Tibro under den studerade tidsperioden.

4.2.7 Töreboda kommun

I Töreboda inträffar något färre bränder i byggnad, sett per 1 000 invånare och år, än i de jämförda kommunerna. Var det brinner någonstans skiljer sig mellan Töreboda och jämförda kommuner främst i att färre bränder sker i industrier. För bränder i bostäder är det också skillnader. Andelen bränder i villor är fler i Töreboda medan andelen bränder i flerbostadshus är mer än 6 gånger mindre än i jämförda kommuner. Detta trots att Töreboda har en likvärdig fördelning mellan de två boendetyperna som jämförda kommuner. Av alla bränder som sker i byggnader inträffar 60 % i bostäder. Detta är likvärdigt med jämförda kommuner, som har en något större andel bränder i industrier jämfört med Töreboda.

I snitt har en dödsbrand inträffat vart femte år i Töreboda kommun, motsvarande 22 omkomna per miljon invånare och år, vilket är högre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.2.8 Hjo kommun

I Hjo sker relativt få bränder i byggnad per 1 000 invånare och år. Var det brinner någonstans skiljer sig mellan Hjo och jämförda kommuner, främst i att färre bränder sker i industrier och allmän verksamhet. Fler bränder sker istället i övrig verksamhet.

I snitt har en dödsbrand inträffat vart femte år i Hjo kommun, motsvarande 23 omkomna per miljon invånare och år, vilket är högre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.2.9 Karlsborgs kommun

Generellt sett brinner det mer sällan i byggnader i Karlsborgs kommun än medel för jämförda kommuner. Två tredjedelar av alla bränder i byggnader sker i bostäder, vilket överensstämmer med övriga kommuner. Det brinner dock oftare i allmän verksamhet än i jämförda kommuner. Samtidigt brinner det sällan i industrier i Karlsborg, endast 2 % av bränderna mot 19 % för jämförda kommuner.

I snitt har en dödsbrand inträffat vart tionde år i Karlsborgs kommun, motsvarande 15 omkomna per miljon invånare och år, vilket är högre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.2.10 Essunga kommun

I Essunga sker generellt färre bränder i byggnad, sett per 1 000 invånare och år, än i de jämförda kommunerna. Flest bränder inträffar i bostäder. Antalet utryckningar till brand på vård- och omsorgsboende, industri och lokaler som tillhör kategorin övrig verksamhet varierar med åren men är generellt sett få.

I snitt har nästan en dödsbrand inträffat vartannat år i Essunga kommun, motsvarande 71 omkomna per miljon invånare och år, vilket är högre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod. Värdet utgör också det högsta antalet omkomna per miljon invånare vid jämförelse mellan förbundets medlemskommuner.

4.2.11 Grästorps kommun

I Grästorp sker färre bränder i byggnad, sett per 1 000 invånare och år, än i de jämförda kommunerna. Flest bränder inträffar i bostäder. Antalet utryckningar till brand i skola/förskola, vård- och omsorgsboende och annan allmän lokal varierar med åren men är generellt sett få.

I snitt har en dödsbrand inträffat vart femte år i Grästorps kommun, motsvarande 35 omkomna per miljon invånare och år, vilket är högre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.2.12 Gullspångs kommun

I Gullspång sker relativt många bränder i byggnader. Var det brinner någonstans skiljer sig mellan Gullspång och jämförda kommuner. I Gullspång är andelen bränder i bostad 15 procentenheter mindre än för jämförda kommuner. Istället sker en större andel av bränderna i industrier.

I snitt har en dödsbrand inträffat vart femte år i Gullspångs kommun, motsvarande 38 omkomna per miljon invånare och år, vilket är högre än genomsnittet gällande omkomna i riket under samma tidsperiod.

4.3 Brand utomhus

4.3.1 Räddningstjänstförbundet

Utomhusbränder inträffar med en något högre frekvens än byggnadsbränder och räddningstjänsten kallas varje år till flertalet fordonsbränder, avfalls-/återvinningsbränder och bränder i skog/mark.

Totalt sett larmas förbundet till ca 250 händelser om brand i annat än byggnad, per år. I stort sett inträffar lika många händelser i Skövde som i Lidköpings kommun, där dessa utgör ca 40 % av totala antalet händelser gällande brand i annat än byggnad som sker i förbundet. Händelsetypen utgör ca 13 % av förbundets larm. Det sker oftare brand i annat än byggnad under årets varmare månader.

4.3.2 Skövde kommun

I Skövde kommun sker relativt få händelser med brand i annat än byggnad. Skövde ligger lägst bland de jämförda kommunerna sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Skövde kommun utgör händelsetypen 9 %.

4.3.3 Lidköpings kommun

Även i Lidköpings kommun sker relativt få händelser med brand i annat än byggnad. Lidköping har bland de lägsta värdena för jämförda kommuner sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Lidköpings kommun utgör händelsetypen 11 %.

4.3.4 Mariestads kommun

I Mariestads kommun sker lika många händelser som medelvärdet för jämförda kommuner sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Mariestads kommun utgör händelsetypen 11 %.

4.3.5 Vara kommun

I Vara kommun sker något fler händelser än i jämförda kommuner sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Vara kommun utgör händelsetypen 11 %.

4.3.6 Hjo kommun

I Hjo kommun sker relativt få händelser med brand i annat än byggnad. Hjo ligger bland de tre kommuner med lägst antal händelser bland de jämförda kommunerna sett till antalet insatser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Hjo kommun utgör händelsetypen 14 %.

4.3.7 Tibro kommun

I Tibro kommun sker relativt få händelser med brand i annat än byggnad. Tibro ligger lägst bland de jämförda kommunerna sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Tibro kommun utgör händelsetypen 13 %.

4.3.8 Karlsborgs kommun

I Karlsborgs kommun sker lika många händelser som medelvärdet för jämförda kommuner sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Karlsborgs kommun utgör händelsetypen 21 %.

4.3.9 Töreboda kommun

I Töreboda kommun sker ungefär lika många händelser som medelvärdet för jämförda kommuner sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Töreboda kommun utgör händelsetypen 17 %.

4.3.10 Essunga kommun

Essunga kommun har bland de lägsta värdena för jämförda kommuner sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Essunga kommun utgör händelsetypen 12 %.

4.3.11 Grästorps kommun

I Grästorps kommun sker lika många händelser som medelvärdet för jämförda kommuner sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Grästorps kommun utgör händelsetypen 17 %.

4.3.12 Gullspångs kommun

I Gullspångs kommun sker ungefär lika många händelser som medelvärdet för jämförda kommuner sett till antalet händelser per 1 000 invånare och år. Av totala andelen händelser i Gullspångs kommun utgör händelsetypen 13 %.

4.4 Trafikolycka

Trafikolyckor är en vanligt förekommande olyckstyp och det inträffar regelbundet olyckor med svåra personskador och dödsfall inom medlemskommunerna.

4.4.1 Skövde kommun

Trafikolyckor är en vanligt förekommande olyckstyp och det inträffar regelbundet olyckor med svåra personskador inom kommunen. Antalet trafikolyckor varierar från år till år under en tioårsperiod, men antalet döda på grund av trafikolyckor är lågt och kommunen ligger under snittet för landet.

I majoriteten av trafikolyckorna är en personbil inblandad.

Det ökade antalet mopedbilar och motorfordon med LGF-skyld (A-traktor) kan ge en ändrad trafikbild med ökad risk för olyckor som följd.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.4.1.1 Trafikolycka personbil

Olyckor som resulterat i räddningsinsats där en personbil är inblandad stod för majoriteten av olyckorna under 2020 (76 av 88) i kommunen vilket är i linje med den nationella statistiken där personbilar är inblandade i 85 % av trafikolyckorna.

Antalet olyckor där personbil är inblandad har legat på en hög nivå den senaste fem åren.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.4.1.2 Trafikolycka tungt fordon

Olyckor som resulterat i räddningsinsats med tungt fordon var under 2017-20 13-14 olyckor/år vilket kan jämföras med 2011-2016 där det var 6-9 olyckor/år. Det kan konstateras att antalet trafikolyckor med tungt fordon har ökat i Skövde kommun.

Risk för trafikolycka med tungt fordon bedöms främst föreligga på riksväg 26 och 49 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.4.1.3 Trafikolycka spårfordon

I kommunen har det den senaste tioårsperioden skett 8 händelser klassade som trafikolycka med spårfordon. Risk för spårtrafikolycka föreligger på Västra stambanan som passerar genom kommunen samt centrala delarna av Skövde. Risk för olycka föreligger också på Mariesjöterminalen där hantering av godstransporter på järnväg sker. Järnvägen har en del oöverskådade övergångar där det kan antas att risk föreligger och suicidproblematik är något som bör beaktas i samband med riskbilden kring järnvägar.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.4.2 Lidköpings kommun

Personskador i samband med trafikolyckor är vanligt förekommande och varje år sker flera dödsolyckor i Sverige. Inom kommunen skedde det totalt tio dödsolyckor mellan åren 2018–2022. Av dessa skedde det en dödsolycka under 2021 och fem dödsolyckor under 2022.

I Lidköpings kommun inträffade totalt sextio trafikolyckor under 2021, totalt fyrtiofem trafikolyckor under 2022 enligt Räddningstjänsten Skaraborg.

Arbetspendlingen som förekommer i kommunerna är omfattande och viktiga transportleder, som till exempel vid väg 44 och väg 49, trafikeras av stora mängder tung trafik. Antalet vägtrafikolyckor har under åren legat på en relativt konstant nivå och förväntas fortsatt utgöra en stor andel av antalet olyckor som räddningstjänsten larmas till. Övriga trafikolyckor med trafikelementen flyg, tåg och båt har historiskt inträffat med en väsentligt lägre frekvens och bedöms göra så även i framtiden. Andra

platser inom Lidköpings kommun där det kan antas finnas en förhöjd risk för trafikolycka är i närhet av skolor och förskolor vid uteverksamhet och hämtning/lämning.

De senaste åren har allt fler olyckor med mopedbilar och A-traktorer inträffat. Den här typen av fordon kan dels vara svåra att identifiera i trafiken, dels medför de stressade medtrafikanter. Med tanke på den stora ökning av mopedbilar och A-traktorer som förekommer i kommunen bedöms risken för olyckor med dessa fordon öka. Vidare har det tillkommit fordonstyper som exempelvis elbilar som gör att räddningstjänsten kan behöva genomföra en annan typ av räddningsinsats.

Förhållanden som övergripande bedöms påverka risken för trafikolycka i kommunen är exempelvis brist på hastighetsefterlevnad, oaktsamhet till trafikregler samt olika typer av natur- och väderföreteelser som till exempel snö, halka, kraftig blåst och nedfallna träd.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.4.2.1 Trafikolycka personbil

Enligt räddningstjänstens statistik har olyckor som resulterade i räddningsinsats under 2021 där enbart en personbil var inblandad varit tjugofyra och trafikolyckor där fler bilar, två eller fler, varit inblandade låg på fjorton totalt. I Lidköpings kommun är detta den vanligaste typen av trafikolycka, där singelolyckor är mest förekommande.

Den förmodade huvudorsaken till en trafikolycka med personbil inblandad har varit i oavsiktlig följd av mänsklig handling, mänsklig handling med oklar avsikt eller att orsaken inte gick att bedöma. Övriga förmodade orsaker har främst varit naturföreteelser som till exempel väderlek, nedfallna träd eller kraftig blåst.

Risken för trafikolycka med personbil antas uppstå främst på de större vägarna inom kommunen med mycket trafik, olika fordon och där hastigheten är högre. Speciellt vid vissa tidpunkter då många trafikanter är ute exempelvis när många åker till eller från arbetet.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.4.2.2 Trafikolycka tungt fordon

Enligt räddningstjänstens statistik skedde totalt tre olyckor där tungt fordon var inblandat under 2021 inom kommunens geografiska område vilka resulterade i räddningsinsats. Två olyckor med enbart tung lastbil och en olycka med personbil och tung lastbil.

Risk för trafikolycka med tungt fordon bedöms främst föreligga på väg 44 och väg 49.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.4.2.3 Trafikolycka spårfordon

I Lidköpings kommun har det enligt räddningstjänstens statistik inte förekommit några händelser klassade som trafikolycka med spårfordon under 2021. Under 2022 skedde en olycka mellan spårfordon och personbil. Risken för spårtrafikolycka föreligger på Kinnekullebanan som stannar i och passerar genom kommunen. Järnvägen har en del oövakade övergångar där det kan antas att risk föreligger.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.4.3 Mariestads kommun

Räddningstjänsten larmades till totalt 31st trafikolyckor under 2020, 55st under 2019 och 50st 2018 i Mariestads kommun vilket visar att trafikolyckor förekommer men i mindre omfattning jämfört med tidigare år. Mariestads kommun har en hög andel trafikolyckor med dödlig utgång per år jämfört med likartade kommuner enligt Räddningstjänsten Skaraborgs analys av risker.

En stor andel av olyckorna sker på E20 som är den största vägen som passerar genom kommunen.

Vid en olycka på eller i anslutning till E20 bedöms det i dagsläget av Trafikverket att det finns begränsade möjligheter till omledning av trafik på sträckan mellan Götene och Mariestad vilket skulle kunna bidra till ökad risk för följdolyckor.

En ytterligare väg där det kan antas att en risk för trafikolycka i kommunen föreligger är Riksväg 26 som utöver E20 är den större vägen genom kommunen.

Andra platser där det kan antas att en förhöjd risk föreligger är i närhet av skolor och förskolor vid uteverksamhet och hämtning/lämning.

Förhållanden som övergripande bedöms påverka risken för trafikolycka i kommunen är brist på hastighetsefterlevnad, oaktsamhet till trafikregler samt olika typer av natur- och väderföreteelser som till exempel snö, halka, kraftig blåst och nedfallna träd.

Vidare har det kommit nya fordonstyper som exempelvis elbilar som gör att räddningstjänsten kan behöva genomföra en annan typ av räddningsinsats vilket är en identifierad risk enligt kommunens Risk- och sårbarhetsanalys.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.4.3.1 Trafikolycka personbil

Olyckor som resulterat i räddningsinsats med personbil var enligt STRADA sammanlagt 45 olyckor med varierande svårighetsgrad inkl. dödsolyckor under perioden januari 2021 och juli 2023. Olycksstatistiken gäller för olyckor med personbilar både inom och utanför tätbebyggt område.

Risk för trafikolycka med personbil antas främst föreligga på E20 samt riksväg 26 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.4.3.2 Trafikolycka tungt fordon

Olyckor som resulterat i räddningsinsats med tungt fordon var enligt STRADA sammanlagt 12 olyckor med varierande svårighetsgrad inkl. dödsolyckor under perioden januari 2021 och juli 2023. Olycksstatistiken gäller för olyckor med tungt fordon både inom och utanför tätbebyggt område.

Risk för trafikolycka med tungt fordon bedöms främst föreligga på E20 samt riksväg 26 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.4.3.3 Trafikolycka spårfordon

I Mariestads kommun har det enligt STRADA inte inträffat några olyckor med spårbundna fordon under perioden januari 2021 och juli 2023.

Risk för spårtrafikolycka föreligger på Kinnekullebanan som passerar genom kommunen. Järnvägen har en del oöverskådbara övergångar där det kan antas att risk föreligger och suicidproblematik är något som bör beaktas i samband med riskbilden kring järnvägar.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.4.4 Vara kommun

I Vara kommun inträffade i genomsnitt 63 trafikolyckor per år 2018-2020 där antalet dödsolyckor under perioden varit 1 i genomsnitt.

Arbetspendlingen som förekommer i kommunen är omfattande och viktiga transportleder, som t.ex. E20 och väg 47 trafikeras av stora mängder tung trafik. Antalet vägtrafikolyckor har under åren 2013-2020 legat på en relativt konstant nivå och förväntas fortsatt utgöra en stor andel av antalet olyckor som räddningstjänsten larmas till.

De senaste åren har allt fler olyckor med mopedbilar och A-traktorer inträffat. Den här typen av fordon kan dels vara svåra att identifiera i trafiken, dels medför de stressade medtrafikanter. Med tanke på den stora ökning av mopedbilar och A-traktorer som förekommer i området bedöms risken för olyckor med dessa fordon öka.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.4.4.1 Trafikolycka personbil

Trafikolyckor med en personbil inblandad är den vanligaste typen av trafikolycka i Vara kommun. Under 2020 förekom det 26 sådana olyckor i kommunen.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.4.4.2 Trafikolycka tungt fordon

Under 2020 förekom 9 olyckor med tung trafik inblandad i Vara kommun vilket kan jämföras med 14 st 2019 och 11st 2018.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.4.4.3 Trafikolycka spårfordon

Under 2020 förekom en olycka där spårfordon och personbil var inblandad. Inga sådana olyckor förekom 2019 och 2018.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.4.5 Tibro kommun

Räddningstjänsten larmades till totalt 9st trafikolyckor under 2020, 11st under 2019 och 12st 2018 i Tibro kommun.

Risk för vägtrafikolycka föreligger på bland annat riksväg 49 som passerar förbi Tibro tätort samt övriga mindre vägar i kommunen. Eventuella ökade trafikmängder på riksväg 49 kan öka olycksrisken.

Faktorer som övergripande bedöms påverka risken för trafikolycka i kommunen är brist på hastighetsefterlevnad, oaksamhet till trafikregler samt olika typer av natur- och väderföreteelser som t.ex. snö, halka, kraftig blåst och nedfallna träd.

Vidare har det kommit nya fordonstyper som exempelvis elbilar som gör att räddningstjänsten kan behöva genomföra en annan typ av räddningsinsats.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.4.5.1 Trafikolycka personbil

Olyckor som resulterat i räddningsinsats där en personbil är inblandad stod för majoriteten av olyckorna under 2020 (9st) i kommunen vilket är i linje med den nationella statistiken där personbilar är inblandade i 85 % av trafikolyckorna. Detta kan jämföras med 2018 (11st) och 2019 (11st) i kommunen där man ser en viss minskning av trafikolyckor med personbilar. Den förmodade huvudorsaken till en trafikolycka med personbil inblandad har i 90 % varit oavsiktlig följd av mänsklig handling, mänsklig handling med oklar avsikt eller att orsaken inte gick att bedöma.

Risk för trafikolycka med personbil antas främst föreligga på riksväg 49 samt väg 201 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.4.5.2 Trafikolycka tungt fordon

Olyckor som resulterat i räddningsinsats med tungt fordon var under 2020 1st vilket kan jämföras med 0st 2019 samt 3st 2018. Det kan konstateras att antalet trafikolyckor med tungt fordon har minskat i Tibro kommun.

Risk för trafikolycka med tungt fordon bedöms främst föreligga på riksväg 49 samt väg 202 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.4.6 Töreboda kommun

Räddningstjänsten larmades till totalt 6 trafikolyckor i Töreboda under 2022, 9 under år 2020 och 16 under år 2019.

Risk för vägtrafikolycka föreligger på väg 200 och väg 202 som passerar genom Törebodas tätort samt övriga mindre vägar i kommunen. Andra platser där det kan antas att en förhöjd risk föreligger är i närhet av skolor och förskolor vid uteverksamhet och hämtning/lämning.

Förhållanden som övergripande bedöms påverka risken för trafikolycka i kommunen är brist på hastighetsefterlevnad, oaksamhet till trafikregler samt olika typer av natur- och väderföreteelser som t.ex. snö, halka, kraftig blåst och nedfallna träd.

Vidare har det kommit nya fordonstyper som exempelvis elbilar som gör att räddningstjänsten kan behöva genomföra en annan typ av räddningsinsats.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.4.6.1 Trafikolycka personbil

Olyckor som resulterat i räddningsinsats där en personbil är inblandad stod för majoriteten av olyckorna under 2022 (5st) i kommunen vilket är i linje med den nationella statistiken där personbilar är inblandade i 85 % av trafikolyckorna. Den förmodade huvudorsaken till en trafikolycka med personbil inblandad har varit oavsiktlig följd av mänsklig handling, mänsklig handling med oklar avsikt eller att orsaken inte gick att bedöma. Övriga förmodade orsaker har främst varit naturföreteelser som t.ex. nedfallna träd, viltolycka eller kraftig blåst.

Risk för trafikolycka med personbil antas främst föreligga på väg 202 samt väg 200 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.4.6.2 Trafikolycka tungt fordon

Under 2022 var det 1 olycka med tungt fordon som resulterade i räddningsinsats i Töreboda kommun vilket kan jämföras med 0st 2020, 2st 2019 samt 1 händelse under 2018. Det kan konstateras att antalet trafikolyckor med tungt fordon har minskat i Töreboda kommun.

Risk för trafikolycka med tungt fordon antas främst föreligga på väg 202 samt väg 200 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.4.6.3 Trafikolycka spårfordon

I Töreboda kommun har det enligt räddningstjänstens statistik varit 1 händelse klassad som trafikolycka med spårfordon under 2020, 1 händelse under 2021 och ingen händelse under 2022.

Risk för spårtrafikolycka finns längs med Västra stambanan som passerar genom kommunen och särskilt där stambanan går igenom Töreboda tätort/centrum. Järnvägen har oöverskådbara övergångar där det kan antas att risk föreligger och suicidproblematik är något som bör beaktas i samband med riskbilden kring järnvägar.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.4.7 Hjo kommun

Under perioden 2018 – 2020 har det skett 37 trafikolyckor i Hjo kommun. Majoriteten av dessa hade personbilar som involverad part.

Olyckor i trafiken kan ske vid:

- hastighetsöverträdelse,
- farliga omkörningar, oaktsamhet vid passage av korsning med högerregel,
- oaktsamhet till trafikreglerna och
- framförande av fordon i gångfartsområde.

I snitt sker en trafikolycka 1 gång per månad i Hjo kommun.

Konsekvenserna av en trafikolycka är att eventuella tillfartsvägar in och ut ur tätorten kan bli blockerade under en längre tid. Landsvägsnätet med smalare vägbana kan blockeras och försvåra framkomligheten på landsbygden.

Olyckor kan leda till personskador och/eller egendomsskador vid singelolycka. Grusvägsnätet som är utbredd utanför tätorterna medför en ökad risk för viltolyckor i skymning och gryningstider. Avstånd mellan väg och skogsbryn är oftast väldigt kort och inga viltstängsel finns att tillgå. Mindre regelbunden och tung trafik på dessa vägar bidrar också till att vilt rör sig mindre skyggt kring vägnätet.

Det finns inga aktiva järnvägsspår i kommunen och därför finns det inga särskilda risker kopplat till spårolyckor.

Kf § 8, 2023-257

4.4.7.1 Trafikolycka personbil

De flesta trafikolyckor som inträffar i kommunen är personbilsolyckor. Det höga flödet av personbilar in och ut ur kommunen kopplat till sommarhalvårets besöksturism och övriga årets pendeltrafik medför en ökad risk för olyckor i samband med in- och utfart i tätorten.

Den täta bebyggelsen i huvudtätortens centrala delar medför ökad risk för personbilsolyckor med oskyddade trafikanter. Detta gäller främst för området kring Ban- och Hamngatan samt torget.

Vägledningen med torget som del av ringvägledningen i tätorten medför ett stort trafikflöde som orsakar trafikstockningar vid rusningstrafik och under turisthög säsongen.

De långa raka gatorna som inte till dags datum kantas av refuger, farthinder eller andra farthindrande anordningar medför en risk för olycka mellan fortkörare och fotgängare som rör sig kring övergångsställena på dessa gator, detta gäller framförallt större folkströmningar sommarhalvåret som rör sig mellan de perifera parkeringsplatserna och hamnområdet.

Kf § 8, 2023-257

4.4.7.2 Trafikolycka tungt fordon

Den tunga trafiken som passerar kommunen, har sin destination i eller ursprung i Hjo, passerar främst via väg 195 och 194. Dessa vägar är välanpassade för den sortens trafik och riskerna som består är vid rondeller och in- och utfarter från mindre insiktskynda vägar.

Den trafik som har sitt mål någonstans i Hjo Stad har goda möjligheter att nyttja väg 195 för att kringgå tätorten och nå sitt mål i det norra industriområdet. Detta område har bredare gator och få icke yrkestrafikanter.

Kf § 8, 2023-257

4.4.8 Karlsborgs kommun

Räddningstjänsten larmades till totalt 8st trafikolyckor under 2020, 8st under 2019 och 14st 2018 i Karlsborgs kommun.

Risk för vägtrafikolycka föreligger på bland annat riksväg 49 som passerar genom Karlsborg tätort samt övriga mindre vägar i kommunen. Eventuella ökade trafikmängder på riksväg 49 kan öka olycksrisken och då främst i tätorten.

Faktorer som övergripande bedöms påverka risken för trafikolycka i kommunen är brist på hastighetsefterlevnad, oaktsamhet till trafikregler samt olika typer av natur- och väderföreteelser som t.ex. snö, halka, kraftig blåst och nedfallna träd.

Vidare har det kommit nya fordonstyper som exempelvis elbilar som gör att räddningstjänsten kan behöva genomföra en annan typ av räddningsinsats.

KSN dnr. 2023-000547

4.4.8.1 Trafikolycka personbil

Olyckor som resulterat i räddningsinsats där en personbil är inblandad stod för majoriteten av olyckorna under 2020 (6st) i kommunen vilket är i linje med den nationella statistiken där personbilar är inblandade i 85 % av trafikolyckorna. Detta kan jämföras med 2018 (13st) och 2019 (7st) i kommunen där man ser en viss minskning av trafikolyckor med personbilar. Den förmodade huvudorsaken till en trafikolycka med personbil inblandad har i 90 % varit oavsiktlig följd av mänsklig handling, mänsklig handling med oklar avsikt eller att orsaken inte gick att bedöma.

Risk för trafikolycka med personbil antas främst föreligga på riksväg 49 samt väg 202 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

KSN dnr. 2023-000547

4.4.8.2 Trafikolycka tungt fordon

Olyckor som resulterat i räddningsinsats med tungt fordon var under 2020 1st vilket kan jämföras med 1st 2019 samt 1st 2018.

Risk för trafikolycka med tungt fordon bedöms främst föreligga på riksväg 49 samt väg 202 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

KSN dnr. 2023-000547

4.4.9 Essunga kommun

I Essunga kommun inträffade i genomsnitt 13 trafikolyckor per år 2018-2020. Trafikolyckor med enbart personbilar inblandade är den vanligaste typen av trafikolycka (68 %), där singelolyckor är mest förekommande. Lastbilar är inblandade i 21 % av trafikolyckorna under samma treårsperiod. I genomsnitt var 0,8 av dessa dödsolyckor.

Arbetspendlingen som förekommer i kommunen är omfattande och viktiga transportleder, som t.ex. E20 trafikeras av stora mängder tung trafik. Antalet vägtrafikolyckor har under åren 2013-2020 legat på en relativt konstant nivå och förväntas fortsatt utgöra en stor andel av antalet olyckor som räddningstjänsten larmas till.

De senaste åren har allt fler olyckor med mopedbilar och A-traktorer inträffat. Den här typen av fordon kan dels vara svåra att identifiera i trafiken, dels medför de stressade medtrafikanter. Med tanke på den stora ökning av mopedbilar och A-traktorer som förekommer i området bedöms risken för olyckor med dessa fordon öka.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.4.9.1 Trafikolycka personbil

Trafikolyckor med en personbil inblandad är den vanligaste typen av trafikolycka i Essunga kommun. Under 2020 förekom det 9 sådana olyckor i kommunen.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.4.9.2 Trafikolycka tungt fordon

Under 2020 förekom 3 olyckor med tung trafik inblandad i Vara kommun vilket kan jämföras med 3 st 2019 och 2st 2018.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.4.10 Grästorps kommun

I Grästorps kommun inträffade i genomsnitt 21 trafikolyckor per år 2018-2020 där antalet dödsolyckor i genomsnitt varit 0,8.

Arbetspendlingen som förekommer i kommunen är omfattande och viktiga transportleder, som t.ex. väg 44 och väg 47 trafikeras av stora mängder tung trafik. Antalet vägtrafikolyckor har under åren 2013-2020 legat på en relativt konstant nivå och förväntas fortsatt utgöra en stor andel av antalet olyckor som räddningstjänsten larmas till.

De senaste åren har allt fler olyckor med mopedbilar och A-traktorer inträffat. Den här typen av fordon kan dels vara svåra att identifiera i trafiken, dels medför de stressade medtrafikanter. Med tanke på den stora ökning av mopedbilar och A-traktorer som förekommer i området bedöms risken för olyckor med dessa fordon öka.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.4.10.1 Trafikolycka personbil

Trafikolycka med en personbil inblandad är den vanligast förekommande typen av trafikolycka i Grästorps kommun. Under 2020 förekom det 4 st. sådana olyckor i kommunen.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.4.10.2 Trafikolycka tungt fordon

Under 2020 förekom 1 olycka med tung trafik inblandad i Grästorps kommun vilket kan jämföras med 1st 2019 och 4st 2018.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.4.10.3 Trafikolycka spårfordon

Under perioden 2018-2020 inträffade det inga olyckor med spårfordon inblandade i kommunen.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.4.11 Gullspångs kommun

Räddningstjänsten larmades till totalt 8 st. trafikolyckor under 2022, 14st under 2020, 24st under 2019 och 24st 2018 i Gullspångs kommun.

Risk för vägtrafikolycka föreligger på bland annat E20 och riksväg 26 (som passerar förbi Hova tätort), samt övriga mindre vägar i kommunen. Ökade trafikmängder på E20 bedöms trappa upp olycksrisken, då bland annat lokal trafik som ska korsa alternativt köra ut på E20 får allt svårare att ta sig fram riskfritt enligt rapport från Trafikverket. Andra platser där det kan antas ett en förhöjd risk föreligger är i närhet av skolor och förskolor vid uteverksamhet och hämtning/lämning.

Faktorer som övergripande bedöms påverka risken för trafikolycka i kommunen är brist på hastighetsefterlevnad, oaksamhet till trafikregler samt olika typer av natur- och väderföreteelser som t.ex. snö, halka, kraftig blåst och nedfallna träd. Vidare har det kommit nya fordonstyper, som exempelvis elbilar och EPA-bilar, som gör att räddningstjänsten kan behöva genomföra en annan typ av räddningsinsats.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.4.11.1 Trafikolycka personbil

Olyckor som resulterat i räddningsinsats där en personbil är inblandad stod för majoriteten av olyckorna under 2020 (10st) i kommunen vilket är i linje med den nationella statistiken där personbilar är inblandade i 85 % av trafikolyckorna. Detta kan jämföras med 2018 (21st) och 2019 (21st) i kommunen där man ser en minskning av trafikolyckor med personbilar. Den förmodade huvudorsaken till en trafikolycka med personbil inblandad har i 90 % varit oavsiktlig följd av mänsklig handling, mänsklig handling med oklar avsikt eller att orsaken inte gick att bedöma. Övrig förmodad orsak har varit viltolycka.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.4.11.2 Trafikolycka tungt fordon

Olyckor som resulterat i räddningsinsats med tungt fordon var 2st under 2022 vilket kan jämföras med 6st under 2021 och 4st under 2020.

Risk för trafikolycka med tungt fordon bedöms främst föreligga på E20 samt riksväg 26 som utgör de större vägarna i kommunen men detta behöver utredas ytterligare.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.4.11.3 Trafikolycka spårfordon

Under 2022 inträffade inga spårtrafikolyckor i Gullspångs kommun. Risk för spårtrafikolycka föreligger längs med Västra stambanan som passerar genom östra delen av kommunen och troligen särskilt där stambanan går igenom orten Gårdsjö. Det föreligger också risk för olycka längs Kinnekullebanan som går genom kommunen. Järnvägen har en del obehagliga övergångar där det kan antas att risk föreligger och suicidproblematik är något som bör beaktas i samband med riskbilden kring järnvägar.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.5 Olycka med farliga ämnen

4.5.1 Skövde kommun

Försvarsmakten är starkt representerad i kommunen genom två regementen, Trängregementet och Skaraborgs Regemente P4 samt Markstridsskolan. I kommunen finns också större industrier som hanterar farliga ämnen t.ex. Heidelberg Materials Cement Sverige AB, Volvo Powertrain AB, Aurobay m.fl.

I kommunen finns två Sevesoverksamheter. Heidelberg Materials Cement Sverige AB som omfattas av den högre kravnivån samt Volvo Powertrain AB som omfattas av den lägre kravnivån.

Det finns, förutom Sevesoverksamheterna, två övriga farliga verksamheter i kommunen: Skövde garnison samt Jackson AB.

Det finns två bergtäkter i kommunen. Skanska Industrial Solution AB samt Swerock AB.

Västra stambanan går genom Skövde kommun där både passagerartåg och godståg passerar. Urspårning av tåg med farliga ämnen kan innebära fara för vissa bostadsområden, industriområden och handelsområden i Skövdes centrala delar om det sker på spår i anslutning till Resecentrum, men även om det sker på Godsterminalen i Mariesjö.

Vissa delar av centrala Skövde har stängts av för transport av farligt gods på landväg i syfte att minska risken för olyckor med farliga ämnen.

Antalet insatser kopplat till utsläpp av farligt ämne/fara för utsläpp ligger på en relativt låg nivå med ca 14 insatser per år under en tioårsperiod. Skövde kommun ska fortsatt samverka med ovanstående aktörer i syfte att förebygga olyckor som kan skada kommunens befolkning och byggnader.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.5.2 Lidköpings kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen och kan dels ske i anslutning till byggnader eller verksamheter som industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar, dels i samband med transporter på väg eller järnväg, så kallade farligt gods-olyckor. Farliga ämnen kan exempelvis vara brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Dessa typer av olyckor kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö samt kräva omfattande räddningsinsatser.

Under året 2021 inträffade två olyckor med farliga ämnen inom kommunens geografiska område. Den ena var utsläpp av gas och den andra var lastbil som fick utsläpp av färg.

Olyckor där det skett begränsat läckage av drivmedel var fem under 2021. De vanligaste av dessa är drivmedel och olja. De utsläpp av farliga ämnen som inträffade kan samtliga kategoriseras som vardagshändelser och de flesta i form av drivmedels- och oljeutsläpp som medfört begränsad påverkan på skyddsvärden.

I kommunen bedrivs både småskalig och mer omfattande verksamhet med farliga ämnen som vid en olycka skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser för liv, hälsa, egendom och miljö. Exempelvis finns flera anläggningar med omfattande hantering av brandfarlig vara som tillståndsprövas av räddningstjänsten. I Lidköpings kommun finns anläggningar som omfattas av Sevesodirektivet och skyldigheter för farlig verksamhet enligt LSO. Anläggning som utgör Sevesoanläggning på den högre kravnivån är Gödselterminalen i Lidköping. Anläggning som utgör Sevesoanläggning på den lägre kravnivån är Lidköpings Biogas Förvätskningsanläggning, Svevia AB bergtäkt i Järpås, XR Bergkross AB bergtäkt i Järpås och Swerock AB bergtäkt i Gillstad. Anläggning som omfattas av skyldigheter för farlig verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor, utöver Sevesoanläggningarna, är Gasums rötningsanläggning, som finns i anslutning till biogasanläggningen, samt F 7 Sätenäs.

Utöver hantering av farliga ämnen inom verksamheter eller i anslutning till byggnader finns även risk för olyckor i samband med transport. För att få en uppfattning om hur omfattningen av farligt godstransporter såg ut inom kommunerna Lidköping, Vara, Grästorp och Essunga har det tidigare gjorts en mindre inventering inom dåvarande Räddningstjänsten Västra Skaraborg under dagtid under hösten 2018. Det som räknades var förbipasserande märkta bilar. Eftersom inventeringen utfördes i liten skala påvisar den endast preliminära flöden och vilka ämnesklasser som åtminstone transporteras på vägnätet i det geografiska området för de fyra kommunerna. Klass 2 (gaser), klass 3 (brandfarliga vätskor), klass 4.1 (brandfarliga fasta ämnen, självreaktiva ämnen och fasta okänsliggjorda explosivämnen), klass 4.2 (självantändande ämnen), klass 8 (frätande ämnen) och klass 9 (övriga farliga ämnen och föremål) samt styckegods noterades. På väg 44 noterades ett flöde om 3,5–4 transporter med farligt gods per timme. På väg 49 noterades ett flöde på en transport per timme. Tidigare har det även genomförts en mindre inventering år 2014 där tio olika transportföretag kontaktades. I denna inventering identifierades utöver de klasser som nämns ovan även klass 5 (oxiderande ämnen och organiska peroxider). Vad gäller tågtransporter används Kinnekullebanan i huvudsak för persontrafik och inte godståg.

När det kommer till transporter av farligt gods eller av skadliga ämnen som går via Vänern med fartyg finns det risk för utsläpp om det skulle ske en olycka med fartyget. Fartygsolycka med utsläpp av farliga ämnen har inte skett under 2021 eller 2022 och är sällsynta händelser inom Lidköpings kommuns geografiska område men ett sådant utsläpp kan medföra saneringsarbete om det når land och det skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser för liv, hälsa, egendom och miljö. Utsläpp av farligt gods eller skadliga ämnen i Vänern kan medföra negativa konsekvenser både på kort och lång sikt med påverkan på den marina miljön och dess djur- och växtliv samt risk för påverkan på kommunens dricksvattenintag.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.5.3 Mariestads kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen och kan dels ske i anslutning till byggnader/verksamheter såsom industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar, dels i samband med transporter på väg eller järnväg, s.k. farligt gods-olyckor. Farliga ämnen kan exempelvis vara brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Dessa typer av olyckor kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö samt kräva omfattande räddningsinsatser.

I kommunen finns ett antal anläggningar som hanterar farliga ämnen där olyckor kan leda till omfattande utsläpp i luft eller vatten samt andra olyckor som påverkar befolkningen i närområdet. Anläggningar som omfattas av Sevesodirektivet är Metsä-Tissue AB, Bergtäkt – Jättabergen, Bergtäkt – Äskekärr, Lugnås.

En vanlig orsak enligt kommunens risk- och sårbarhetsanalys till utsläpp av farliga ämnen vid anläggningar är i samband med lossning/lastning av transporter, bränder och tekniska haverier.

Vidare finns risk för olycka med farliga ämnen i samband med transporter (farligt gods-olyckor) i kommunen. Gällande farligt gods rekommenderas transport på särskilt avsedda klassificerade vägar. Det finns primär och sekundärled beslutad av länsstyrelsen i samråd med kommuner och övriga myndigheter. Inom Mariestads kommun finns både primära och sekundära farleder där farligt gods transporteras både dag- och nattetid genom eller i närheten av tätorter och vattentäkter.

I Mariestads tätort transporteras farligt gods som främst rör gasol, natriumditionit och petroleumprodukter till Metsä Tissue AB. Explosiva och oxiderande ämnen transporteras till bergtäckerna i Jättabergen och Lugnås söder om Mariestad, längs E20. Förutom dessa transporteras farligt gods av olika sorter genom kommunen på väg E20 och riksväg 26 (utgör primär väg för transport av farligt gods) och på Väneren. Det mest vanliga förekommande ämnet är petroleumprodukter som transporteras till drivmedelsstationer inom Mariestads-området.

Risk för mindre läckage av drivmedel och olja föreligger vidare vid trafikolyckor i kommunen.

Transporter av oljeprodukter som vid ett läckage bedöms kunna ge påslag i Mariestads kommun sker främst i hamnarna i Karlstad, Kristinehamn, Gruvön och Skoghall. Utöver utsläpp från oljetankfartyg kan utsläpp av dieselbrännolja ske från alla handelsfartyg som trafikerar Väneren. Även ett sådant utsläpp kan medföra saneringsarbete om oljan når land. Utsläpp av farligt ämne i Väneren medför skador som kan ha både kort- och långvarig påverkan på den marina miljön och dess djur- och växtliv samt risk för påverkan på kommunens dricksvattenuttag.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.5.4 Vara kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen och kan dels ske i anslutning till byggnader/verksamheter såsom industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar, dels i samband med transporter på väg eller järnväg, s.k. farligt gods-olyckor. Farliga ämnen kan exempelvis vara brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Dessa typer av olyckor kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö samt kräva omfattande räddningsinsatser. I Vara kommun inträffade i genomsnitt fem olyckor per år 2018-2020.

I kommunen planerar Slädene bergtäkt att öka sin produktion under 2023 och kommer därmed bli en Seveso-anläggning och omfattas av skyldigheterna för farlig verksamhet enligt LSO.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.5.5 Tibro kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen och kan dels ske i anslutning till byggnader/verksamheter såsom industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar, dels i samband med transporter på väg eller järnväg, s.k. farligt gods-olyckor. Farliga ämnen kan exempelvis vara

brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Olyckor med omfattande utsläpp i luft eller vatten som påverkar befolkningen i närområdet kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö samt kräva omfattande räddningsinsatser.

I Tibro kommun finns det industrier som hanterar farliga ämnen samt en verksamhet som omfattas av Sevesodirektivet vid bergtäkten Karlshaga.

Risk för mindre läckage av drivmedel och olja föreligger vid trafikolyckor i kommunen.

Vidare finns risk för olycka med farliga ämnen i samband med transporter (farligt gods-olyckor) i kommunen. Gällande farligt gods rekommenderas transport på särskilt avsedda klassificerade vägar. Riksväg 49 och väg 201 utgör samtliga transportled för farligt gods i Tibro kommun. Det mest vanliga förekommande ämnet är petroleumprodukter som transporteras till drivmedelsstationer inom Tibro kommuns närområde.

I Tibro kommun har det under perioden 2018-2020 varit 0 olyckor med räddningsinsats kopplad till utsläpp eller överhängande fara för utsläpp av farligt gods last.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.5.6 Töreboda kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen och kan dels ske i anslutning till byggnader/verksamheter såsom industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar, dels i samband med transporter på väg eller järnväg, s.k. farligt gods-olyckor.

Farliga ämnen kan exempelvis vara brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Olyckor med omfattande utsläpp i luft eller vatten som påverkar befolkningen i närområdet kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö samt kräva omfattande räddningsinsatser.

I Töreboda kommun finns det industrier som hanterar farliga ämnen samt två farliga verksamheter, Källbergs industri AB, Vänern-Viken, samt Göta kanal dammanläggning där olyckor kan leda till omfattande utsläpp i luft eller vatten samt andra olyckor som påverkar befolkningen i närområdet. Det finns inga Seveso-anläggningar i kommunen.

En vanlig orsak till utsläpp av farliga ämnen vid anläggningar är i samband med lossning/lastning av transporter, bränder och tekniska haverier. I Töreboda kommun har det under perioden 2020-2022 inte varit någon olycka med räddningsinsats kopplad till utsläpp eller fara för utsläpp av farligt ämne.

Vidare finns risk för olycka med farliga ämnen i samband med transporter (farligt gods-olyckor) i kommunen. Gällande farligt gods rekommenderas transport på särskilt avsedda klassificerade vägar. Det finns primär och sekundärled beslutad av länsstyrelsen i samråd med kommuner och övriga myndigheter. I Töreboda kommun utgör delar av väg 202 transportled för farligt gods och Västra stambanan utgör primärled för transport av farligt gods. Farligt gods transporteras vidare i närheten av Haboskogens och Slättes grundvattentäkter i kommunen där olycka skulle kunna få påverkan på kommunens dricksvattenförsörjning. Det mest vanliga förekommande ämnet är petroleumprodukter som transporteras till drivmedelsstationer.

Risk för mindre läckage av drivmedel och olja föreligger vidare vid trafik- och båtolyckor i kommunen.

I Töreboda kommun har det under perioden 2020-2022 skett 1 olycka med räddningsinsats kopplad till utsläpp eller överhängande fara för utsläpp av farligt ämne.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.5.7 Hjo kommun

Under perioden 2018 – 2020 har det skett 7 olyckor kopplat till utsläpp av farliga ämnen i Hjo kommun.

I kommunen finns industrier som hanterar farliga ämnen samt en farlig verksamhet i Emballator Tectubes Sweden AB.

Småbåtshamnen i Hjo Stad har begränsad yrkestrafik med majoriteten yrkes/fritidsfiskare med mindre båtar.

Utsläpp av drivmedel från fritidsbåtar och fiskebåtar kan förekomma i mindre omfattning och vid bunkring och lastning.

Mindre utsläpp enligt ovan kan ske när helst bunkring/tankning av småbåtar genomförs.

Trafikolyckor som har utsläpp av farliga ämnen till följd kan ske när drivmedelslastade fordon passerar genom kommunen och Hjo Stad samt vid påfyllnadspumpning vid drivmedelsstationer.

Mindre kemiska utsläpp kan ske vid verksamhet i Hjos industriområde.

Konsekvenserna av ett utsläpp på landsväg är en längre avspärrning av aktuell vägsträcka, omfattande saneringsarbeten som kan påverka markägare med lantbruk eller boskapsverksamhet.

Utsläpp av farliga ämnen vid en olycka i tätorten kan medföra omfattande skador på privat egendom i bostadsområde, grundvattenförgiftning och liv och hälsa vid utsläpp av aerosol-ämnen eller annat hälsovådligt ämne.

Ett utsläpp på land eller vatten kan ge påverkan på Vätterns vattenskyddsområde och dricksvattenuttag till flera kommuner.

Ett utsläpp i Vättern kan medföra konsekvenser för det marina djurlivet.

Kf § 8, 2023-257

4.5.8 Karlsborgs kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen och kan dels ske i anslutning till byggnader/verksamheter såsom industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar, dels i samband med transporter på väg eller järnväg, s.k. farligt gods-olyckor. Farliga ämnen kan exempelvis vara brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Olyckor med omfattande utsläpp i luft eller vatten som påverkar befolkningen i närområdet kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö samt kräva omfattande räddningsinsatser.

I Karlsborgs kommun finns det industrier som hanterar farliga ämnen samt två verksamheter som omfattas av Sevesodirektivet.

Risk för mindre läckage av drivmedel och olja föreligger vid trafikolyckor i kommunen samt båttrafik.

Vidare finns risk för olycka med farliga ämnen i samband med transporter (farligt gods-olyckor) i kommunen. Gällande farligt gods rekommenderas transport på särskilt avsedda klassificerade vägar. Riksväg 49 och väg 202 utgör samtliga transportled för farligt gods i Karlsborgs kommun. Det mest vanliga förekommande ämnet är petroleumprodukter som transporteras till drivmedelsstationer inom Karlsborgs kommuns närområde samt till viss del explosiva varor.

I Karlsborgs kommun har det under perioden 2018-2020 varit 2 olyckor med räddningsinsats kopplad till utsläpp eller överhängande fara för utsläpp av farligt gods last.

KSN dnr. 2023-000547

4.5.9 Essunga kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen och kan dels ske i anslutning till byggnader/verksamheter såsom industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar, dels i samband med transporter på väg eller järnväg, s.k. farligt gods-olyckor. Farliga ämnen kan exempelvis vara brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Dessa typer av olyckor kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö samt kräva omfattande räddningsinsatser. I Essunga kommun inträffade i genomsnitt två olyckor per år 2018-2020.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.5.10 Grästorps kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen och kan dels ske i anslutning till byggnader/verksamheter såsom industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar, dels i samband med transporter på väg eller järnväg, s.k. farligt gods-olyckor. Farliga ämnen kan exempelvis vara brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Dessa typer av olyckor kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö samt kräva omfattande räddningsinsatser. I Grästorps kommun inträffade i genomsnitt två olyckor per år 2018-2020 med farliga ämnen.

I kommunen bedrivs både småskalig och mer omfattande verksamhet med farliga ämnen som vid en olycka skulle kunna medföra allvarliga konsekvenser för liv, hälsa, egendom och miljö. Exempelvis finns flera anläggningar med omfattande hantering av brandfarlig vara som tillståndsprövas av räddningstjänsten. XR Berg & Maskin AB:s bergtäkt i Grästorps kommun utgör Seveso-anläggning på den lägre kravnivån och omfattas av skyldigheter för farlig verksamhet enligt LSO. F7 Såtenäs, som omfattas av skyldigheter för farlig verksamhet enligt LSO, gränsar till Grästorps kommun.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.5.11 Gullspångs kommun

Olycka med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen. Olyckorna kan dels ske i anslutning till byggnader/verksamheter såsom industrier, bensinstationer, laboratorier och ishallar och dels i samband med transporter på väg eller järnväg, s.k. farligt gods-olyckor. Farliga ämnen kan exempelvis vara brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva. Olyckor med omfattande utsläpp i luft eller vatten som påverkar befolkningen i närområdet kan leda till allvarliga skador på liv, hälsa, egendom och miljö, samt kräva omfattande räddningsinsatser.

I Gullspångs kommun finns det industrier som hanterar farliga ämnen, samt en verksamhet som omfattas av Sevesodirektivet, nämligen Vänerhamn AB, där olycka kan leda till omfattande utsläpp i luft eller vatten samt andra olyckor som påverkar befolkningen i närområdet. En vanlig orsak till utsläpp av farliga ämnen vid anläggningar är i samband med lossning/lastning av transporter, bränder och tekniska haverier. I Gullspångs kommun har det under perioden 2020-2022 inte förekommit någon olycka med räddningsinsats kopplad till utsläpp eller fara för utsläpp av farligt ämne. Mindre läckage av drivmedel, olja eller liknande förekom dock 1 gång under 2022.

Vidare föreligger risk för olycka med farliga ämnen i samband med transporter (farligt gods-olyckor) i kommunen. Gällande farligt gods rekommenderas transport på särskilt avsedda klassificerade vägar. Det finns primär och sekundärled beslutad av Länsstyrelsen i samråd med kommuner och övriga myndigheter. Västra stambanan, väg 26, E20 och väg 200 utgör samtliga transportled för farligt gods i Gullspångs kommun. Det mest vanliga förekommande ämnet är petroleumprodukter som transporteras till drivmedelsstationer.

Transporter av oljeprodukter som vid ett läckage bedöms kunna ge påslag i Gullspångs kommun sker främst till hamnarna i Karlstad, Kristinehamn, Gruvön och Skoghall. Utöver utsläpp från oljetankfartyg kan utsläpp av dieselbrännolja ske från alla handelsfartyg som trafikerar Väneren. Även ett sådant utsläpp kan medföra saneringsarbete om oljan når land. Utsläpp av farligt ämne i Väneren medför skador som kan ha både kort- och långvarig påverkan på den marina miljön och dess djur- och växtliv, samt risk för påverkan på kommunens dricksvattenuttag.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.6 Naturolycka

4.6.1 Skövde kommun

I kommunen har det den senaste tioårsperioden endast skett 24 räddningsinsatser kopplat till översvämning av vattendrag, stormskada eller ras, skred eller slamström.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.6.1.1 Ras och skred

Risk för skred föreligger vid Ömsåravinen, med skada på åkermark som följd. Sannolikheten för skred bedöms dock som liten.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.6.1.2 Översvämning och höga vattennivåer

I kommunen rinner ett mindre antal vattendrag som skulle kunna översvämmas och leda till skador på personer och egendom. Tidan, Lången och Ösan är exempel på vattendrag som skulle kunna översvämmas, men där risken är liten.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.6.1.3 Skyfall

Kommunen har tagit fram en skyfallskartering i syfte att se risken för att samhällsviktiga verksamheter påverkas vid skyfall. I dagsläget finns inga större risker för att verksamheter direkt påverkas.

Dock finns ett antal viadukter i kommunen som vid skyfall kan vattenfyllas med begränsningar i framkomlighet som följd. I och med det föreligger risk att olika verksamheter påverkas då tillgängligheten i transportvägar begränsas.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.6.1.4 Extrema snöfall

Långvarig nederbörd i form av snö kan även bli allvarligt och ta på samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.6.1.5 Extrema temperaturer/torka/värmebölja

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland år 2014.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.6.1.6 Storm

Stormar med vindbyar över 25 m/s kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Stormar anses inte vara ett fenomen som ökar i och med klimatförändringarna. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och röjning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.6.2 Lidköpings kommun

Naturolycka är en plötslig och våldsam olycka orsakad av naturliga händelser som har negativa konsekvenser, från mer begränsade olyckor till naturhändelser med mycket omfattande eller katastrofala konsekvenser. Exempel på detta är kraftiga skyfall eller storm men det finns även naturolyckor som byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden. Naturolyckor betraktas normalt som naturfenomen med mindre omfattande effekter än naturkatastrofer, men en vedertagen internationell definition saknas. Klimatförändringar är ett hot som bidrar till naturolyckor och extrema väderhändelser vilket innebär behov av klimatanpassningsarbete på nationell, regional och lokal nivå. En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang.

Majoriteten av naturolyckorna har varit enstaka nedfallna träd över vägbana som orsakats av hårda vindar. Övriga olyckor har orsakats av översvämningar i enstaka fastigheter på grund av kraftigt skyfall, kraftigt regn eller hastig snösmältning. Enligt räddningstjänstens statistik inträffade fyra stormskador, nio översvämningar av dagvatten och avlopp samt ett träd över väg i Lidköpings kommun under år 2021. Det har även förekommit en del vattenskadorna av olika slag.

De naturolyckor som inträffat från 2018 och framåt inom kommunen kan generellt kategoriseras som vardagshändelser, med konsekvenser endast för enskilda fastigheter eller kortvariga vägvastängningar på grund av nedfallna träd. Då och då inträffar dock naturhändelser med betydligt större omfattning och med stor påverkan på skyddsvärden. Exempelvis drabbades Lidköpings kommun i augusti 2021 av ett kraftigt skyfall.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.6.2.1 Ras och skred

Ras och skred är snabba massrörelser i jord eller berg. I ett ras rör sig massorna fritt i förhållande till varandra medan de i ett skred är sammanhängande. De kan båda inträffa utan förvarning. Erosion är när vattnet genom rörelse bearbetar stränder och bottenar och transporterar bort löst material. Erosion kan bidra till att ras eller skred inträffar. Förändringar av vegetation, vattenmängder, flödesvägar och rinnhastigheter i slänter kan orsaka erosion och leda till ras eller skred. Då klimatförändringarna förväntas ge större skyfall och högre vattennivåer innebär det ökade flöden i vattendrag vilket beräknas öka risken för ras, skred och erosion.

Vad gäller risken för ras och skred har det historiskt inträffat skred på landsbygden i Lidköpings kommun i nära anslutning till åarna Lidan och Fläan. Huvudsakliga områden som statistiskt sett översvämmas vid ett 100-årsregn är Vänerns strandkant i Lidköpings tätort samt Lidan och ett antal anslutande vattendrag till denna å. Det har tidigare gjorts en kartering över förutsättningar för ras, skred och erosion för bland annat Lidköpings kommun. Den är till för att identifiera vart det finns behov av ytterligare undersökningar för att kunna bedöma om området är lämpligt för exploatering.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.6.2.2 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden och översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds i stället till dagvattensystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet vilket kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd.

I augusti 2021 drabbades Lidköpings kommun av ett kraftigt skyfall. Skyfallet orsakade inga personskador men egendomsskadorna blev stora med ett stort antal översvämmade fastigheter.

Räddningstjänsten arbetade intensivt med vattenmängderna för att samhällsviktig verksamhet inte skulle påverkas. Ett av målen var att lyckas upprätthålla samhällsviktig verksamhet, vilket uppfylldes. I takt med att klimatet förändras kan fler skyfall och därmed översvämningar av den här digniteten förväntas. Även förekomsten av andra naturolyckor till följd av exempelvis stormar och extrema temperaturer kan förväntas öka i framtiden med konsekvenser som bland annat försvårad framkomlighet och påverkad samhällsviktig verksamhet eller torka med bränder som följd. Lidköpings kommun har gjort en kartering över områden som riskerar att översvämmas som ligger till grund för arbete med åtgärder och planering för ny bebyggelse. Att bevara och stärka grön- och blå strukturen som kan ta emot och fördröja vatten är en viktig del i arbetet med att minimera risker med skyfall.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.6.2.3 Storm

Begreppet storm används inom svensk meteorologi om oväder där medelvindhastigheten varit minst tjugofyra och en halv meter per sekund. Stormar inträffar relativt ofta i Sverige. Några av de mer kända stormarna i Sverige är exempelvis Gudrun år 2005, Per år 2007 och Alfrida år 2019. Förekomsten av stormar kommer möjligen att påverkas av klimatförändringarna, men det finns inga tillgängliga entydiga svar på hur. Utifrån de stormar som erfarits blir påverkan på samhället stor utifrån att de kan skapa elbortfall, nedfallna träd och oframkomlighet på vägar. En storm kan också påverka släckning av eventuella bränder, stora behov av röjning och leda till komplexa räddningsinsatser. Effekterna av en storm kan utifrån ytterligare omständigheter som årstid och väderlek påverka både människor, samhället och näringslivet.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.6.2.4 Extrema snöfall

Långvarig nederbörd i form av snö kan bli allvarligt och ta på samhällets resurser. Snöfall i vårt geografiska område beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen. Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Snö i riklig mängd kan skapa stora problem i trafiken och orsaka skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning. Problemen brukar förvärras i samband med kraftig vind och om snön är blöt och tung.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.6.2.5 Översvämning/höga vattennivåer

Utifrån kommunens geografiska läge vid Väneren och med Lidan som rinner genom Lidköping så är höga vattenstånd och översvämningar viktiga frågor. Risk för översvämningar med stora konsekvenser som följd, är störst i staden. Det finns risk för att samhällsviktiga funktioner, som ligger inom lågt belägna områden, kan bli påverkade av en översvämning av Lidan. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har till följd av detta bedömt staden som ett område där konsekvenserna kan bli betydande vid en omfattande översvämning. En översvämning vid Väneren sker långsamt vilket innebär att det finns tid att vidta åtgärder när vattnet stiger. Exempel är provisoriska vallar längs Lidan, vilka blir nödvändiga vid utloppet när vattenståndet i Väneren är högt. Rätt dimensionering på avloppsnätet i kombination med ett nytt reningsverk som ersätter det gamla, kommer att eliminera risken för att förorenat avloppsvatten ska nå vattendragen och Väneren.

Högt vatten i Väneren med översvämning finns det erfarenhet ifrån då det tidigare har inträffat med stor omfattning 2000–2001 och i mindre omfattning senare. Det finns bra underlag som visar var risken för översvämningarna är störst och det tas hänsyn till vid planering av nya områden. Det fungerar även som underlag vid planering av åtgärder för att minska konsekvenserna från en översvämning.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.6.2.6 Extrema temperaturer/torka/värmebölja

Värmebölja brukar avse en längre period med, för den aktuella platsen, varma förhållanden. Värmebölja kan definieras som en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur överstiger tjugofem grader Celsius minst fem dagar i sträck. Antalet högsommardagar, det vill säga antalet dagar med en maximitemperatur under dygnet på tjugofem grader Celsius eller högre, är även relevant i sammanhanget. 2018 var den varmaste sommaren sedan 1945. Värmen 2018 började i maj och fortsatte en bit in i augusti, där maj och juli var mycket varma. Så var det även i Lidköpings kommun. Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd. Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland år 2014.

Mer kring naturolyckor finns i Lidköpings kommuns Stadsutvecklingsplan, Lidköpings kommuns översiktsplan, Lidköpings kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys och Hållbarhetsprogrammet med underliggande planer och program kring klimat- och miljöfrågorna.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.6.3 Mariestads kommun

Det finns olika sorters extrema naturolyckor varav en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden.

En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.6.3.1 Ras/skred

Skred och ras, är snabba massrörelser i jordtäcket eller i berggrunden, som kan skada människor och orsaka stora skador på mark och byggnader inom det drabbade området och inom det markområde nedanför slänten där skred- och rassmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess och kan utlösas av riklig nederbörd eller av mänskliga ingrepp i naturen. Skred och ras kan inträffa utan förvarning. Ett skred kan orsaka stora materiella kostnader som ger upphov till ekonomiska förluster för mark/fastighetsägare. Dessutom kan människor dödas eller skadas i samband med skred.

Mariestads kommun ligger i det område Statens Geotekniska Institut (SGI) betecknat ha medelhöga risker för ras och skred. I och med förändringar i klimatet förväntas riskerna för ras, skred och erosion generellt sett att öka.

Ytterligare information om Ras/Skred finns i kommunens klimatanpassningsplan.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.6.3.2 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden och översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds istället till dagvattensystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet vilket kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.6.3.3 Storm

Stormar med kraftiga vindbyar kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och röjning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.6.3.4 Extrema snöoväder

Långvarig nederbörd i form av snö kan även bli allvarligt och ta på samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.6.3.5 Översvämning/höga vattennivåer

Översvämningsrisker från sjön Vänern och ån Tidan ökar i takt med ökad nederbörd, något som riskerar att påverka kommunen. Det kan leda till avskurna vägar och annan påverkan på samhällsviktig verksamhet och övergripande försvåra framkomligheten på vägnätet.

Översvämningar kan också påverka avlopp och dricksvattenförsörjningen med bland annat förorenat dricksvatten som följd samt skada på miljö, fastigheter och egendom.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.6.3.6 Extrem torka – höga temperaturer – värmebölja

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland år 2014.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.6.4 Vara kommun

Det finns olika sorters extrema naturolyckor varav en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden.

En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang. I Vara kommun inträffade i genomsnitt tre naturolyckor per år 2018-2020, både i form av nedfallna träd och översvämningar.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.6.4.1 Översvämning och höga vattennivåer

Översvämningsrisker ökar i takt med ökad nederbörd där mindre vattendrag snabbt kan påverkas. Enligt Vara kommuns skyfallsanalys från 2015 kan Vara tätort och Jungån genom Kvänum utsättas för översvämning vid skyfall. Viktigt att ha i åtanke är att översvämningar i sig inte nödvändigtvis utgör ett problem men det kan leda till avskurna vägar som begränsar framkomlighet och annan påverkan på samhällsviktig verksamhet.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.6.4.2 Ras och skred

Skred och ras, är snabba massrörelser i jordtäcket eller i berggrunden, som kan skada människor och orsaka stora skador på mark och byggnader inom det drabbade området och inom det markområde nedanför slänten där skred- och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess och kan utlösas av riklig nederbörd eller av mänskliga ingrepp i naturen. Skred och ras kan inträffa utan förvarning.

Ett skred kan orsaka stora materiella kostnader som ger upphov till ekonomiska förluster för mark/fastighetsägare. Dessutom kan människor dödas eller skadas i samband med skred.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.6.4.3 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden och översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds istället till dagvattenssystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet vilket kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.6.4.4 Storm

Stormar med vindbyar över 25 m/s kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Stormar anses inte vara ett fenomen som ökar i och med klimatförändringarna. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och röjning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.6.4.5 Extrema snöoväder

Långvarig nederbörd i form av snö kan även bli allvarligt och ta på samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning. Detta kan medföra konsekvenser för kommunen då vissa av våra samhällsviktiga verksamheter behöver komma fram på vägarna och det skulle få stor påverkan på exempelvis kommunens hemtjänst.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.6.4.6 Extrem torka – höga temperaturer

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland år 2014.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.6.5 Tibro kommun

Det finns olika sorters extrema naturolyckor varav en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden.

Mellan perioden 2018-2020 har det skett 0 naturolyckor i Tibro kommun som föranledde räddningsinsats.

En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.6.5.1 Ras/skred

Skred och ras, är snabba massrörelser i jordtäcket eller i berggrunden, som kan skada människor och orsaka stora skador dels på mark och byggnader inom det drabbade området, dels inom det markområde nedanför slänten där skred- och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess och kan utlösas av riklig nederbörd eller av mänskliga ingrepp i naturen. Skred och ras kan inträffa utan förvarning.

Ett skred kan orsaka stora materiella kostnader som ger upphov till ekonomiska förluster för mark/fastighetsägare. Dessutom kan människor dödas eller skadas i samband med skred. Tibro kommun ligger i det område Statens Geotekniska Institut (SGI) betecknat ha låga risker för ras och skred. I och med förändringar i klimatet förväntas riskerna för ras, skred och erosion generellt sett att öka.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.6.5.2 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden och översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Nästintill alla skyfall inträffar sommartid och i samband med kraftiga skurar. Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds istället till dagvattensystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet vilket kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd men även översvämning i fastigheter.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.6.5.3 Storm

Stormar med vindbyar över 25 m/s kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Stormar anses inte vara ett fenomen som ökar i och med klimatförändringarna. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige framöver vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och röjning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.6.5.4 Extrema snöoväder

Långvarig nederbörd i form av snö kan även bli allvarligt och ta på samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.6.5.5 Översvämning/höga vattennivåer

Översvämningsrisker ökar i takt med ökad nederbörd och mindre vattendrag kan snabbt påverkas av kraftig nederbörd medan ett översvämningsförlopp för sjön Örlen är mer osannolikt. Översvämningar kan leda till avskurna vägar och annan påverkan på samhällsviktig verksamhet och övergripande försvåra framkomligheten på vägnätet. Översvämningar kan också påverka avlopp och dricksvattenförsörjningen med bland annat förorenat dricksvatten som följd samt skada på miljö, fastigheter och egendom.

I Tibro kommun är främst placeringen vid ån Tidån den ökade risken för översvämningar i och med klimatförändringarna som riskerar påverka kommunen.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.6.5.6 Extrem torka – höga temperaturer - värmebölja

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland 2014.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.6.6 Töreboda kommun

Det finns olika sorters extrema naturolyckor varav en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden.

Under 2022 har det skett två naturolyckor i Töreboda kommun som föranledde räddningsinsats.

En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.6.6.1 Ras/skred

Skred och ras, är snabba massrörelser i jordtäcket eller i berggrunden, som kan skada människor och orsaka stora skador på mark och byggnader inom det drabbade område och inom det markområde nedanför slänten där skred- och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess och kan utlösas av riklig nederbörd eller av mänskliga ingrepp i naturen. Skred och ras kan inträffa utan förvarning.

Ett skred kan orsaka stora materiella kostnader som ger upphov till ekonomiska förluster för mark/fastighetsägare. Dessutom kan människor dödas eller skadas i samband med skred. Töreboda kommun ligger i det område Statens Geotekniska Institut (SGI) betecknat ha medelhöga risker för ras och skred. I och med förändringar i klimatet förväntas riskerna för ras, skred och erosion generellt sett att öka.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.6.6.2 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden och översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Nästintill alla skyfall inträffar sommartid och i samband med kraftiga skurar.

Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds istället till dagvattensystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet vilket kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.6.6.3 Extrema snöoväder

Långvarig nederbörd i form av snö kan även bli allvarligt och utarma samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.6.6.4 Översvämning/höga vattennivåer

Översvämningsrisker ökar i takt med ökad nederbörd och mindre vattendrag kan snabbt påverkas av kraftig nederbörd medan ett översvämningsförlopp för en stor sjö som Vänern är mer långdraget. Översvämningar kan leda till avskurna vägar och annan påverkan på samhällsviktig verksamhet och övergripande försvåra framkomligheten på vägnätet. Översvämningar kan också påverka avlopp och dricksvattenförsörjningen med bland annat förorenat dricksvatten som följd samt skada på miljö, fastigheter och egendom.

I Töreboda kommun är främst utvecklingen i Tidån och den ökade risken för översvämningar i och med klimatförändringarna som riskerar påverka kommunen.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.6.6.5 Extrem torka – höga temperaturer - värmebölja

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland år 2014.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.6.6.6 Storm

Stormar med vindbyar över 25 m/s kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Stormar anses inte vara ett fenomen som ökar i och med klimatförändringarna. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och rökning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.6.7 **Hjo kommun**

Under perioden 2018 – 2020 skedde 1 naturolycka kopplat till storm i Hjo kommun. Sommaren 2021 skedde begränsade översvämningar i samband med skyfall. Detta påverkade framförallt vägnät och privata fastighetsägare.

I sitt geografiska område har Hjo två generella avrinningsområden för nederbörd och smältvatten; Mullsjön och Vättern. Avrinningen varierar mellan 50 – 400 mm för kommunens landsbygd och 50 – 200 mm för Hjo Stad (Tätort).

(Avrinning är de vattenmassor som inte absorberas av marken, dagvattensystem o dyl. utan rinner på ytan.)

Naturolyckor kan i Hjo uppträda vid:

- stora nederbördsmängder i skur-säsong under sommarhalvåret,
- stora snömängder under vår, höst och vinter,
- värmeböljor under vår och sommaren,
- ihållande regnperioder med skiftande temperaturer som fryser och tinar marken.

Olyckans art kan variera från skred, storm, värme till översvämning med mera.

Konsekvenserna kan bli personskador vid översvämningar, värmeböljor och stormar. Värmeböljor kan slå hårt mot den enskilde, framförallt äldre, samt de med särskilda behov.

Fastigheter, gator och andra byggnadstekniska inrättningar kan försvagas eller ta allvarlig skada vid översvämningar och stormar.

Översvämningar kan förorena dricksvattenuttaget, försvåra avlopps/dagvattensystemets korrekta funktion samt orsaka skada på privat egendom och försvåra framkomlighet på gator i tätorten.

Kf § 8, 2023-257

4.6.7.1 Ras/skred

Hjo kommun ligger inte inom något riskområde för skred/ras. Mindre skred och jordförskjutningar kan ske i samband med ökade nederbördsmängder. Detta beskrivs i avsnittet *Naturolyckor, skyfall*.

Kf § 8, 2023-257

4.6.7.2 Skyfall

Risken för skyfall i Hjo bedöms som lika stor som i övriga Skaraborg och utgörs främst av åskrelaterade nederbördsområden som uppstår under sommaren. Dessa skyfall hotar att översvämma dagvattensystemen, förorena dricksvattentäkter och ledningar samt orsaka skador på fastigheter med källarutrymmen. Samhällsviktig verksamhet bedöms kunna påverkas i medelstor utsträckning och risken för samhällsstörningar ökar med flera efter varandra följande skyfallsområden som passerar kommunen. Huvudsakliga riskområden är som nämnt; dricksvattenförsörjning, dagvatten och avloppsledningar.

Grusvägnätet medför att skyfall ökar risken för vägavbrott, där delar av vägen över eller under sköljs av vattenflöden och därmed gör vägen obrukbar. Senast sommaren 2021 skedde flera sådana skyfall som orsakade skador på vägar som hindrade skolskjuts och annan regelbunden trafik att passera.

Avrinningen på åkermark kan vid skyfall medföra att mindre lager av jordmån sköljs bort och kan medföra att vägar blockeras eller diken fylls så att dess funktion hindras eller försämras.

Kf § 8, 2023-257

4.6.7.3 Storm

Hjo kommuns träbebyggelse med äldre byggtekniker och takinfästningar, tunnare glastrutor och vindfång i gavlar, taknockar och balkonger med mera, medför risker under stormar och hårda vindar. Risken består i att material lossnar från byggnader och träffar andra sårbara delar på byggnader eller oskyddade personer på marken. Detta kan medföra stora ekonomiska kostnader. Tätortens östra sida som ligger direkt mot Vättern medför ökad risk för ohindrade vindbyar in mot bebyggelsen som sedan kanaliseras i de trängre gatorna i den äldre delen av tätorten. Dessa vindbyar kan medföra risk för person och materiella skador på parkerade fordon.

Äldre träd i stadsparken löper risk att skadas vid storm och fällas eller delvis ryckas ur marken. Risken att nedfallande grenar skadar fotgängare är stor i detta område vid storm.

Kf § 8, 2023-257

4.6.7.4 Extrema snöfall

Med hänsyn till extremväderutvecklingen kopplat till klimatförändringarna bedöms risken för större snöfallsmängder ökat de senaste åren. Även om snöfall generellt sett minskat under vinterhalvåret har risken för enstaka svåra snöfallsområden, framför allt senare på vinter/vår, ökat.

En kombination av stora snömängder och hårda vindar kan orsaka stora drivbildningar och hindra samhällsviktig verksamhet inom vårdområdet att nå sina destinationer. I övrigt hindras trafiksituationen markant då många privata fordon parkeras längs eller på gatorna och snöröjningen försvåras.

Elnätet påverkas inte i tätorten då de flesta ledningar är underjordiska.

Kf § 8, 2023-257

4.6.7.5 Översvämning/höga vattennivåer

Hjo kommun ligger inte i ett område som bedöms ha stor risk för översvämningar, däremot bidrar närheten till Vättern till att det kvarstår en risk för enskilda fastigheter in till strandområden och även jordbruksmark. Även områden nära Mullsjön har risk att drabbas av översvämningar då sjön är grund och snabbt kan påverkas av större nederbördsmängder eller inflöden.

Den största risken för höga vattennivåer och översvämningar finns vid stora nederbördsmängder, dessa kan också indirekt medföra att mindre vattendrag ökar i storlek och utsätter intilliggande fastigheter för mindre översvämningar.

Konsekvenserna är främst materiella skador och i lågpunkterna kan också dricksvattenförsörjningen och avloppssystemet påverkas.

Kf § 8, 2023-257

4.6.7.6 Extrema temperaturer/torka/värmebölja

Den äldre delen av bebyggelsen medför en ökad risk vid extrem kyla eller värme. Den sämre standarden på isoleringsförmåga och ventilation/kylningsförmåga medför risker för boendena. Det är främst den äldre delen av befolkningen och personer med särskilda behov som är beroende och bundna till sitt boende på ett permanent sätt, som löper stor risk att drabbas vid extrema temperaturer.

I värsta fall kan framförallt extrem värme orsaka dödsfall genom vätskebrist, hypertermi (värmeslag) eller allmän utmattning.

Byggnader som inte hålls att ha plusgrader inomhus och omkring vattenledningar löper risk att skadas av sprängda ledningar och senare vattenskador.

Extrema temperaturer kan också medföra risk för att infrastrukturella anordningar som drivs av förbränning och till viss del el, slås ut. Detta medför en ökad risk för avbrott i dricksvattenförsörjningen och avloppsvattenhanteringen.

Ett ökat elbehov under varma perioder kan medföra ökade kostnader för el och även elbrist som kan medföra svårigheter att förvara färskmat, kyla vätska och driva kylande och ventilerande anordningar samt den allmänna driften av samhällsviktig verksamhet.

Extrem värme kan medföra längre perioder av torka som kan påverka kommunens matproducenter och generellt tillgången till djur- och lantbruksprodukter. Brister i tillförsel, höjda priser eller felslagna skördar medför stora risker för den breda massan av befolkningen och särskilt äldre och personer med beroende av personlig hjälp i dagliga ärenden eller sämre ekonomi.

Kf § 8, 2023-257

4.6.8 Karlsborgs kommun

Det finns olika sorters extrema naturolyckor varav en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden.

Mellan perioden 2018-2020 har det skett 0 naturolyckor i Karlsborgs kommun som föranledde räddningsinsats.

En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang.

KSN dnr. 2023-000547

4.6.8.1 Ras/skred

Skred och ras, är snabba massrörelser i jordtäcknet eller i berggrunden, som kan skada människor och orsaka stora skador dels på mark och byggnader inom det drabbade området, dels inom det markområde nedanför slänten där skred- och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess och kan utlösas av riklig nederbörd eller av mänskliga ingrepp i naturen. Skred och ras kan inträffa utan förvarning.

Ett skred kan orsaka stora materiella kostnader som ger upphov till ekonomiska förluster för mark/fastighetsägare. Dessutom kan människor dödas eller skadas i samband med skred. Karlsborgs kommun ligger i det område Statens Geotekniska Institut (SGI) betecknat ha medellåga risker för ras och skred och då främst kopplat till Vaberget. I och med förändringar i klimatet förväntas riskerna för ras, skred och erosion generellt sett att öka.

KSN dnr. 2023-000547

4.6.8.2 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Nästintill alla skyfall inträffar sommartid och i samband med kraftiga skurar. Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds istället till dagvattensystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet vilket kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd men även översvämning i fastigheter.

4.6.8.3 Storm

Stormar med vindbyar över 25 m/s kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Stormar anses inte vara ett fenomen som ökar i och med klimatförändringarna. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige framöver vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och röjning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

4.6.8.4 Extrema snöoväder

Långvarig nederbörd i form av snö kan även bli allvarligt och ta på samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning.

4.6.8.5 Översvämning/höga vattennivåer

Översvämningsrisker ökar i takt med ökad nederbörd och mindre vattendrag kan snabbt påverkas av kraftig nederbörd medan ett översvämningsförlopp för sjön Vättern, Bottensjön och Viken är osannolikt. Översvämningar kan leda till avskurna vägar och annan påverkan på samhällsviktig verksamhet och övergripande försvåra framkomligheten på vägnätet. Översvämningar kan också påverka avlopp och dricksvattenförsörjningen med bland annat förorenat dricksvatten som följd samt skada på miljö, fastigheter och egendom.

4.6.8.6 Extrem torka - höga temperaturer - värmebölja

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland 2014.

4.6.9 Essunga kommun

Det finns olika sorters extrema naturolyckor varav en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden. En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang.

I Essunga kommun inträffade i genomsnitt två naturolyckor per år 2018-2020, både i form av nedfallna träd och översvämningar.

4.6.9.1 Översvämning/höga vattennivåer

Översvämningsrisker ökar i takt med ökad nederbörd där mindre vattendrag snabbt kan påverkas. I Essunga kommuns skyfallsanalys konstateras att det i samband med skyfall bildas översvämningsstråk i anslutning till de vattendrag och avvattningsdiken som finns i Nossebro. Viktigt att ha i åtanke är att översvämningsrisker i sig inte nödvändigtvis utgör ett problem men det kan leda till avskurna vägar som begränsar framkomlighet och annan påverkan på samhällsviktig verksamhet.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.6.9.2 Ras och skred

Skred och ras, är snabba massrörelser i jordtäcket eller i berggrunden, som kan skada människor och orsaka stora skador på mark och byggnader inom det drabbade området och inom det markområde nedanför slänten där skred- och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess och kan utlösas av riklig nederbörd eller av mänskliga ingrepp i naturen. Skred och ras kan inträffa utan förvarning.

Ett skred kan orsaka stora materiella kostnader som ger upphov till ekonomiska förluster för mark/fastighetsägare. Dessutom kan människor dödas eller skadas i samband med skred. Framtida klimatförändringar kommer sannolikt att påverka stabiliteten i erosionsslänterna till följd av ökad nederbörd och högre vattenstånd och vattenflöden i Nossan. En övergripande stabilitetsutredning har gjorts för Nossan och Stallabäcken (2008). Resultatet visar att det finns områden med risk för ras och skred vid vattendragen. Spår av mindre erosion utefter Nossan kan ses på enstaka ställen och ett område om ca 50 m på respektive sida av Nossan har pekats ut som område med förutsättningar för skred av Sveriges geologiska undersökning (SGU) i samarbete med Statens geotekniska institut (SGI).

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.6.9.3 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden och översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds istället till dagvattensystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet vilket kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.6.9.4 Storm

Stormar med vindbyar över 25 m/s kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Stormar anses inte vara ett fenomen som ökar i och med klimatförändringarna. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och rökning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.6.9.5 Extrema snöoväder

Långvarig nederbörd i form av snö kan även bli allvarligt och ta på samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning.

Detta kan medföra konsekvenser för kommunen då vissa av våra samhällsviktiga verksamheter behöver komma fram på vägarna och det skulle få stor påverkan på exempelvis kommunens hemtjänst.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.6.9.6 Extrem torka – höga temperaturer

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland år 2014.

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.6.10 Grästorps kommun

Det finns olika sorters extrema naturolyckor varav en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden.

En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang. I Grästorps kommun inträffade i genomsnitt en naturolycka per år 2018-2020 i form av nedfallna träd.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.6.10.1 Översvämning/höga vattennivåer

Översvämningsrisker ökar i takt med ökad nederbörd där mindre vattendrag såsom Nossan och Mjölån snabbt kan påverkas. Efter tidigare översvämning i Grästorp har åtgärder gjorts för att minska samhällets påverkan vid skyfall, exempelvis förbättringar på dagvattenledningar.

Viktigt att ha i åtanke är att översvämningar i sig inte nödvändigtvis utgör ett problem men det kan leda till avskurna vägar som begränsar framkomlighet och annan påverkan på samhällsviktig verksamhet.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.6.10.2 Ras och skred

Skred och ras, är snabba massrörelser i jordtäcknet eller i berggrunden, som kan skada människor och orsaka stora skador på mark och byggnader inom det drabbade området och inom det markområde nedanför slänten där skred- och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess och kan utlösas av riklig nederbörd eller av mänskliga ingrepp i naturen. Skred och ras kan inträffa utan förvarning.

Ett skred kan orsaka stora materiella kostnader som ger upphov till ekonomiska förluster för mark/fastighetsägare. Dessutom kan människor dödas eller skadas i samband med skred. I och i närheten av tätorten Grästorp har skred/övrig jordrörelse inträffat i nära anslutning till åarna Nossan och Mjölån.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.6.10.3 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden och översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds istället till dagvattenssystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet vilket kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd.

I augusti 2021 drabbades Grästorps av ett kraftigt skyfall där skadorna blev stora. Skyfallet orsakade inga personskador men egendomsskadorna blev stora med ett stort antal översvämmade fastigheter. Räddningstjänsten arbetade intensivt med vattenmängderna för att samhällsviktig verksamhet inte skulle påverkas, vilken man hela tiden lyckades upprätthålla.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.6.10.4 Storm

Stormar med vindbyar över 25 m/s kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Stormar anses inte vara ett fenomen som ökar i och med klimatförändringarna. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och rökning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.6.10.5 Extrema snöfall

Långvarig nederbörd i form av snö kan även bli allvarligt och ta på samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snörökning. Detta kan medföra konsekvenser för kommunen då vissa av våra samhällsviktiga verksamheter behöver komma fram på vägarna och det skulle få stor påverkan på exempelvis kommunens hemtjänst.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.6.10.6 Extrema temperaturer, torka, värmebölja

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser som vid exempelvis branden i Västmanland år 2014.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.6.11 Gullspångs kommun

Det finns olika sorters extrema naturolyckor varav en del är våldsamma, t.ex. ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, så som en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torka eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden.

Under perioden 2020-2022 har det inträffat två naturolyckor i Gullspångs kommun som föranledde räddningsinsats och olyckorna var kopplade till stormskada respektive översvämning.

En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt vanligare med extrema väderhändelser, som i sin tur kan förväntas ge ökade behov av räddningsinsatser i olika typer av sammanhang.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.6.11.1 Ras och skred

Ras och skred är snabba massrörelser i jordtäcket eller i berggrunden som kan skada människor och orsaka stora skador, dels på mark och byggnader inom det drabbade området, men även inom det markområde nedanför slänten där skred- och rasmassorna hamnar. Ett skred eller ras är i många fall en följd av en naturlig erosionsprocess och kan utlösas av riklig nederbörd eller av mänskliga ingrepp i naturen. Skred och ras kan inträffa utan förvarning.

Ett skred kan orsaka stora materiella kostnader som ger upphov till ekonomiska förluster för mark- och fastighetsägare. Dessutom kan människor dödas eller skadas i samband med skred. Gullspångs kommun ligger i det område som Statens Geotekniska Institut (SGI) betecknar ha medelhöga risker för ras och skred. I och med förändringar i klimatet förväntas riskerna för ras, skred och erosion generellt sett att öka.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.6.11.2 Skyfall

Ett skyfall kan lokalt orsaka extrema flöden och översvämning men kan också orsaka ras och skred längs med vattendrag som normalt är små. Nästintill alla skyfall inträffar sommartid och i samband med kraftiga skurar. Mest problematiskt blir det om det sker i en tätort då nederbörden inte kan samlas upp utan hamnar på asfalt, betong och andra ytor som inte drar åt sig vattnet. Detta vatten leds istället till dagvattensystemet som då kan bli överbelastat och bland annat leda till begränsningar i framkomlighet på vägnätet. Detta i sin tur kan leda till trafikolyckor med räddningsinsats som följd.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.6.11.3 Extrema snöoväder

Långvarig nederbörd i form av snö kan även få allvarliga konsekvenser och ta på samhällets resurser. Snöfall i regionen beräknas minska med klimatförändringen. Men den andel av totalnederbörden som faller i form av intensiva regn eller snöfall har blivit större i och med att mängden vattenånga i luften har ökat. Kortvariga men intensiva nederbördstyper blir även sannolikt mer vanligt framöver med klimatförändringarna. Detta på grund av den ökade avdunstningen och ökade vattenånghalt som följer uppvärmningen.

Rikliga snöfall kan orsaka problem i samhället, speciellt om det är kombinerat med stark vind. Detta kan resultera i stora problem med framkomlighet på vägar, skador på byggnader, ledningar och träd samt stora behov av snöröjning.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.6.11.4 Översvämning/höga vattennivåer

Översvämningsrisker ökar i takt med ökad nederbörd och mindre vattendrag kan snabbt påverkas av kraftig nederbörd medan ett översvämningsförlopp för en stor sjö som Vänern är mer långdraget. Översvämningar kan leda till avskurna vägar och annan påverkan på samhällsviktig verksamhet och övergripande försvåra framkomligheten på vägnätet. Översvämningar kan också påverka avlopp och dricksvattenförsörjningen med bland annat förorenat dricksvatten som följd samt skada på miljö, fastigheter och egendom.

I Gullspångs kommun är det främst placeringen vid Vänern och Gullspångsälven och den ökade risken för översvämningar i och med klimatförändringarna som riskerar påverka kommunen och framförallt orten Otterbäcken.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.6.11.5 Extrem torka – höga temperaturer - värmebölja

Torka och vattenbrist kan innebära stora konsekvenser inom många områden i samhället som exempelvis jordbruk, skogsbruk och dricksvattenproduktion. Värmeböljor kan leda till ökad påverkan på riskgrupper med ökat omsorgsbehov som följd.

Vidare ökar risken för brand vid torka där stora skogsbränder kan leda till mycket omfattande och komplexa räddningsinsatser, exempelvis som vid branden i Västmanland 2014.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.6.11.6 Storm

Stormar med vindbyar över 25 m/s kan orsaka skador på byggnader och människor med risk för kringflygande föremål. Med en fortsatt uppvärmning och nederbördsökning kan omfattningen av stormfällning öka i Sverige framöver vilket kan leda till räddningsarbete både i form av olyckor och röjning. En storm kan förorsaka risk för avbrott i elförsörjningen som beroende på årstid kan få olika omfattning och påverkan på människor, kommunens verksamheter och näringslivet.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.7 Drunkning

4.7.1 Skövde kommun

I kommunen har det den senaste tioårsperioden endast skett 7 räddningsinsatser kopplat till drunkningsolyckor. I framtiden skulle detta antal kunna komma att öka p.g.a. bristande simkunnighet hos vuxna och barn. Kommunens badplatser är till huvuddel relativt långgrunda och väl utrustade med skyltar och räddningsutrustning för att förhindra drunkning.

Ks § 44/24, KS2023.0344

4.7.2 Lidköpings kommun

En annan typ av olycka som kan inträffa i kommunen är drunkningsolyckor. Under åren 2021–2022 inträffade inga drunkningsolyckor/tillbud i Väner och Lidan i Lidköpings kommun.

Några identifierade aktiviteter som skulle kunna leda till räddningsinsats i samband med drunkning i kommunen är bad vid anordnad plats och andra platser, åkande av båt eller annan vattenfarkost, aktiviteter på is med och utan fordon samt dykning. Drunkningsolycka kan vidare förekomma när vuxna och barn med bristande simkunskap vistas intill vatten samt där bad tillsammans med båttrafik förekommer. En drunkningsolycka kan även bero på sjukdomsfall vid bad.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.7.3 Mariestads kommun

Kommunen arbetar med förebyggande åtgärder för att förebygga drunkning och drunkningstillbud som kan leda till räddningsinsats.

Några identifierade aktiviteter som skulle kunna leda till räddningsinsats i samband med drunkning i kommunen är bad vid anordnad plats och andra platser, åkande av båt eller annan vattenfarkost, isaktivitet med och utan fordon samt dykning. Drunkningsolycka kan vidare förekomma när vuxna och barn med bristande simkunskap vistas intill vatten samt där bad tillsammans med båttrafik förekommer.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.7.4 Vara kommun

Inga drunkningsolyckor/tillbud inträffade 2018-2020.

Ks § 65, dnr. 2023/253

4.7.5 Tibro kommun

Under perioden 2018 till 2020 har det förekommit 0 räddningsinsatser där den utlösande händelsen har varit drunkning eller drunkningstillbud i Tibro kommun.

Identifierade aktiviteter som skulle kunna leda till räddningsinsats i samband med drunkning i kommunen är bad vid anordnad plats och andra platser, åkande av båt eller annan vattenfarkost, isaktivitet med och utan fordon samt dykning. Drunkningsolycka kan vidare förekomma när vuxna och barn med bristande simkunskap vistas intill vatten samt där bad tillsammans med båttrafik förekommer.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.7.6 Töreboda kommun

Det har inte förekommit några räddningsinsatser där den utlösande händelsen har varit drunkning eller drunkningstillbud i Töreboda kommun under 2022.

Identifierade aktiviteter som skulle kunna leda till räddningsinsats i samband med drunkning i kommunen är bad vid anordnad plats och andra platser, åkande av båt eller annan vattenfarkost, isaktivitet med och utan fordon, samt dykning. Drunkningsolycka kan vidare förekomma när vuxna och barn med bristande simkunskap vistas intill vatten, samt där bad tillsammans med båttrafik förekommer.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.7.7 Hjo kommun

Under perioden 2018 – 2020 har inga drunkningsolyckor skett i Hjo kommun.

Drunkningsolyckor kan förekomma vid:

- bad i Guldkroksbadet,
- bad eller aktiviteter i Vättern,
- bad eller aktiviteter i Mullsjön
- bad eller aktiviteter i andra vattendrag

Vidare kan drunkning ske vid:

- bad från båt/fartyg,
- fiske eller allmän vistelse på/i eller nyttjande av båt, fartyg, kanot, vattenskoter eller dylikt.

Drunkning kan ske vid vuxnas oaktsamhet på medföljande barn med bristande simkunnighet, vid lek i vatten och vid stor trängsel i vattenbrynet. Även vuxna med bristande simkunnighet kan råka ut för drunkningsolyckor vid bristande uppsyn och handledning.

En drunkningsolycka kan ytterst leda till att en person avlider. Drunkning kan också medföra psykologiska besvär för individen samt anhöriga till denne.

Kf § 8, 2023-257

4.7.8 Karlsborgs kommun

Under perioden 2018 till 2020 har det förekommit 4 räddningsinsatser där den utlösande händelsen har varit drunkning eller drunkningstillbud i Karlsborgs kommun.

Identifierade aktiviteter som skulle kunna leda till räddningsinsats i samband med drunkning i kommunen är bad vid anordnad plats och andra platser, åkande av båt eller annan vattenfarkost, isaktivitet med och utan fordon samt dykning. Drunkningsolycka kan vidare förekomma när vuxna och barn med bristande simkunskap vistas intill vatten samt där bad tillsammans med båttrafik förekommer.

KSN dnr. 2023-000547

4.7.9 Essunga kommun

Två drunkningsolyckor/tillbud inträffade i kommunen 2018-2020 (olycksplatser var Nossebro utomhusbad och ån Nossan).

Ks § 72, dnr. 2023/383

4.7.10 Grästorps kommun

Inga drunkningsolyckor/tillbud inträffade 2018-2020.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

4.7.11 Gullspångs kommun

Under perioden 2020-2022 har det inte förekommit någon räddningsinsats där den utlösande händelsen har varit drunkning eller drunkningstillbud i Gullspångs kommun (1 tillbud 2019).

Identifierade aktiviteter som skulle kunna leda till räddningsinsats i samband med drunkning i kommunen är bad vid anordnad plats och andra platser, åkande av båt eller annan vattenfarkost, isaktivitet med och utan fordon samt dykning. Drunkningsolycka kan vidare förekomma när vuxna och barn med bristande simkunskap vistas intill vatten, samt där bad tillsammans med båttrafik förekommer.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

4.8 Fartygsolycka

4.8.1 Lidköpings kommun

Fartygsolyckor klassificeras främst som en trafikolycka till sjöss men utifrån att olycka skulle inträffa kan det komma följd effekter av denna som exempelvis brand eller utsläpp av farliga ämnen. Enligt MSB är de mest frekventa olyckstyperna maskinhaveri, kollisioner med fartyg samt med andra föremål och grundstötningar vilket även kan leda till begränsad framkomlighet.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

4.8.2 Mariestads kommun

Statistik för fartygsolyckor i Mariestads kommun finns ej att tillgå via MSB:s analysverktyg IDA.

Fartygsolycka innefattar kollision, grundstötning, drunkning eller brand ombord och kan resultera i personskador, drunkningsolyckor, miljöfarliga utsläpp, förlisning och egendomsskador. Risk för fartygsolycka med fritidsbåtar och passagerarbåtar föreligger i främst kustnära vatten i Väneren och i kommunens hamn- och slussområden på grund av ökad trängsel under främst turistsäsong.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

4.8.3 Tibro kommun

Fartygsolycka innefattar kollision, grundstötning, drunkning eller brand ombord och kan resultera i personskador, drunkningsolyckor, miljöfarliga utsläpp, förlisning och egendomsskador. Viss risk för olycka med fritidsbåtar föreligger i sjön Örlen.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

4.8.4 Töreboda kommun

Fartygsolycka innefattar kollision, grundstötning, drunkning, tekniskt fel eller brand ombord och kan resultera i personskador, drunkningsolyckor, miljöfarliga utsläpp, förlisning och egendomsskador. Risk för fartygsolycka med fritidsbåtar och passagerarbåtar föreligger i Göta kanal och sjön Viken under främst turistsäsongen. I sammanhanget bör också gästhamnar nämnas där det kan antas att ökad risk för olycka föreligger på grund av trängsel i hamnområden. Statistik för fartygsolyckor i Töreboda kommun finns ej att tillgå via MSB:s analysverktyg.

Kf § 5, dnr: 2023/524

4.8.5 Hjo kommun

Under perioden 2018 – 2020 har inga fartygsolyckor skett i Hjo kommun. I Vätternvattnet har 36 olyckor som föranlett sjöräddning inträffat under 2020. (33 (2019), 39 (2018))

Olyckor med båt eller fartyg innefattar grundstötning, kollision, förlisning, drunkning eller tekniska problem.

Fartygsolyckor kan ske vid:

- In- och utpassage ur Hjo hamn.
- Vid manövrering inom hamnen samt i kustnära vatten på Vättern.

Grundstötningar och fartygskollisioner kan ske vid osäker och ovan navigering eller manövrering av fartyget. Vattenskoterolyckor kan ske i samband med oaktsamt framförande i närhet av badplats eller intill infart till hamnområde. Tekniska fel i motor eller styrning kan orsaka en fartygsolycka i form av kollision eller grundstötning. Fel i maskineri kan förorsaka brand ombord på fartyg eller båtar och leda till förlisning, drunkning av besättning och personskador.

Ovan kan också orsakas av sjöfylleri eller grovt sjöfylleri.

En fartygskollision kan medföra personskador, drunkningsolyckor, miljöfarliga utsläpp, förlisning och egendomsskador.

Drunkning kan leda till död.

Miljöfarliga utsläpp kan leda till omfattande sanering och begränsat nyttjande av vattenväg eller vattenresurs samt allvarligt påverka det marina djurlivet.

Förlisning kan leda till blockerade farleder, begränsa framkomlighet och bärgningsinsatser som kräver kvalificerade resurser.

Egendomsskador kan leda till skadeståndskrav.

Kf § 8, 2023-257

4.8.6 Karlsborgs kommun

Fartygsolycka innefattar kollision, grundstötning, drunkning eller brand ombord och kan resultera i personskador, drunkningsolyckor, miljöfarliga utsläpp, förlisning och egendomsskador. Viss risk för olycka med fartyg och fritidsbåtar föreligger i Vättern, Bottensjön och Viken.

KSN dnr. 2023-000547

4.8.7 Gullspångs kommun

Fartygsolycka innefattar kollision, grundstötning, drunkning eller brand ombord och kan resultera i personskador, drunkningsolyckor, miljöfarliga utsläpp, förlisning och egendomsskador. Risk för fartygsolycka med fritidsbåtar och passagerarbåtar föreligger i främst kustnära vatten i Väneren och med större fartyg i anslutning till Vänerhamn AB:s verksamhet i Otterbäcken. Statistik för fartygsolyckor i Gullspångs kommun finns ej att tillgå via MSB:s analysverktyg IDA.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

5 Värdering

Förbundet har, enligt ändamålsparagrafen i förbundsordningen, endast ansvar för att förebygga brand. Detta innebär att ansvaret för de förebyggande åtgärder mot övriga olyckstyper som behandlas nedan är uppdelat mellan förbundet och respektive medlemskommun.

5.1 Räddningstjänstförbundet

För att bedöma om skyddet i medlemskommunerna uppfyller målet om ett tillfredsställande och likvärdigt skydd har i huvudsak jämförelse gjorts med andra likvärdiga kommuner. Jämförbara kommuner har identifierats utifrån SKR:s kommungruppsindelning. För att bedöma om skyddet i medlemskommunerna uppfyller målet om ett tillfredsställande och likvärdigt skydd gällande omkomna i byggnadsbränder är jämförelse gjord med riksgenomsnittet för åren 2012-2021. Eftersom dödsbränder inträffar med en väsentligt lägre frekvens i förhållande till antalet byggnadsbränder, är det statistiska underlaget per kommun begränsat. Om en dödsbrand inträffat under vald tidsperiod ger detta också ett stort utslag per kommuninvånare, i synnerhet i små kommuner. Därav bedöms jämförelse med riksgenomsnittet mer lämpligt gällande omkomna i byggnadsbränder.

Skyddet mot olyckor inom kommunerna bedöms utifrån jämförelsen i stort sett uppfylla målet om ett tillfredsställande och likvärdigt skydd. I Mariestad och Vara inträffar något fler byggnadsbränder per 1 000 invånare i jämförelse med likvärdiga kommuner. I Gullspångs kommun inträffar väsentligt fler bränder per 1 000 invånare i jämförelse med genomsnittet för jämförda kommuner. Vad gäller omkomna i byggnadsbränder inom Räddningstjänsten Skaraborgs geografiska område är antalet högre än riksgenomsnittet vid jämförelse per en miljon invånare. Eftersom kommunerna i förbundet inte kan förväntas ha samma förutsättningar som riket i stort behöver riksgenomsnittet ses som ett riktvärde snarare än ett absolut värde. Vid jämförelse per kommun konstateras dock att värdet i Essunga kommun kraftigt överstiger riksgenomsnittet, vilket i riskvärderingen inte bedöms som acceptabelt. Sammanfattningsvis konstateras att åtgärder behöver vidtas för att minska antalet byggnadsbränder och/eller konsekvenserna som de medför för att uppnå ett tillfredsställande och likvärdigt skydd. Särskild vikt behöver läggas vid att minska antalet byggnadsbränder i Gullspångs kommun och antalet omkomna i byggnadsbränder i Essunga kommun.

Gällande responstider bedöms samtliga medlemskommuner ha ett likvärdigt skydd mot olyckor förutom Karlsborg, vid jämförelse med likvärdiga kommuner i landet. Responstiden i Karlsborgs kommun är ca 30 % längre än medel för förbundet och medel för riket. Faktorer som kan påverka responstiden är att brandstationen är placerad i norra utkanten av tätorten. Detta medför bland annat att det tar längre tid för brandmännen att ta sig till stationen vid händelser samt längre framkörningstider för händelser i södra delarna av kommunen. I Karlsborg finns även en bro som måste passeras för att nå centrum och södra delarna av kommunen. Bron går över Göta kanal och på grund av broöppning kan tiderna påverkas. Även kommunens geografiska förutsättningar med långa avstånd från norr till söder kan påverka den långa responstiden. Larmbehandlingstiden i Karlsborg är låg och bidrar därmed inte till de långa responstiderna som snarare beror på anspänningstid och framkörningstid. Åtgärder behöver vidtas på kort och lång sikt för att sänka responstiden i Karlsborgs kommun och säkerställa tillgång till alternativ utrymningsväg i tätorten Karlsborg. Konceptet förstainsatsperson, FIP, infördes i slutet av 2021 och utvärderas just nu. Långsiktiga åtgärder är en bättre placering av brandstationen i kommunen som medger snabb hjälp till invånarna samt tillräckligt snabb insatstid till byggnader med alternativ utrymningsväg via räddningstjänstens stegutrustning. Det behöver också utvärderas var kommunens räddningssvårn gör bäst nytta, i Udenäs med 244 invånare eller i Mölltorp med 1 085 invånare. De långsiktiga åtgärderna är omfattande och behöver utredas vidare innan de implementeras.

5.2 Skövde kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som redovisas har värderats och bedöms i stort sett uppfylla målet om ett tillfredsställande och likvärdigt skydd.

Kommunen bedömer att de åtgärder som vidtagits för att förhindra trafikolyckor gett effekt inom de centrala delarna av Skövde där riskerna för dessa typer av olyckor bedöms ligga på acceptabla nivåer.

Kommunen har kraftsamlat kring åtgärder inom ramen för systematiskt brandskyddsarbete genom utbildning av brandskyddsombud, en digital utbildning i grundläggande brandskyddskunskap för samtliga medarbetare i Skövde kommun samt införande av ett digitalt verktyg för genomförande och uppföljning av brandskyddskontroller. Dessa åtgärder har bidragit till att minska risken för brand i kommunens fastigheter och verksamheter.

Inom området olycka med farliga ämnen har kommunen tagit fram en instruktion för åtgärder vid utsläpp. Instruktionen gör att kommunen kan vidta rätt åtgärder vid t.ex. ett utsläpp för att minska risken för skador på egendom och miljö.

Kommunen har utbildat personal i hantering av motorsåg i syfte att kunna ta ner träd som utgör risk och hantera nerfallna träd för att öka framkomligheten och upprätthålla insatstiden för räddningstjänsten.

Ovanstående åtgärder som har genomförts i närtid har bidragit till att skapa ett bättre skydd mot olyckor samt skapa bättre förutsättningar för ett gott förebyggande arbete för att minska risken för olyckor i kommunen.

På grund av avsaknad av allvarliga händelser i redovisade riskområden har kommunen en oprövad organisation när det gäller hantering av denna typ av händelser.

Ks § 44/24, KS2023.0344

5.3 Lidköpings kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som orsakar flest olyckor har värderats och bedöms i stort bestå av ett likvärdigt skydd mot olyckor som likvärdiga kommuner. Skyddet inom kommunen för de risker som orsakar flest olyckor bedöms utifrån jämförelsen i stort sett uppfylla målet om ett tillfredsställande och likvärdigt skydd.

Nollvisionen är utgångspunkten för Lidköpings kommuns trafiksäkerhetsarbete. I dagsläget tillämpar Lidköpings kommun trettio/fyrtio/sextio km/h som hastighetsbegränsning (Rätt fart i staden) vilket innebär att några genomfartsgator har sextio km/h medan merparten av kommunens gator är begränsade till fyrtio km/h eller lägre. Vid dessa hastigheter är en tydlig majoritet av de allvarliga olyckorna kollisionsolyckor mellan oskyddade trafikanter och motorfordon, det tillkommer även singelolyckor för cykel/moped samt singelolyckor för fotgängare. Det är därför naturligt att det kommunala trafiksäkerhetsarbetet fokuserar på att förhindra allvarliga skador hos oskyddade trafikanter vilket innefattar både singelolyckor (fallolyckor) och kollisioner mellan oskyddade trafikanter och motorfordon. Barn och funktionsnedsatta ska visas extra hänsyn i trafiksäkerhetsarbetet. Kommunen antog 2020 ett Gång-, cykel- och trafiksäkerhetsprogram (KF 2020-09-28 § 142) med insatser för att förbättra trafiksäkerheten i kommunen. Trafiksäkerhetsarbetet innefattar både väg och järnväg. Trafiksäkerheten på de kommunala vägarna följs upp regelbundet och kartläggning genomförs för att förebygga olyckor med ytterligare åtgärder. Möjlighet finns även för invånare att göra felanmälan för att förbättra trafiksituationen.

För de allmänna vägar som inte ingår i det kommunala vägnätet hamnar ansvaret för förebyggande åtgärder och arbete kring trafiksäkerhet på allmänna vägar främst hos Trafikverket, vilka också har en nollvision i trafiken.

Som tidigare konstaterats har allt fler olyckor med mopedbilar och A-traktorer inträffat de senaste åren. Med tanke på den stora ökning av mopedbilar och A-traktorer som förekommer i området bedöms risken för olyckor med dessa fordon fortsätta öka.

På grund av att farligt gods transporteras genom eller i närheten av tätort och vattentäcker i kommunen samt existerande anläggningar som hanterar farliga ämnen och de Sevesoanläggningar som finns behöver risken bevakas och ett adekvat skydd säkerställas då en olycka kan få stor påverkan på bland annat liv och hälsa, miljö med eventuell komplex räddningsinsats som följd. Allmänheten kan varnas genom utlösande av signalen "Viktigt meddelande till Allmänheten" som innebär att den som nås ska bege sig inomhus, stänga dörrar, fönster och ventilation samt lyssna på Sveriges Radio P4. För Sevesoanläggningen som ligger centralt finns det även ytterligare varningssystem.

Risken för naturolyckor bedöms i framtiden öka i kommunen på grund av klimatförändringar vilket ställer högre krav på fortsatt arbete med riskanalyser, klimatanpassning och omvärldsbevakning för att minimera konsekvens eller risk för olycka kopplat till olika typer av väderhändelser. I takt med att klimatet förändras förväntas förekomsten av naturolyckor till följd av exempelvis skyfall, stormar och extrema temperaturer att öka. Inom Lidköpings geografiska område har ett kraftigt skyfall med stora regnmängder på kort tid inträffat under de senaste åren. Förmågan vad gäller att hantera större översvämningar på grund av skyfall, längre regnperioder eller kraftig snösmältning bedöms behöva öka och att arbetet med samverkan fortsätter mellan räddningstjänst och kommun.

Risken för drunknings-, båt- och fartygsolyckor i Lidköpings kommun bör fortsatt bevakas med anledning av den långa kuststräcka, hamnen och antal olika badplatser som finns i kommunen. Skyddet består av livräddningsutrustning på specifika platser och badförbud vid vissa riskområden.

En svaghet i skyddet mot olyckor anses vara bristen på systematiskt och samordnat konsekvens- och riskanalysarbete specifikt kopplat till kommunens skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor, samt ovan redovisade risker för att säkerställa ett tillfredställande skydd för medborgarna och effektiva förebyggande åtgärder.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

5.4 Mariestads kommun

Mariestads utveckling med förväntade etableringar och befolkningsökning kommer i framtiden att medföra ökade risker för hälsa, liv och miljö. Viktigt blir att Mariestads kommun har mål och strategier för hur riskerna ska förebyggas.

Detta medför att Mariestads kommun behöver arbeta strukturerat och noggrant bedöma risker och förebygga dessa.

I och med det höga antalet dödsolyckor i trafiken behöver arbetet med trafiksäkerhet fortgå i kommunen för att nå målet 0 döda och allvarligt skadade i trafiken enligt kommunens beslutade trafiksäkerhetsprogram. Den högre risknivån för olycka på E20 och Riksväg 26 där en stor andel av olyckorna sker bedöms vara på grund av främst höga hastigheter och trafiktäthet.

På grund av att farligt gods transporteras genom eller i närheten av tätort och vattentäcker i kommunen samt existerande anläggningar som hanterar farliga ämnen behöver risken bevakas och ett adekvat skydd säkerställas då en olycka kan få stor påverkan på bland annat liv och hälsa, miljö med eventuell komplex räddningsinsats som följd.

Risken för naturolyckor bedöms i framtiden öka i kommunen på grund av klimatförändringar. Detta ställer högre krav på fortsatt arbete med riskanalyser, klimatanpassning och omvärldsbevakning för att minimera konsekvens/risk för olycka kopplat till olika typer av väderhändelser.

Risken för drunknings- och fartygsolyckor i Mariestads kommun bör fortsatt bevakas med anledning av den långa kuststräcka, hamnen och antal olika badplatser som finns i kommunen.

En svaghet i skyddet mot olyckor anses vara bristen på systematiskt och samordnat konsekvens- och riskanalysarbete specifikt kopplat till kommunens skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor. Ett samordnat arbete med grund i ovan redovisade risker är vidare nödvändigt för att säkerställa ett tillfredställande skydd för medborgarna och effektiva förebyggande åtgärder.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

5.5 Vara kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som orsakar flest olyckor har värderats och bedöms i stort bestå av ett likvärdigt skydd mot olyckor som likvärdiga kommuner.

I Vara kommun inträffar fler trafikolyckor i jämförelse med likvärdiga kommuner. Vägarbeten som syftar till att förbättra säkerheten på E20 samt en olycksdrabbad korsning längs väg 187 har genomförts eller pågår.

Som tidigare konstaterats har allt fler olyckor med mopedbilar och A-traktorer inträffat de senaste åren. Med tanke på den stora ökning av mopedbilar och A-traktorer som förekommer i området bedöms risken för olyckor med dessa fordon fortsätta öka.

I takt med att klimatet förändras förväntas förekomsten av naturolyckor till följd av exempelvis skyfall, stormar och extrema temperaturer att öka. Förmågan vad gäller att hantera större översvämningar p.g.a. skyfall, längre regnperioder eller kraftig snösmältning bedöms behöva öka inom kommunen för att hindra eller begränsa potentiella konsekvenser på liv, hälsa, miljö och egendom.

Ks § 65, dnr. 2023/253

5.6 Tibro kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som redovisats ovan som kan orsaka olyckor har värderats och bedöms i stort bestå av ett likvärdigt och tillräckligt skydd mot olyckor som likvärdiga kommuner.

Trots den låga andelen trafikolyckor bör arbetet med trafiksäkerhet fortgå för att säkerställa ett fortsatt tillfredställande skydd. Skyddet på det kommunala vägnätet består bland annat i låga hastigheter vid riskområden, farthinder, belysning, möjlighet för medborgare via kommunens hemsida till incidentrapportering/felanmälan samt utvecklingsarbete för att separera oskyddade trafikanter och motorfordon. Förebyggande åtgärder för att minska olyckor på riksväg 49 åligger ansvaret främst hos Trafikverket.

Trots att farligt gods transporteras genom eller i närheten av tätorten i kommunen bedöms risken dock som låg att en olycka kan få stor påverkan på bl.a. liv och hälsa samt miljö med eventuell komplex räddningsinsats som följd. Allmänheten kan varnas genom utlösande av signalen "Viktigt meddelande till Allmänheten" som innebär att den som nås ska bege sig inomhus, stänga dörrar, fönster och ventilation samt lyssna på riksradien P4.

Risken för naturolyckor bedöms i framtiden kunna öka i kommunen på grund av klimatförändringar vilket ställer krav på omvärldsbevakning för att minimera konsekvens/risk för olycka kopplat till väderhändelser.

Risken för drunknings- och båtoluckyckor i Tibro kommun bedöms som låg men bör fortsatt bevakas. Skyddet för drunkningsolyckor består av livräddningsutrustning på specifika riskutsatta platser samt rekommendationer om badförbud i bl.a. ån Tidån.

En svaghet i skyddet mot olyckor anses vara viss brist på systematiskt och samordnat konsekvens- och riskanalysarbete specifikt kopplat till kommunens skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor och

ovan redovisade risker för att säkerställa ett tillfredställande skydd för medborgarna och effektiva förebyggande åtgärder.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

5.7 Töreboda kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som redovisats ovan som kan orsaka olyckor har värderats och bedöms i stort bestå av ett likvärdigt och tillräckligt skydd mot olyckor som likvärdiga kommuner.

Skyddet på det kommunala vägnätet består bland annat i låga hastigheter vid riskområden, farthinder, belysning, möjlighet för medborgare till incidentrapportering/felanmälan samt utvecklingsarbete för att separera oskyddade trafikanter och motorfordon.

På grund av att farligt gods transporteras genom eller i närheten av tätort och vattentäkter i kommunen samt existerande anläggningar som hanterar farliga ämnen behöver risken analyseras ytterligare och adekvat skydd säkerställas då en olycka kan få stor påverkan på bl.a. liv och hälsa, miljö med eventuell komplex räddningsinsats som följd. Allmänheten kan varnas genom utlösande av signalen "Viktigt meddelande till Allmänheten" som innebär att den som nås ska bege sig inomhus, stänga dörrar, fönster och ventilation samt lyssna på riksradien P4.

Risken för naturolyckor bedöms i framtiden öka i kommunen på grund av klimatförändringar vilket ställer högre krav på fortsatt arbete med riskanalyser, klimatanpassning och omvärldsbevakning för att minimera konsekvens/risk för olycka kopplat till olika typer av väderhändelser.

Risken för drunknings- och fartygsolyckor i Töreboda kommun bör fortsatt bevakas och analyseras ytterligare så att ett tillfredställande skydd kan säkerställas. Skyddet för drunkningsolyckor består av livräddningsutrustning på specifika riskutsatta platser samt badförbud vid Göta kanals slussar och broar.

En svaghet i skyddet mot olyckor anses vara bristen på systematiskt och samordnat konsekvens- och riskanalysarbete specifikt kopplat till kommunens skyldigheter enligt LSO. Ett samordnat arbete med grund i ovan redovisade risker är vidare nödvändigt för att säkerställa ett tillfredställande skydd för medborgarna och effektiva förebyggande åtgärder.

Kf § 5, dnr: 2023/524

5.8 Hjo kommun

För de riskområden som redovisats ovan och som framgår i kommunens risk- och sårbarhetsanalys finns det idag ett adekvat skydd för; *drunkningsolyckor*. Skyddet består främst av säkerhetsanordningar, rutiner för incidenthantering och larmning samt personella resurser.

För kategorierna; *Trafikolyckor*, *Naturolycka*, *olyckor med farliga ämnen* och *fartygsolycka* finns det ett tillfredsställande skydd för: *Trafikolyckor*, *olyckor med farliga ämnen* och *fartygsolyckor*. Skyddet består av snabb respons från larmresurser, en vägledning av passerande trafik runt tätorten och mindre tungtrafik samt låga hastigheter samt förbudszoner vissa tider inom Hjo Stad. I övrigt kompletteras skyddet av trafiktekniska hinder och förbättringar som möjliggör ett bra flöde. Dessutom är hamnens utformning ämnat att förenkla ut- och inpassage.

Skyddet brister i:

- oklar ansvarsfördelning mellan Räddningstjänst och kommun i bland annat längre

saneringsarbete,

- ledningsstruktur vid krishantering,
- incidentrapportering och kartläggning,
- systematiskt konsekvens- och riskanalysarbete

För kategorin *Naturolyckor* bedöms skyddet vara bristfälligt. Bedömningen grundar sig i risken med väderpåverkan i form av värme, vattenflöden och vind och statusen på den äldre bebyggelsen.

Skyddet brister i:

- ledningsstruktur vid krishantering,
- rutiner för förebyggande, incidentrapportering, kartläggning samt
- systematiskt konsekvens- och riskanalysarbete

För de *övergripande riskerna* bedöms det operativa skyddet vara tillfredställande med bristen av samordning och sammanställt analysarbete och krisledningsförmåga.

Avsaknaden av allvarliga eller återkommande händelser i riskkategorierna och en organisatorisk förändring har föranlett att ett systematiskt, utvärderat och prövat skydd för respektive riskområde inte kan säkerställas.

Kommunen har påbörjat arbetet för att skapa en krisorganisation som ska kunna arbeta med beredskap, hantering och ledning av ovan riskscenarier. Med detta arbete och med riskanalyser till stöd kommer kartläggning, ansvarsfördelning och systematik skapas.

För att ytterligare öka skyddet av den enskilde har kommunen i samverkan enligt LSO påbörjat arbetet för att stärka den enskilde patientens eller brukarens brandskydd i det privata boendet.

Kf § 8, 2023-257

5.9 Karlsborgs kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som redovisats ovan som kan orsaka olyckor har värderats och bedöms i stort bestå av ett likvärdigt och tillräckligt skydd mot olyckor som likvärdiga kommuner.

Trots den relativt låga andelen trafikolyckor bör arbetet med trafiksäkerhet fortgå för att säkerställa ett fortsatt tillfredställande skydd. Skyddet på det kommunala vägnätet består bland annat i låga hastigheter vid riskområden, farthinder, belysning, möjlighet för medborgare via kommunens hemsida till incidentrapportering/felanmälan samt utvecklingsarbete för att separera oskyddade trafikanter och motorfordon. Ansvar för förebyggande åtgärder för att minska olyckor på riksväg 49 åligger främst Trafikverket.

Trots att farligt gods transporteras genom eller i närheten av tätorten i kommunen bedöms risken dock som låg att en olycka kan få stor påverkan på bl.a. liv och hälsa samt miljö med eventuell komplex räddningsinsats som följd. Allmänheten kan varnas genom utlösande av signalen "Viktigt meddelande till Allmänheten" som innebär att den som nås ska bege sig inomhus, stänga dörrar, fönster och ventilation samt lyssna på riksradien P4.

Risken för naturolyckor bedöms i framtiden kunna öka i kommunen på grund av klimatförändringar vilket ställer krav på omvärldsbevakning för att minimera konsekvens/risk för olycka kopplat till väderhändelser.

Risken för drunknings- och båtoluckor i Karlsborgs kommun bedöms som låg men bör fortsatt bevakas. Skyddet för drunkningsolyckor består av livräddningsutrustning på specifika riskutsatta platser samt rekommendationer om badförbud på vissa plaster inom kommunen.

En svaghet i skyddet mot olyckor anses vara viss brist på systematiskt och samordnat konsekvens- och riskanalysarbete specifikt kopplat till kommunens skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor och ovan redovisade risker för att säkerställa ett tillfredställande skydd för medborgarna och effektiva förebyggande åtgärder.

KSN dnr. 2023-000547

5.10 Essunga kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som orsakar flest olyckor har värderats och bedöms i stort bestå av ett likvärdigt skydd mot olyckor som likvärdiga kommuner.

Som tidigare konstaterats har allt fler olyckor med mopedbilar och A-traktorer inträffat de senaste åren. Med tanke på den stora ökning av mopedbilar och A-traktorer som förekommer i området bedöms risken för olyckor med dessa fordon fortsätta öka.

I takt med att klimatet förändras förväntas förekomsten av naturolyckor till följd av exempelvis skyfall, stormar och extrema temperaturer att öka. Förmågan vad gäller att hantera större översvämningar p.g.a. skyfall, längre regnperioder eller kraftig snösmältning bedöms behöva öka inom kommunen för att hindra eller begränsa potentiella konsekvenser på liv, hälsa, miljö och egendom.

Ks § 72, dnr. 2023/383

5.11 Grästorps kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som orsakar flest olyckor har värderats och bedöms i stort bestå av ett likvärdigt skydd mot olyckor som likvärdiga kommuner.

Som tidigare konstaterats har allt fler olyckor med mopedbilar och A-traktorer inträffat de senaste åren. Med tanke på den stora ökning av mopedbilar och A-traktorer som förekommer i området bedöms risken för olyckor med dessa fordon fortsätta öka.

I takt med att klimatet förändras förväntas förekomsten av naturolyckor till följd av exempelvis skyfall, stormar och extrema temperaturer att öka. Förmågan vad gäller att hantera större översvämningar p.g.a. skyfall, längre regnperioder eller kraftig snösmältning bedöms behöva öka inom kommunen för att hindra eller begränsa potentiella konsekvenser på liv, hälsa, miljö och egendom.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

5.12 Gullspångs kommun

Skyddet inom kommunen för de risker som redovisats ovan som kan orsaka olyckor har värderats och bedöms i stort bestå av ett likvärdigt och tillräckligt skydd mot olyckor som likvärdiga kommuner.

I och med den höga andelen trafikolyckor, bör arbetet med trafiksäkerhet fortgå enligt kommunens beslutade trafiksäkerhetsprogram för att säkerställa ett tillfredställande skydd.

På grund av att farligt gods transporteras genom eller i närheten av tätort och vattentäcker i kommunen samt existerande anläggningar som hanterar farliga ämnen, behöver risken analyseras ytterligare. Vidare behöver adekvat skydd säkerställas, då en olycka kan få stor påverkan på bl.a. liv och hälsa samt miljö med eventuell komplex räddningsinsats som följd. Allmänheten kan varnas genom utlösande av signalen "Viktigt meddelande till Allmänheten" som innebär att den som nås ska bege sig inomhus, stänga dörrar, fönster och ventilation samt lyssna på riksradien P4.

Risken för naturolyckor bedöms i framtiden öka i kommunen på grund av klimatförändringar, vilket ställer högre krav på fortsatt arbete med riskanalyser, klimatanpassning och omvärldsbevakning för att minimera konsekvens/risk för olycka kopplat till olika typer av väderhändelser.

Risken för drunknings- och fartygsolyckor i Gullspång kommun bör fortsatt bevakas och analyseras ytterligare i och med Vänerhamns AB:s verksamhet i Otterbäcken. Skyddet för drunkningsolyckor består av livräddningsutrustning på specifika riskutsatta platser samt badförbud i hamnområdet och vid markerade kablar.

En svaghet i skyddet mot olyckor anses vara bristen på systematiskt och samordnat konsekvens- och riskanalysarbete specifikt kopplat till kommunens skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor. Ett samordnat arbete med grund i ovan redovisade risker är vidare nödvändigt för att säkerställa ett tillfredställande skydd för medborgarna och effektiva förebyggande åtgärder.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

6 Mål

Förbundet har, enligt ändamålsparagrafen i förbundsordningen, endast ansvar för att förebygga brand. Detta innebär att ansvaret för målsättningar gällande förebyggande åtgärder mot övriga olyckstyper som behandlas nedan är uppdelat mellan förbundet och respektive medlemskommun.

6.1 Räddningstjänstförbundet

Förbundet ser ett behov av särskilt riktade målsättningar för att säkerställa att den förebyggande verksamheten effektivt bidrar till att förebygga bränder och förhindrar eller begränsar skador till följd av bränder samt för att förhindra människors död och andra allvarliga skador på grund av brand. Riktade målsättningar behövs också för att säkerställa att den operativa verksamheten ska kunna påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

Inom förbundet finns också vissa identifierade områden som förbundet behöver arbeta vidare med. För dessa har specifika målsättningar tagits fram.

Målsättningarna som presenteras i handlingsprogrammet är övergripande och gäller hela organisationen. Samtliga delar av organisationen ska arbeta för att nå målen, hur man gör det kan skilja mellan olika delar av organisationen. I räddningstjänstens verksamhetsplan och avdelningsplaner, som upprättas årligen, ska lokala och kortsiktiga mål sättas upp för respektive avdelning inom organisationen som gör att målen i handlingsprogrammen uppnås.

6.1.1 Generella målsättningar för förbundet

De generella målsättningarna för förbundet gäller för samtliga medlemskommuner.

6.1.1.1 Förebygga bränder

En stor del i att minska skador på människor, egendom och miljö till följd av bränder är att se till att antalet bränder och framförallt antalet utvecklade bränder kontinuerligt blir färre.

Målsättning: Antalet bränder och utvecklade bränder i byggnader per 1 000 invånare ska, i medeltal, minska med minst 10 % under perioden¹.

Uppföljning: Uppföljning av målet sker i delårs- och årsrapport genom att analysera resultatet från öppna jämförelser² och/eller räddningstjänstens verksamhetssystem.

6.1.1.2 Förhindra eller begränsa skador

För oss är det viktigaste att skydda liv och hälsa genom att säkerställa att ingen ska omkomma i bränder och att de som skadas i bränder ska vara så få som möjligt.

Målsättning: Ingen ska omkomma i brand i byggnad och antalet skadade i brand i byggnad per 1 000 invånare ska, i medeltal, minska med minst 10 % under perioden¹.

Uppföljning: Uppföljning av målet sker i delårs- och årsrapport genom att analysera resultatet från MSB:s statistik- och analysverktyg IDA och/eller räddningstjänstens verksamhetssystem.

¹ Perioden avser en fyraårsperiod där första perioden startar 2022-01-01.

² Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) publicerar årligen, Öppna jämförelser, som utgör indikatorer för arbetet med trygghet och säkerhet i landets kommuner.

6.1.1.3 Påbörja räddningsinsatser inom godtagbar tid

För att kunna minska skador på människor, egendom och miljö är en förutsättning att räddningstjänsten är på plats tillräckligt snabbt så att den hjälpsökande får samhällets hjälp så tidigt som möjligt.

Målsättning: Räddningstjänsten ska i genomsnitt vara på plats vid en händelse inom 10 minuter för 75 % av händelserna och inom 20 minuter för 95 % av händelserna under perioden¹.

Uppföljning: Uppföljning av målet sker i delårs- och årsrapport genom att analysera berörda tidsaspekter i räddningstjänstens verksamhetssystem.

6.1.1.4 Effektiva räddningsinsatser

En viktig del för att minska skador på människor, egendom och miljö är att räddningstjänstens insatser är effektiva och kontinuerligt blir effektivare.

Målsättning: Räddningstjänstens insatser, gällande bränder och trafikolyckor, ska vara effektiva och kontinuerligt bli effektivare genom att en händelses negativa utveckling ska stoppas eller vändas till en positiv utveckling, i genomsnitt, inom 20 minuter (*omställningspunkten*) från att räddningstjänsten är framme på plats under perioden¹.

Uppföljning: Uppföljning av målet sker i delårs- och årsrapport genom att analysera berörda tidsaspekter i räddningstjänstens verksamhetssystem.

6.1.1.5 Allmänhetens förmåga till räddningsinsats

Allmänheten finns på plats vid en stor del av de bränder som inträffar varje år och är i många fall den som genomför en första åtgärd mot branden. Bränder där en första åtgärd kan göras i tidigt skede kan släckas eller dämpas till räddningstjänsten är på plats, vilket minskar skador på människor, egendom och miljö.

Målsättning: Allmänhetens möjlighet att vidta åtgärder vid bränder, som allmänheten upptäcker, ska öka genom att andelen bränder där någon annan än räddningstjänsten, ex. allmänheten, påbörjat insatsen, i medeltal, ska vara minst 45 % under perioden¹.

Uppföljning: Uppföljning av målet sker i delårs- och årsrapport genom att analysera berörd aspekt i räddningstjänstens verksamhetssystem.

6.1.2 Specifika målsättningar för förbundet

De specifika målsättningarna gäller enbart för de kommuner där förutsättningar identifierats som förbundet avser hantera.

6.1.2.1 Förebygga bränder i Gullspångs kommun

I Gullspångs kommun har det konstaterats att antalet bränder i byggnad per 1 000 invånare är väldigt högt i förhållande till jämförbara kommuner. Det är viktigt att antalet bränder i Gullspångs kommun hamnar på en nivå som är godtagbar där ett likvärdigt skydd mot olyckor kan anses föreligga vid jämförelse med andra likvärdiga kommuner.

Målsättning: Antalet bränder och utvecklade bränder i byggnader per 1 000 invånare i Gullspångs kommun ska minska under perioden¹ för att hamna under medelvärdet för kommungruppen.

Uppföljning: Uppföljning av målet sker i delårs- och årsrapport genom att analysera resultatet från öppna jämförelser² och/eller räddningstjänstens verksamhetssystem.

6.1.2.2 Förmåga till räddningsinsats i Karlsborgs kommun

I Karlsborgs kommun har det konstaterats att responstiden, generellt för alla frekventa händelsetyper, är väldigt lång. En förutsättning för att kunna minska skador på människor, egendom och miljö är att räddningstjänstens insats kan påbörjas tidigt. Det är viktigt att responstiden i Karlsborgs kommun hamnar på en nivå som är godtagbar där ett likvärdigt skydd mot olyckor kan anses föreligga vid jämförelse med andra likvärdiga kommuner.

Målsättning: Responstiderna i Karlsborgs kommun för alla händelsetyper ska minska under perioden¹ för att hamna under medelvärdet för kommungruppen.

Uppföljning: Uppföljning av målet sker i delårs- och årsrapport genom jämförelser av resultatet från öppna jämförelser².

6.1.2.3 Minska antalet dödsbränder i Essunga kommun

I Essunga kommun har det konstaterats att antalet omkomna till följd av brand i byggnad, per en miljon invånare, är väldigt högt i förhållande till genomsnittet för riket. Det är viktigt att antalet omkomna i byggnadsbränder minskar i Essunga kommun för att uppnå ett likvärdigt skydd mot olyckor.

Målsättning: Ingen ska omkomma i brand i byggnad i Essunga kommun under perioden¹.

Uppföljning: Uppföljning av målet sker i delårs- och årsrapport genom att analysera resultatet från MSB:s statistik- och analysverktyg IDA och/eller räddningstjänstens verksamhetssystem.

6.2 Skövde kommun

Den största utmaningen i verksamheten är att upprätthålla nuvarande nivå på verksamheten samtidigt som vi hela tiden måste vara vaksamma på att gradvis anpassa verksamheten efter nya förutsättningar och risker. För att klara detta behöver vi satsa på kontinuerlig fortbildning av vår personal och ha en god övningsverksamhet som utgår från de behov som finns. Ett viktigt ingångsvärde i strävan mot gradvis utveckling och anpassning är att lära från de räddningsinsatser som genomförs framför allt från kommunens egna olycksundersökningar men även genom att ta del av erfarenheter från insatser på andra håll i landet.

Kommunen ser dock behov av särskilt riktade målsättningar där skyddet för de som lever och vistas i kommunen behöver öka. De särskilda målsättningar kommunen beslutat om är att

- Minska antalet trafikolyckor och allvarliga skador till följd av trafikolyckor inom kommunens vägnät.
- Genomföra samhällsplanering med utgångspunkt från riskbilden som finns i kommunen.
- Fortsatt arbete med klimatanpassning enligt plan med målsättningen att hänsyn tas till kommande klimatförändringar när beslut fattas eller åtgärder vidtas för att minimera risken för naturolyckor.
- Öka simkunnigheten bland barn, unga och vuxna genom att tillse att utbudet av simundervisning möter efterfrågan.
- Genomföra fler scenarioövningar inom ramen för skydd mot olyckor i syfte att utveckla handlingsplaner och fastställa att ledning under pågående olyckshantering är fungerande. Övningarna ska utvärderas och erfarenheter ska ge förutsättningar för fortsatt förebyggande arbete.

6.3 Lidköpings kommun

Det övergripande målet för Lidköpings kommun är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänstinsatser enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda sektorer och verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Risikanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen. Dock bör beaktas att den statliga ersättningen för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar inte får användas för uppgifter som är reglerade i lagen om skydd mot olyckor som till exempel framtagna och vidare uppgifter baserat på detta handlingsprogram.

Kommunen ser behov av särskilt riktade målsättningar där skyddet för de som lever och vistas i kommunen ska hållas på en acceptabel nivå.

- Utse en funktion med samordningsansvar för att arbeta med kommunens arbete kring skydd mot olyckor.
- Öka kommunens förmåga att genomföra systematiskt brandskyddsarbete.
- Fortsätta arbetet med trafiksäkerheten enligt kommunens Gång-, cykel- och trafiksäkerhetsprogram.
- Fortsätta arbetet med klimatanpassning enligt Lidköpings kommuns Hållbarhetsprogram och dess underliggande planer och program.
- Fortsätta arbetet med kontinuitetshantering och analysera risker som kan inträffa i kommunen där en av dessa kategorier är naturolyckor.
- Fortsätta arbetet för att öka simkunnigheten bland barn, unga och vuxna genom simundervisning.
- Bibehålla och stärka samverkan mellan kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg och Lidköpings kommun kring frågor som rör LSO etcetera.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

6.4 Mariestads kommun

Det övergripande målet för kommunen är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänst enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Risikanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Dock bör beaktas att den statliga ersättningen för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar inte får användas för uppgifter som är reglerade i lagen om skydd mot olyckor (LSO) som till exempel framtagna och vidare uppgifter baserat på detta handlingsprogram.

Kommunen ser särskilt behov av följande målsättningar för att skyddet för de som lever och vistas i kommunen ska hållas på en acceptabel nivå.

- Öka medvetenheten kring risker genom detta handlingsprogram inom berörda kommunala verksamheter för att möjliggöra ett effektivt förebyggande arbete för att förbättra medborgarnas skydd.
- Fortlöpande arbeta med att minska antalet döda och svårt skadade till följd av trafikolyckor i enlighet med kommunens trafiksäkerhetsplan.
- Fortsatt arbete med klimatanpassning enligt plan med målsättningen att hänsyn tas till kommande klimatförändringar när beslut fattas eller åtgärder vidtas för att minimera risken för naturolyckor.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

6.5 Vara kommun

Det övergripande målet för kommunen är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänst enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Riskanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med kommunens risk och sårbarhetsanalys.

Kommunen ser särskilt behov av följande målsättningar för att skyddet för de som lever och vistas i kommunen ska hållas på en acceptabel nivå.

- Utse en funktion med samordningsansvar för kommunens skydd mot olyckor.
- Fortsatt arbete med klimatanpassning enligt plan med målsättningen att hänsyn tas till kommande klimatförändringar när beslut fattas eller åtgärder vidtas för att minimera risken för naturolyckor.
- Samordnat med kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys analysera extrema väderhändelser utöver risken för extraordinär händelse.

Ks § 65, dnr. 2023/253

6.6 Tibro kommun

Det övergripande målet för kommunen är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänst enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Riskanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

Kommunen ser fortsatt behov av följande målsättningar för att skyddet för de som lever och vistas i kommunen fortsatt ska hållas på en acceptabel nivå.

- Öka medvetenheten kring risker genom detta handlingsprogram inom berörda kommunala verksamheter för att möjliggöra ett effektivt förebyggande arbete för att förbättra medborgarnas skydd.
- Samordnat med kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys analysera extrema väderhändelser utöver risken för extraordinär händelse.
- Fortlöpande arbeta med trafiksäkerhet enligt kommunens trafiksäkerhetsplan.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

6.7 Töreboda kommun

Det övergripande målet för kommunen är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänst enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Risikanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Dock bör beaktas att den statliga ersättningen för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar inte får användas för uppgifter som är reglerade i LSO som t.ex. framttagande och vidare uppgifter baserat på detta handlingsprogram.

Kommunen ser särskilt behov av följande målsättningar för att skyddet för de som lever och vistas i kommunen ska hållas på en acceptabel nivå:

- Utse en funktion med samordningsansvar för kommunens skydd mot olyckor.
- Öka medvetenheten kring risker genom detta handlingsprogram inom berörda kommunala verksamheter för att möjliggöra ett effektivt förebyggande arbete för att förbättra medborgarnas skydd.
- Analysera extrema väderhändelser som kan leda till räddningsinsats (naturolyckor).
- Fortlöpande arbeta med trafiksäkerhet enligt kommunens trafiksäkerhetsplan.

Kf § 5, dnr: 2023/524

6.8 Hjo kommun

Hjo kommuns största utmaning är att analysera, kartlägga och förebygga risker som inte inträffat på längre tid. I detta arbete behöver kommunen ta stöd i andra kommuners arbete, där detta är baserat på reell kompetens inom risk- och olyckskategorierna. Ett sådant forum är medlemskommunerna i Räddningstjänsten Skaraborgs kommunalförbund.

Hjo kommun ska sträva efter att uppnå följande *särskilda* mål:

- Underhålla en central krisledningsförmåga med Tjänsteman i Beredskaps-funktion, året om och dygnet runt.
- Genomföra en riskanalys inom området *Naturolyckor* en gång per mandatperiod.

- Öka fastighetsägares förmåga och kunskap i att informera om brandskyddet i hemmet, genom samverkan, utbildning och återkommande information till särskilt utsatta.
- Skapa en kontinuerlig kartläggning av vägtrafiksituationen inom Hjo Stad och identifiera sårbarheter som ökar risker för olyckor eller utsläpp.
- Systematiskt kartera höga flöden inom Hjo Stad och arbeta förebyggande för att minska värmeböljors påverkan på den enskilde.

Den samlade effekten av att uppnå dessa mål är att Hjo kommun ökar sin förmåga att **identifiera**, **förebygga** och **hantera** risker och hot på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Systematik och återkommande arbete ska inte baseras på nödvändighet i en ansträngd situation utan i förebyggande syfte med *visionen att inga risker inträffar*.

Kf § 8, 2023-257

6.9 Karlsborgs kommun

Det övergripande målet för kommunen är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänst enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Risikanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

Kommunen ser fortsatt behov av följande målsättningar för att skyddet för de som lever och vistas i kommunen fortsatt ska hållas på en acceptabel nivå.

- Öka medvetenheten kring risker genom detta handlingsprogram inom berörda kommunala verksamheter för att möjliggöra ett effektivt förebyggande arbete för att förbättra medborgarnas skydd.
- Samordnat med kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys analysera extrema väderhändelser utöver risken för extraordinär händelse.
- Fortlöpande arbeta med trafiksäkerhet enligt kommunens trafiksäkerhetsplan.

KSN dnr. 2023-000547

6.10 Essunga kommun

Det övergripande målet för kommunen är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänst enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Risikanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

Kommunen ser särskilt behov av följande målsättningar för att skyddet för de som lever och vistas i kommunen ska hållas på en acceptabel nivå.

- Utse en funktion med samordningsansvar för kommunens skydd mot olyckor.
- Fortsatt arbete med klimatanpassning enligt plan med målsättningen att hänsyn tas till kommande klimatförändringar när beslut fattas eller åtgärder vidtas för att minimera risken för naturolyckor.
- Samordnat med kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys analysera extrema väderhändelser utöver risken för extraordinär händelse.

Ks § 72, dnr. 2023/383

6.11 Grästorps kommun

Det övergripande målet för kommunen är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänst enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Risikanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

Kommunen ser särskilt behov av följande målsättningar för att skyddet för de som lever och vistas i kommunen ska hållas på en acceptabel nivå.

- Utse en funktion med samordningsansvar för kommunens skydd mot olyckor.
- Fortsatt arbete med klimatanpassning enligt plan med målsättningen att hänsyn tas till kommande klimatförändringar när beslut fattas eller åtgärder vidtas för att minimera risken för naturolyckor.
- Samordnat med kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys analysera extrema väderhändelser utöver risken för extraordinär händelse.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

6.12 Gullspångs kommun

Det övergripande målet för kommunen är att det ska finnas ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor som beaktar de lokala förhållanden som finns i kommunen. För att nå detta bör det systematiska arbetet med konsekvens- och riskanalys kopplat till olyckor som kan leda till räddningstjänst enligt LSO utvecklas och samordnas i kommunen.

Målet är vidare att detta handlingsprogram ska fungera som informationsmaterial till berörda verksamheter inom kommunen för att öka riskmedvetenheten och på sikt effektivisera det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Risikanalysarbetet kopplat till skydd mot olyckor i kommunen kan med fördel framöver delvis samordnas med arbetet med kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Dock bör beaktas att den statliga ersättningen för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar inte får användas för uppgifter som är reglerade i LSO, som t.ex. framtagande och vidare uppgifter baserat på detta handlingsprogram.

Kommunen ser särskilt behov av följande målsättningar för att skyddet för de som lever och vistas i kommunen fortsatt ska hållas på en acceptabel nivå:

- Utse en funktion med samordningsansvar för kommunens skydd mot olyckor.

- Öka medvetenheten kring risker genom detta handlingsprogram inom berörda kommunala verksamheter för att möjliggöra ett effektivt förebyggande arbete för att förbättra medborgarnas skydd.
- Analysera extrema väderhändelser som kan leda till räddningsinsats (naturolyckor).
- Fortlöpande arbeta med att minska antalet döda och svårt skadade till följd av trafikolyckor i enighet med kommunens trafiksäkerhetsplan.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

7 Förebyggande – förmåga och verksamhet

Förbundet har, enligt ändamålsparagrafen i förbundsordningen, endast ansvar för att förebygga brand. I detta ansvar ingår tillsyn av den enskildes skyldigheter enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor, stöd till den enskilde gällande frågor relaterade till brand, rengöring och brandskyddskontroll samt övriga förebyggande åtgärder relaterade till brand. Övriga delar åligger respektive medlemskommun att hantera.

Skövde kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor når en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom Skövde kommun är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen och samverkan bedrivs inom den kommunala förvaltningen samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Kommunen bedriver ett trafiksäkerhetsarbete enligt ett antaget trafiksäkerhetsprogram och arbetar enligt existerande klimatanpassningsplan som kan betraktas som ett indirekt förebyggande arbete enligt lagen om skydd mot olyckor. Skövde kommun arbetar vid samhällsplanering med att lokalisera ny bebyggelse till den plats där den ur allmän synpunkt är mest lämpad. Underlag för denna bedömning är geotekniska undersökningar för markens stabilitet, översvämningsutredning, utredningar för risken till olyckor med farligt gods med mera. Övrigt vad gäller naturolyckor finns en skyfallskartering för Skövdes tätort och verksamhetsspecifika planer för att hantera värmebölja. Vidare finns beredskapsplaner för specifika grundvattentäkter.

Simskola för barn, unga och vuxna är det bästa sättet för kommunen att förebygga drunkningsolyckor. Kommunen iordningställer upplåtna badplatser och följer de rekommendationer som finns angående livräddningsutrustning.

Ks § 44/24, KS2023.0344

Lidköpings kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor når en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom Lidköpings kommun är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen. Samverkan bedrivs inom kommunen internt men även med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Det är viktigt att fortsätta bedriva systematiskt brandskyddsarbete där personal inom kommunen får utbildning och kunskap i hur bränder släcks, utrymning och genomgång av lokaler etcetera.

Kommunen bedriver ett kontinuerligt trafiksäkerhetsarbete enligt kommunens antagna Gång-, cykel- och trafiksäkerhetsprogram och arbetar enligt existerande klimatanpassning genom sitt Hållbarhetsprogram och underliggande planer och program för kommunens klimat- och miljöarbete. Detta arbete kan betraktas som ett indirekt förebyggande arbete enligt lagen om skydd mot olyckor. Lidköpings kommun arbetar vid samhällsplanering med att lokalisera ny bebyggelse till den plats där den ur allmän synpunkt är mest lämpad. Underlag för denna bedömning är geotekniska undersökningar för markens stabilitet, översvämningsutredning och utredningar för risken till olyckor med farligt gods med mera.

Övrigt vad gäller naturolyckor arbetar verksamheterna med kontinuitetshantering och ser över vad de behöver för specifika planer och rutiner utifrån förebyggande arbete men också hantering om det inträffar exempelvis naturolyckor. Lidköpings kommun har skyfallskartering över tätorten och verksamhetsspecifik planering samt rutiner för att hantera värmebölja.

Vidare finns det skyddsföreskrifter för specifika grundvattentäkter och reservvattentäkter.

För att förebygga drunkningsolyckor har bland annat hänsyn tagits till de krav och rekommendationer som finns angående livräddningsutrustning. Simundervisning för barn, unga och vuxna är det bästa sättet för kommunen att förebygga drunkningsolyckor.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

Mariestads kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor når en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom Mariestads kommun är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen och samverkan bedrivs inom den kommunala förvaltningen samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Kommunen bedriver ett trafiksäkerhetsarbete enligt ett antaget trafiksäkerhetsprogram vilket kan betraktas som ett indirekt förebyggande arbete enligt lagen om skydd mot olyckor. Förebyggande åtgärder för att minska konsekvenserna vid trafikolyckor på E20 och Riksväg 26 är en utmaning för kommunen då ansvaret för allmänna vägar främst vilar hos Trafikverket. Skyddet på det kommunala vägnätet består bland annat i låga hastigheter vid riskområden, farthinder, belysning, möjlighet för medborgare till incidentrapportering/felanmälan samt utvecklingsarbete för att separera oskyddade trafikanter och motorfordon.

Enligt existerande klimatanpassningsplan arbetar Mariestads kommun vid samhällsplanering med att lokalisera ny bebyggelse till den plats där den ur allmän synpunkt är mest lämpad. Underlag för denna bedömning är geotekniska undersökningar för markens stabilitet, översvämningsutredning, utredningar för risken till olyckor med farligt gods med mera.

Övrigt vad gäller naturolyckor finns en skyfallskartering för Mariestads tätort och verksamhetsspecifika planer för att hantera exempelvis värmebölja och översvämningar. Vidare finns beredskapsplaner för specifika grundvattentäkter. För att hantera översvämning har VA-avdelningen rutiner och åtgärdsplaner, nödvändigt materiel i beredskap samt inventering av prioriterade rännstensbrunnar.

För att förebygga drunkningsolyckor genomförs årligen en skadetillsyn av Mariestads badplatser. Livräddningsutrustning besiktas och det genomförs säkerhetsdyk runt bryggor på kommunens badplatser. Kommunen tar också hänsyn till de krav och rekommendationer som finns angående livräddningsutrustning. Det finns beslut om badförbud i hamnbassängen, i ån Tidån från bron vid Marieforsleden till Tidans utlopp i Väneren samt i Göta kanals slussar och vid broar.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

Vara kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor når en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom kommunen är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen och samverkan bedrivs inom den kommunala förvaltningen samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Inom ramen för krisberedskap och därmed krisledning genomförs uppföljning av arbetet av Länsstyrelsen en gång per mandatperiod. Även om denna uppföljning fokuserar på lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser är de organisatoriska mekanismerna av stor nytta även för det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor. Inte minst då en kris inte nödvändigtvis utesluter olyckor inom tidigare beskrivna kategorier.

Ks § 65, dnr. 2023/253

Tibro kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor hålls på adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom

Tibro kommun är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen och samverkan bedrivs inom den kommunala förvaltningen samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Kommunen bedriver ett trafiksäkerhetsarbete som kan betraktas som ett indirekt förebyggande arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Vidare enligt kommunens risk- och sårbarhetsanalys arbetar Tibro kommun vid samhällsplanering med att lokalisera ny bebyggelse till den plats där den ur allmän synpunkt är mest lämpad. Underlag för denna bedömning är geotekniska undersökningar för markens stabilitet, översvämningsutredning, utredningar för risken till olyckor med farligt gods med mera.

Vad gäller naturolyckor har kommunen bedömt översvämningsriskerna inom Tibro kommun vara relativt låga trots förväntade klimatförändringar.

För att förebygga drunkningsolyckor har bland annat hänsyn tagits till de krav och rekommendationer som finns angående livräddningsutrustning samt avrådan till bad vid specifika platser.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

Töreboda kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör utgå från ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor hålls på en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom Töreboda kommun är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen och samverkan bedrivs inom den kommunala förvaltningen samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Kommunen bedriver ett trafiksäkerhetsarbete enligt ett antaget trafiksäkerhetsprogram som kan betraktas som ett indirekt förebyggande arbete enligt lagen om skydd mot olyckor. Vad gäller olyckor med farligt gods vid grundvattentäkter i kommunen finns beredskapsplaner för Haboskogen och Slätte.

Töreboda kommuns samhällsplanering arbetar med att lokalisera ny bebyggelse till den plats där den ur allmän synpunkt är mest lämpad. Underlag för denna bedömning är geotekniska undersökningar för markens stabilitet, översvämningsutredning, utredningar för risken till olyckor med farligt gods med mera.

Vad gäller naturolyckor finns det inget behov av kartering av översvämningsrisker dock finns fördröjningsmagasin för dagvatten.

För att förebygga drunkningsolyckor har bland annat hänsyn tagits till de krav och rekommendationer som finns angående livräddningsutrustning och som ovan nämnt badförbud vid specifika platser.

Kf § 5, dnr: 2023/524

Hjo kommun

Hjo kommuns förebyggande verksamhet kopplat till olyckskategorierna beskrivet i kapitel 4 består till stor del av samverkan mellan viktiga aktörer, såsom industri, kommunala förvaltningar med områdesansvar och stöd till privata aktörer som berörs. Egentillsyn inom den kommunala verksamheten sker främst av ansvariga chefer och säkerhetsfunktionen. Denna tillsyn är sporadisk och behovsstyrd.

Inom ramen för krisberedskap och därmed krisledning genomförs uppföljning av arbetet av Länsstyrelsen en gång per mandatperiod. Även om denna uppföljning fokuserar på *lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser* är de organisatoriska mekanismerna av stor nytta även för det förebyggande arbetet enligt *Lagen om skydd mot olyckor*. Inte minst då en kris inte nödvändigtvis utesluter olyckor inom tidigare beskrivna kategorier.

Kommunen har förebyggande verksamhet vid badplatser genom anslag och i vissa fall även personell närvaro.

Informationskampanjer utgår årligen i början på sommaren som varnar om och informerar allmänheten om effekterna av extrem värme och brandrisken i skog och mark.

Kf § 8, 2023-257

Karlsborgs kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor hålls på en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom Karlsborgs kommun är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen och samverkan bedrivs inom den kommunala förvaltningen samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Kommunen bedriver ett trafiksäkerhetsarbete som kan betraktas som ett indirekt förebyggande arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Vidare enligt kommunens risk- och sårbarhetsanalys arbetar Karlsborgs kommun vid samhällsplanering med att lokalisera ny bebyggelse till den plats där den ur allmän synpunkt är mest lämpad. Underlag för denna bedömning är geotekniska undersökningar för markens stabilitet, översvämningsutredning, utredningar för risken till olyckor med farligt gods med mera.

Vad gäller naturolyckor har kommunen bedömt översvämningsriskerna inom Karlsborgs kommun vara låga trots förväntade klimatförändringar.

För att förebygga drunkningsolyckor har bland annat hänsyn tagits till de krav och rekommendationer som finns angående livräddningsutrustning samt avrådan till bad vid specifika platser.

KSN dnr. 2023-000547

Essunga kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor når en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom kommunen är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen och samverkan bedrivs inom den kommunala förvaltningen samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Inom ramen för krisberedskap och därmed krisledning genomförs uppföljning av arbetet av Länsstyrelsen en gång per mandatperiod. Även om denna uppföljning fokuserar på lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser är de organisatoriska mekanismerna av stor nytta även för det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor. Inte minst då en kris inte nödvändigtvis utesluter olyckor inom tidigare beskrivna kategorier.

Ks § 72, dnr. 2023/383

Grästorps kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor når en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom kommunen är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen och samverkan bedrivs inom den kommunala förvaltningen samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Inom ramen för krisberedskap och därmed krisledning genomförs uppföljning av arbetet av Länsstyrelsen en gång per mandatperiod. Även om denna uppföljning fokuserar på lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser är de organisatoriska mekanismerna av stor nytta även för det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor. Inte minst då en kris inte nödvändigtvis utesluter olyckor inom tidigare beskrivna kategorier.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

Gullspångs kommun

Kommunens fortsatta förebyggande arbete bör ta sin utgångspunkt i ovan formulerade mål för att säkerställa att medborgarnas skydd mot olyckor hålls på en adekvat nivå. Det förebyggande arbetet inom Gullspångs kommun är fördelat mellan olika verksamheter i kommunen. Vidare bedrivs samverkan inom den kommunala förvaltningen, samt med andra viktiga aktörer inom kommunens geografiska områdesansvar för att minimera risken för olyckor.

Kommunen utövar ett trafiksäkerhetsarbete enligt ett antaget trafiksäkerhetsprogram, vilket kan betraktas som ett indirekt förebyggande arbete enligt LSO. Förebyggande åtgärder för att minska konsekvenserna vid trafikolyckor på E20 och Riksväg 26 är en utmaning för kommunen då ansvaret för allmänna vägar främst vilar hos Trafikverket. Skyddet på det kommunala vägnätet består bland annat av låga hastigheter vid riskområden, farthinder, belysning, möjlighet för medborgare till incidentrapportering/felanmälan samt utvecklingsarbete för att separera oskyddade trafikanter och motorfordon.

Gällande naturolyckor har kartering av översvämningsrisker gjorts för Gullspångsälven. Gullspångs kommun har utifrån karteringarna bedömt att översvämningsriskerna för Gullspångsälven är relativt låga. Dock har karteringarna inte tagit tillräcklig hänsyn till förväntade klimatförändringar. Vidare finns dagvattenfördröjningsmagasin på specifika platser, samt specifika planer för alla reningsverk för att minska påverkan kopplat till höga flöden.

För att förebygga drunkningsolyckor har bland annat hänsyn tagits till de krav och rekommendationer som finns angående livräddningsutrustning och som ovan nämnt badförbud vid specifika platser.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

7.1 Tillsyn

Räddningstjänstförbundet ansvarar för respektive medlemskommuns tillsyn av den enskildes skyldigheter enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Behörig att utföra tillsyn och fatta myndighetsbeslut är de medarbetare som delegerats befogenheter att göra detta från Direktionen för Räddningstjänsten Skaraborg.

Förbundet ställer höga krav på att de som arbetar som tillsynsför rättare, som grupp, har kompetens kring byggnadstekniskt och organisatoriskt brandskydd, farlig verksamhet och relevant lagstiftning för att de ska kunna motivera och förklara upptäckta brister och beslut på ett tydligt och pedagogiskt sätt för den enskilde som blir föremål för en tillsyn. Närmare beskrivning av resurser och kompetens för verksamheten återfinns i organisationens riktlinje för förebyggande verksamheten och utförlig beskrivning av hur beslutsfattandet sker återfinns i räddningstjänstens delegationsordning.

Tillsynen är ett viktigt verktyg för att åstadkomma ett skäligt brandskydd och för att säkerställa att de verksamheter som klassas som farlig verksamhet har en tillräcklig förmåga för att säkerställa en effektiv räddningsinsats när det inträffar en olycka eller ett tillbud inom anläggningen. Tillsynen av den enskildes brandskydd syftar till att kontrollera att byggnader och anläggningar lever upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd.

Verktyget tillsyn ska framförallt användas för att säkerställa brandskyddet på sådana byggnader och anläggningar där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö. Utöver de byggnader och anläggningar som återfinns i MSB:s föreskrifter ska tillsyn göras där stora risker föreligger, exempelvis vid flerbostadshus där det bedöms finnas behov av att stärka brandskyddet. Industrier är ett exempel på objekt som behöver bedömas utifrån den verksamhet som bedrivs och vilka konsekvenser en brand eller annan olycka i den aktuella byggnaden eller anläggningen skulle kunna medföra. Tillsyn av anläggningar som beslutats omfattas av skyldigheterna i LSO 2 kap. 4 § ska genomföras minst vart fjärde år. Hur ofta tillsyn av den enskildes skyldigheter ska genomföras ska bero på typen av objekt och erfarenhet från tidigare tillsyn.

Erfarenheter från räddningsinsatser är också ett viktigt urvalskriterium för tillsyn och det ska läggas ett särskilt fokus på att få denna erfarenhetsåterföring mellan den operativa verksamheten och den förebyggande för att öka skyddet i förbundet.

7.2 Stöd till den enskilde

7.2.1 Räddningstjänstförbundet

Intentionen i lagstiftningen är att den enskilde själv utifrån sina förutsättningar ska hantera sina risker. Förbundets skyldighet är att stödja och underlätta för den enskilde att själv hantera sina risker kopplade till brand. Detta görs genom att informera och utbilda i såväl förebyggande som skadeavhjälpanande åtgärder samt att medvetandegöra om riskerna. Viktiga målgrupper för det arbetet är fastighetsägare, barn- och skolungdomar, föreningar, kommunens anställda med flera.

7.2.2 Skövde kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Ks § 44/24, KS2023.0344

7.2.3 Lidköpings kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

7.2.4 Mariestads kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

7.2.5 Vara kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera och tillgodose

utbildningsmaterial om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Ks § 65, dnr. 2023/253

7.2.6 Tibro kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera och tillgodose utbildningsmaterial om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

7.2.7 Töreboda kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Kf § 5, dnr: 2023/524

7.2.8 Hjo kommun

Hjo kommun har inlett ett arbete med Räddningstjänsten Skaraborg för att stärka särskilt utsattas brandskydd i det egna hemmet. Detta arbete drivs framförallt av Arbets- och Socialtjänst på kommunen men avser också innefatta samhällsbärande privata fastighetsbolag i Hjo Stad.

Målet med arbetet är att informera den enskilde brukaren och hens anhöriga samt genom hemvården och hemtjänsten kunna genomföra enklare brandskyddskontroller i brukarens bostad. Detta ska syfta till att minska risken för dödsbränder där äldre eller personer med särskilda behov inte uppfattar faran eller är oförmögna att ta sig i säkerhet.

I övrigt informerar kommunen om risker vid vistelse intill hamnbassäng, badplatser och pooler genom anslag. Vidare finns det badvakter på plats vid poolområdet på Guldkroksbadet som har möjlighet att assistera och råda besökare.

Badstranden vid Guldkroksbadet har också en larmanordning som gör det möjligt för besökare att larma personal.

Kf § 8, 2023-257

7.2.9 Karlsborgs kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera och tillgodose utbildningsmaterial om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

7.2.10 Essunga kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera och tillgodose utbildningsmaterial om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Ks § 72, dnr. 2023/383

7.2.11 Grästorps kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera och tillgodose utbildningsmaterial om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

7.2.12 Gullspångs kommun

Den enskilde har det primära ansvaret för att skydda sitt liv, hälsa och egendom samt att inte orsaka olyckor. Den enskilde utgör vidare grunden för samhällets förmåga att förebygga olyckor och minska konsekvensen av de olyckor som ändå inträffar.

Kommunen har ett ansvar att genom information, rådgivning och utbildning underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet. Detta görs bland annat genom att informera och tillgodose utbildningsmaterial om risker kopplat till olyckor och bränder samt vad enskilda kan göra för att förebygga dessa.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Kommunens ansvar för rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och att dessa kontrolleras ur brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll) är delegerat till förbundet. Förbundet har i sin tur upphandlat entreprenörer som utför rengöring i varsitt distrikt. De fyra distrikten utgörs av Skövde i ett distrikt; Mariestad, Töreboda och Gullspång i ett distrikt; Hjo, Tibro och Karlsborg i ett distrikt samt Lidköping, Vara, Grästorp och Essunga i ett distrikt.

Förbundet har upphandlat samma entreprenörer för utförande av brandskyddskontroll i kommunerna Skövde, Mariestad, Töreboda, Gullspång, Hjo, Tibro och Karlsborg. I övriga medlemskommuner utförs brandskyddskontrollerna i egen regi av utbildade skorstensfejartekniker och i samband med brandskyddskontrollerna kontrolleras också förekomst av brandvarnare och släckutrustning. Saknas fungerande brandvarnare sätts detta upp under besöket. Under avtalsperioden för nuvarande entreprenörer ska en utredning genomföras för att se om rengöring (samtliga kommuner) och brandskyddskontroll (kommunerna i Östra Skaraborg) ska bedrivas helt eller delvis i kommunal regi alternativt fortsätta ske i entreprenadform.

Frister för brandskyddskontroll och vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6. Respektive medlemskommun har beslutat om frister för

rengöring med grund i anvisningar i MSBFS 2014:6. Förbundet ska årligen följa upp att rengöring och brandskyddskontroll sker i enlighet med de beslutade fristerna.

Förbundet strävar efter att underlätta egensotning för den enskilde genom att på kommunens hemsida ge information och vägledning. Det finns även möjlighet att ansöka om egensotning via förbundets e-tjänst. Medgivandet ges endast om sotningen kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Vid prövningen kontrolleras att sökande är ägare till fastigheten, att sökande har tillgång till utrustning för sotning och att sökande kan styrka sina kunskaper om sotning, regelverk och brandskydd.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder

7.4.1 Räddningstjänstförbundet

Inom medlemskommunerna stödjer förbundet berörda förvaltningar i ärenden enligt plan- och bygglagen (2010:900). Det innebär bland annat att vara sakkunnig i brandfrågor i stora delar av byggprocessen. Det handlar också om att i kommunens planprocesser beakta risker som ras- och skred, översvämning, avstånd till olika former av riskfylld verksamhet samt beakta sådant som kan ha betydelse för kommunens förmåga att genomföra insatser som behov av fordon för livräddning på hög höjd, brandposter och behov av framkomlighet för räddningstjänstfordon.

I frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) bistår förbundet miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i frågor om lokalerna är anpassade för det personantal samt verksamhet som anges i ansökan.

Förbundet är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617). Förbundet samverkar också, efter förfrågan från Trafikverket, i trafikplanering vid ny- eller ombyggnation av vägar, järnvägar där man beaktar faktorer som; insatstider, risk för ras och skred, översvämningsrisk samt avstånd till olika former av riskobjekt och närhet till vattenskyddsområde.

Förbundet samverkar med Länsstyrelsen gällande farliga verksamheter. Länsstyrelsen är den myndighet som beslutar om att en anläggning omfattas av skyldigheterna för farlig verksamhet enligt LSO. Länsstyrelsen har också prövning enligt miljöbalken och utgör tillsynsmyndighet utifrån den s.k. Sevesolagstiftningen. Förbundet ansvarar på lokal nivå för tillsyn över farlig verksamhet och det finns därför ett gemensamt intresse av att denna typ av verksamheter får en från risksynpunkt acceptabel lokalisering, att riskerna är ordentligt utredda och att förebyggande åtgärder vidtagits för att hindra eller begränsa allvarliga olyckor. Farliga verksamheter har särskilda skyldigheter att, i skälig omfattning, hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom för att hindra eller begränsa allvarliga skador på människor eller i miljön.

Av nationell statistik framgår att det finns särskilt riskutsatta grupper i befolkningen som är kraftigt överrepresenterade vid dödsbränder. För att dessa grupper ska ha ett tillräckligt skydd mot bränder krävs särskilt anpassade åtgärder. De särskilt riskutsatta grupperna är i hög utsträckning brukare av insatser från vård- och omsorgsförvaltningen i kommunen. För att nå dessa riskgrupper ska ett samarbete initieras med respektive medlemskommun. Syftet med samarbetet är att skapa förutsättning för ett stärkt brandskydd för särskilt riskutsatta.

Det finns sedan år 2007 en upparbetad samverkan med sektor Social Velfärd i Lidköping gällande fallolyckor. På uppdrag av sektor Social Velfärd utför förbundet en, för den enskilde, kostnadsfri fixarservice riktad till äldre och funktionshindrade i Lidköpings kommun. Uppdragen för "Fixarbrandis" handlar om att utföra sådana uppgifter som kan minska risken för att de äldre skadar sig i hemmet genom fall. Exempel på sådana uppdrag kan vara byte av glödlampor, uppsättning av gardiner eller taylor, bära upp lådor på vinden, fästa lösa sladdar, kontrollera och montera brandvarnare etc. Förutom detta så erbjuder "Fixarbrandis" en säkerhetsgenomgång av hemmet i samband med sitt besök. Tjänsten finansieras i sin helhet av Social Velfärd.

Räddningstjänstförbundet ansvarar för uppgifter enligt LBE med tillhörande förordning som åvilar kommunerna i förbundet (med två undantag, se kapitel 3). Prövning av tillstånd enligt LBE sker dels genom granskning av ansökningshandlingar, dels genom besiktning av de anordningar och anläggningar som ska användas. Tillstånden innehåller villkor och begränsas till viss tid. Räddningstjänsten bedriver också tillsyn över efterlevnad av lagen, föreskrifter och beslut som meddelats i anslutning till lagen.

7.4.2 Skövde kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor i kommunen då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med risk för olyckor.

Ks § 44/24, KS2023.0344

7.4.3 Lidköpings kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor i kommunen då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med risk för olyckor. Kommunen kan som förebyggande åtgärd utfärda beslut om eldningsförbud om det finns stor risk för brand i skog och mark. Eldningsförbud utfärdas endast om åtgärden är nödvändig och har effekt för att minska risken. Här krävs en samverkan mellan fler aktörer som Räddningstjänsten Skaraborg, Lidköpings kommun och Länsstyrelsen Västra Götalands län.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

7.4.4 Mariestads kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor i kommunen då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med risk för olyckor.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

7.4.5 Vara kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor i kommunen då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med risk för olyckor.

Ks § 65, dnr. 2023/253

7.4.6 Tibro kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor i kommunen då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med olycksrisker.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

7.4.7 Töreboda kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt LSO i kommunen, då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med olycksrisker.

Kf § 5, dnr: 2023/524

7.4.8 Hjo kommun

Hjo kommun arbetar med kartering av översvämningsåtgärder och hållbarhetsplanering för att förebygga beroende av fossila bränslen. Detta arbete har som långsiktigt mål att skapa ett medvetande kring beroende och de omedelbara riskerna med ett förändrat klimat. Ett minskat beroende av fossila bränslen bidrar också till att minska risken för farliga utsläpp av sådana vid leverans eller transport inom Hjo kommun.

Översvämningskarteringen har främst gjorts kring Tidans sträckning genom kommunen och Mullsjöns område, där tidigare nämnd platå orsakat översvämningar vid skyfall vid enstaka tillfällen de senaste 100 åren.

Kf § 8, 2023-257

7.4.9 Karlsborgs kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor i kommunen då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med olycksrisker.

KSN dnr. 2023-000547

7.4.10 Essunga kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor i kommunen då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med risk för olyckor.

Ks § 72, dnr. 2023/383

7.4.11 Grästorps kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor i kommunen då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med risk för olyckor.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

7.4.12 Gullspångs kommun

Arbetet med krisberedskap i kommunen har en positiv effekt på det förebyggande arbetet enligt LSO i kommunen, då risker kopplade till extraordinära händelser och kriser ofta sammanfaller med olycksrisker.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

8 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

I aktuellt kapitel beskrivs räddningstjänstens operativa förmåga och verksamhet på en övergripande nivå, mer detaljerad information finns i underordnade dokument, ex. styrdokument, riktlinjer, o.s.v. som framgår av bilaga A.

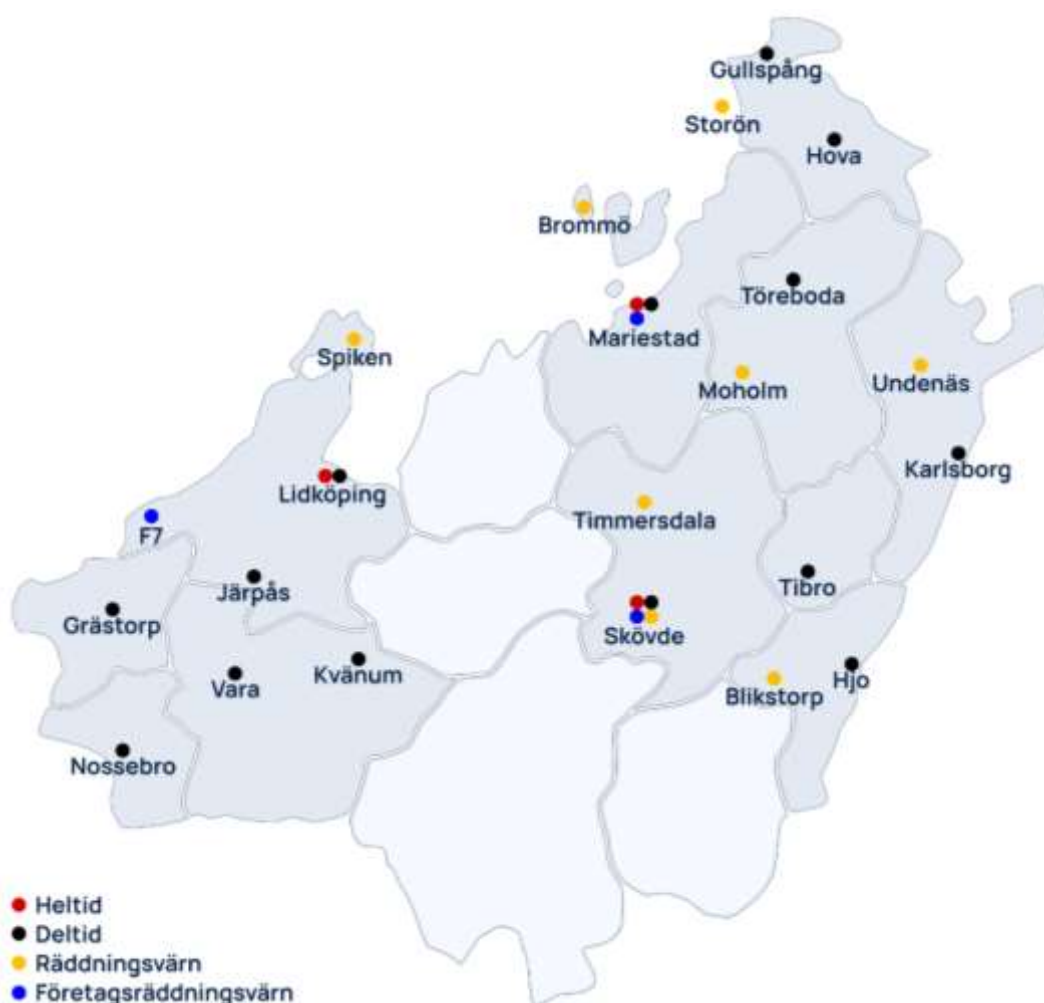
8.1 Övergripande

Räddningstjänstens operativa förmåga kan beskrivas utifrån tre omvärldslägen; normalt, vid extraordinär händelse samt under höjd beredskap. Inledningsvis följer en beskrivning av normallägesförmågor.

8.1.1 Tillgång till egna resurser

Organisationen för räddningsinsatser består av 3 räddningsstyrkor heltid, 14 räddningsstyrkor i beredskap (RIB), fem territoriella räddningsvärn, genom avtal ytterligare tre räddningsvärn organiserade vid företag samt ett förstärkningsräddningsvärn. Dessutom tillkommer räddningsvärn som är organiserade sommartid på två öar. Räddningsvärnen utgörs av medarbetare uttagen med tjänsteplikt vilket innebär att de inte har någon beredskap. Därför larmas alltid räddningsstyrka heltid eller deltid tillsammans med räddningsvärnen.

Förstärkningsräddningsvärnet har inget geografiskt insatsområde utan utgör en förstärkning över ytan. Denna resurs nyttjas bland annat för att hantera det förrådsställda förstärkningsmateriel som finns inom förbundet men också för andra uppgifter.

Figur 1: Förbundets geografiska område med huvudsaklig placering av egna räddningsresurser.

För heltidsanställda medarbetare ska första fordon vara på väg mot olycksplats inom 90 sekunder från larm till resurs, så kallad anspänningstid. På RIB-stationer gäller generellt 5 minuter. I Karlsborg är

styrkeledaren första insatsperson (FIP) med 90 sekunders anspänningstid och övriga personer har 7 minuters anspänningstid. RiB-stationen i Mariestad har även den 7 minuters anspänningstid och Skövde samt Lidköping har 10 minuter. Se figur 1 ovan för geografisk placering och tabell 2 samt tabell 3 nedan för bemanning, anspännings- och svarstider.

Tabell 2: Resurser ställda i jour eller beredskap.

Funktion	Bemanning	Roll	Kvittenstid
Vakthavande räddningschef	1	Räddningsledningschef	90 sek tfn/RAKEL (beredskap)
Vakthavande befäl	1	Driftchef, ISK	60 sek tfn/RAKEL (jour)
Larm- och ledningsbefäl	1 vard. 7-17	Biträder VB	60 sek tfn/RAKEL (jour)
Regional insatsledare	1	Räddningsledare	90 sek tfn/RAKEL (beredskap)

Tabell 3: Resurser ställda i jour eller beredskap.

Station/funktion	Bemanning	Anspänningstid
Insatsledare Skövde	1	90 sek
Insatsledare Mariestad	1 vard. 7:30-16:30	90 sek
Insatsledare Lidköping	1	90 sek
Heltid Skövde	SLH + 5 (4) BmH*	90 sek
RiB Skövde	SLD + 4 BmD**	10 min
Heltid Lidköping	SLH + 4 BmH	90 sek
RiB Lidköping	0+2 BmD	10 min
Heltid Mariestad	SLH + 4 BmH	90 sek
RiB Mariestad	SLD + 2 BmD	7 min
RiB Järpås	SLD + 2 BmD	5 min
RiB Kvänum	SLD + 4 BmD	5 min
RiB Vara	SLD + 4 BmD	5 min
RiB Nossebro	SLD + 4 BmD	5 min
RiB Grästorps	SLD + 4 BmD	5 min
RiB Tibro	SLD + 4 BmD	5 min
RiB Hjo	SLD + 4 BmD	5 min
RiB Karlsborg	SLD + 4 BmD	7 min
RiB Töreboda	SLD + 4 BmD	5 min

RiB Gullspång	SLD + 4 BmD	5 min
RiB Hova	SLD + 4 BmD	5 min
Räddningsvärn Timmersdala	2 GL + 7 Rvm	-
Räddningsvärn F7 Såtenäs	GL + 4 Rvm	-
Räddningsvärn Spiken	GL + 7 Rvm	-
Räddningsvärn Udenäs	2 GL + 7 Rvm	-
Räddningsvärn Moholm	2 GL + 7 Rvm	-
Räddningsvärn Blikstorp	2 GL + 7 Rvm	-
Volvo Industribrandförsvar	SLD + 4 BmD dagtid	5 min
Katrinefors Industribrandförsvar	4 GL + 10 Rvm	-
Förstärkningsräddningsvärn	1 GL + 10 Rvm	-
Räddningsvärn Brommö	1 GL + 7 Rvm	Sommartid
Räddningsvärn Storön	1 GL + 7 Rvm	Sommartid

SLH = Styrkeledare heltid, BmH = Brandman heltid, SLD = Styrkeledare deltid, BmD = Brandman deltid.

** Styrkan i Skövde uppgår till 1 SLH + 4 BmH intill 2024-01-01.*

*** 2 BmD finansieras av Volvo Group Trucks Operations AB och finns så länge avtal föreligger.*

8.1.2 Tillgång till resurser i samverkan med andra kommuner

Avtal gällande tillgång till resurser har tecknats med följande kommuner:

- Samhällsskydd Mellersta Skaraborg. Avtalet gäller insatser i gränsområdet i syfte att förkorta insatstid.
- Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund. Avtalet gäller insatser i gränsområdet i syfte att förkorta insatstid.
- Räddningstjänsten Herrljunga. Avtalet gäller insatser i gränsområdet i syfte att förkorta insatstid.
- Räddningstjänsten Norra Älvsborg. Avtalet gäller insatser i gränsområdet i syfte att förkorta insatstid.
- Nerikes brandkår. Avtalet gäller insatser i gränsområdet i syfte att förkorta insatstid.
- Bergslagens räddningstjänst. Avtalet gäller insatser i gränsområdet i syfte att förkorta insatstid.
- Räddsam VG. Avtalet omfattar länsgemensamma resurser och samordning vid större insatser.

Aktuella avtal finns refererade till i bilaga A Dokumentförteckning i detta handlingsprogram.

8.1.3 Alarmering av räddningsorganet

Förbundet har avtal med SOS Alarm vilka efter larmanrop via 112 larmar ut resurser enligt av räddningschefen fastställda larmplaner. Det finns två möjligheter för SOS Alarm att larma berörda

enheter ur räddningstjänsten, en ordinarie via fast digital förbindelse och en reserv via RAKEL-nätet. Skulle båda dessa larmvägar vara satta ur funktion kan utalarmering av egna resurser ske via RS ledningscentral.

Vid inkommet larmanrop via 112 kopplas förbundets vakthavande befäl in på medlyssning i ett trepartssamtal.

Vid avbrott i 112-funktionen finns rutiner enligt vilka obemannade brandstationer och brandbilsgarage kan bemannas eller uppställning av fordon utrustade med kommunikationsradio ske. Information vid sådan händelse lämnas genom radiosändningar.

8.1.4 Brandvattenförsörjning

Kontinuerlig tillgång till vatten vid brandsläckning är avgörande för räddningstjänstens möjligheter att genomföra en effektiv släckinsats. Vatten är räddningstjänstens primära släckmedel. Brandvattensystemet behöver vara anpassat och utformat med hänsyn till räddningstjänstens förmåga samt bebyggelsens utformning.

Vad som gäller för brandvattensystemet i detalj är beskrivet i förbundets brandvattenplan som är antagen av förbundet i oktober 2021.

8.1.5 Responstid

Tiden har en stor påverkan på vilken effekt som kan åstadkommas vid en räddningsinsats och hur stora konsekvenserna blir. Det finns olika tider som beaktas i olika sammanhang där responstiden är viktig för att veta hur snabbt man som invånare kan få hjälp av räddningstjänsten. För andra sammanhang som ex. förmåga enligt bygglagstiftningen är insatstiden viktig för att veta hur snabbt räddningstjänsten är på plats med ex. höjdfordon efter larm till räddningstjänsten. Insatstiden består av anspänningstid och körtid, där anspänningstid är den tid det tar från larm till räddningstjänsten till första fordon lämnar stationen. Anspänningstiden är normalt 1,5 minut för heltidsstyrkor och 5, 7 eller 10 minuter för deltidstyrkor.

Responstid är tiden från att 112-anropet besvaras av larmcentralen (SOS-alarm) till dess att räddningstjänsten anländer till skadeplatsen med första resurs. Responstiden består av handläggningstid för räddningstjänst hos larmcentralen samt räddningstjänstens insatstid. Räddningstjänstens responstid för femårsperioden 2017-2021 framgår i tabell 4 nedan för respektive kommun.

Tabell 4: Räddningstjänstens responstid, mediantid i minuter, per kommun.

Kommun	2017	2018	2019	2020	2021	Medel
Essunga	12,2	13,2	11,1	17,1	13,5	13,4
Grästorp	13,5	13,5	11,6	14,1	13,9	13,3
Gullspång	11,1	13,5	14,0	13,4	14,5	12,7
Hjo	16,1	11,8	13,8	13,5	12,5	13,8
Karlsborg	18,5	20,6	20,8	25,0	22,8	20,8
Lidköping	10,2	11,0	10,5	11,1	10,8	10,7
Mariestad	13,7	12,5	13,7	12,6	13,7	13,0
Skövde	11,7	10,7	11,4	11,2	11,0	11,5
Tibro	13,6	15,8	11,6	14,6	12,6	13,7
Töreboda	12,7	14,0	14,7	13,4	13,1	14,5
Vara	14,4	14,2	15,0	14,5	13,8	14,4

Handläggningstid för räddningstjänst är tiden från att 112-anropet besvaras av larmcentralen (SOS-alarm) till dess första larm går ut till räddningstjänsten. Handläggningstid för räddningstjänst för femårsperioden 2017-2021 framgår i tabell 5 nedan för respektive kommun.

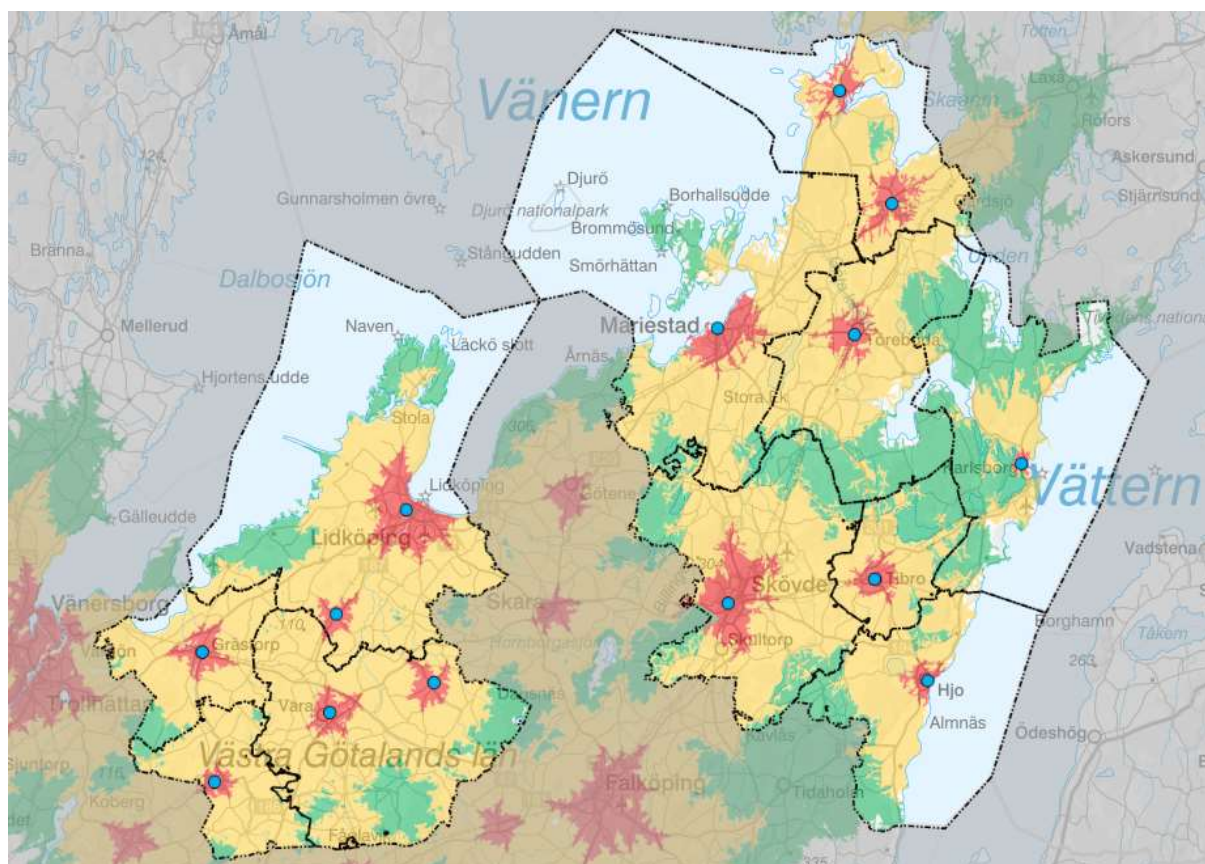
Tabell 5: Handläggningstid för räddningstjänst, mediantid i minuter, per kommun.

Kommun	2017	2018	2019	2020	2021	Medel
Essunga	1,7	1,6	1,6	1,9	1,5	1,7
Grästorp	1,9	1,7	2,0	1,9	2,3	2,0
Gullspång	1,6	1,6	1,9	1,9	1,6	1,8
Hjo	1,6	1,4	1,9	2,3	1,7	1,8
Karlsborg	2,1	2,0	1,7	2,5	2,3	2,1
Lidköping	1,9	1,7	1,7	1,9	1,8	1,8
Mariestad	1,9	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9
Skövde	1,8	1,7	1,6	1,7	1,6	1,8
Tibro	1,7	1,5	1,7	2,2	1,5	1,8
Töreboda	1,9	2,0	2,1	1,8	1,6	2,0
Vara	1,6	1,7	1,8	1,9	1,7	1,7

Insatstiden i medlemskommunernas huvudorter är normalt maximalt 10 minuter, utanför huvudorterna och i övriga tätorter är insatstiden normalt maximalt 20 minuter och samtliga delar av förbundets geografiska område ska normalt nås inom maximalt 30 minuter.

Förbundet har satt upp mål för responstiden som beskrivs tidigare i handlingsprogrammet. Det har också konstaterats brister gällande responstiden i Karlsborgs kommun som ska hanteras under handlingsprogrammets giltighetstid. För detta har specifika mål satts upp som också beskrivs tidigare i handlingsprogrammet.

Förbundets insatstider, d.v.s. anspänningstid och körtid, framgår i figur 2 nedan. Röda ytor utgör områden med 10 minuters insatstid, gula ytor utgör områden med 20 minuters insatstid och gröna ytor utgör områden med 30 minuters insatstid.

Figur 2: Visualisering av insatstid från att larm inkommer tills att första räddningsresurs når fram: Rött område 10 minuters insatstid, gult område 20 minuters insatstid, grönt område 30 minuters insatstid.

8.1.6 Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder

I nuläget har förbundet bedömt att det inte föreligger något behov att låta någon som inte är kommunalt anställd genomföra vissa inledande, begränsande åtgärder vid en räddningsinsats.

I sammanhanget noteras dock att det med olika ambition och förmåga har etablerats sju territoriella räddningsvärn med avsikt att snabbt kunna avbryta skadeförloppet på platser dit räddningsstyrka har lång framkörningsväg. Utöver detta har det etablerats ett förstärkningsräddningsvärn med huvudsaklig inriktning mot bekämpning av skogsbränder.

Avtal har också träffats med avsikt att snabbt bryta skadeförloppet och bidra till ökad förmåga med tre industribrandförsvar om första insats inom industriområdet och om tjänstgöring i räddningsvärn under övrig tid.

8.1.7 Samverkan med andra aktörer

Räddningstjänsten har en etablerad samverkan med följande aktörer (utan formaliserade avtal):

- Krishanteringsrådet Östra Skaraborg (kommer bli Krishanteringsrådet Skaraborg). I rådet ingår företrädare för samverkande myndigheter, kyrkan, näringslivet och frivilligorganisationer. I rådet behandlas gränssnittsfrågor enligt lag om skydd mot olyckor och lag om extra ordinära händelser m.m.
- Länsstyrelsen i form av samordning och ledning vid större insatser och händelser i samhället.
- Sjukvårdshuvudmannen i form av operativ samverkan på skadeplats.
- Polismyndigheten i form av operativ samverkan på skadeplats.
- Sjöfartsverket och Kustbevakningen gällande sjöräddning/flygräddning respektive miljöräddning på statligt område.
- Sjöräddningssällskapet gällande båtsamverkan vid brand på öar.
- Försvarsmakten gällande personella och materiella resurser vid skogsbrand m.m.
- Förbundet larmas tillsammans med ambulans och polis vid hot om suicid (själv mord).
- Verksamma lantbrukare i kommunerna Lidköping, Vara, Grästorp och Essunga gällande tillgång till gödseltunnor.
- Entreprenadföretag
- Saneringsföretag

8.1.8 Varning och information till allmänheten

Signalen *Viktigt meddelande till allmänheten (VMA)* kan ges inom tätorterna Skövde, Lidköping, Mariestad, Tibro, Töreboda, Karlsborg, Skultorp, Vinninga och Moholm via fast monterade tyfonanläggningar. Varningssignalen kan aktiveras från räddningscentralen i Skövde. Inom de områden som saknar fasta tyfonanläggningar kan varningssignalering ske med hjälp av signaldon och högtalare på räddningstjänstens fordon. Möjlighet finns också att via SOS-alarm sända VMA-meddelande via fast och mobil telefoni.

VMA-signalen har följande karaktär:

Figur 3: Signal för VMA.

I samband med att signalen ges kontaktas Sveriges Radio för att via radions kanaler samt television lämna information från räddningsledaren om aktuell händelse. Särskilt i förväg utarbetade meddelanden för olika händelser finns på SOS-centralen.

VMA-signalens innebörd är: Gå inomhus, stäng dörrar och fönster, samt om möjligt ventilationen och lyssna på radion för vidare information. Signalen provas en gång per kvartal. VMA-signalen följs av signalen Faran över.

Via tyfonanläggningarna ska under höjd beredskap även kunna ges signal för flyglarm och beredskapslarm. Dessa signaler provas inte i fred.

Ytterligare information lämnas på förbundets hemsida och i samband med signalens provande.

I Lidköpings kommun finns även ett lokalt varningssystem i Östra Hamnen (Lidköpings tätort). För att tidigt varna personer som befinner sig i riskområdet om att en allvarlig olycka med farliga ämnen har inträffat vid Lantmännens Gödselterminal har verksamheten upprättat ett lokalt varningssystem. Varningssystemet består av en kraftig pendlande ljudsignal och talade instruktioner tillsammans med blinkande lampor och skyltar som upplyser om att inte beträda området vid larm. Detta varningssystem kan aktiveras av verksamheten eller av räddningstjänsten.

8.2 Per olyckstyp

Utifrån de olyckstyper som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap pekar ut i sin föreskrift, samt med tillägget fartygsolyckor, redovisas per olyckstyp den effekt som ska uppnås, vilka nyckeluppgifter som ska lösas och vilka nyckelresurser som erfordras. Redovisningen är vidare fördelad på heltidsstyrka, deltidstyrka (RiB) och territoriellt räddningsvärn.

8.2.1 Brand i byggnad

Händelsetypen brand i byggnad genererar insatser såväl i form av livräddning som egendomsräddning och/eller miljöräddning. Enskild räddningsstyrka kan genomföra insatser vid mindre objekt såsom villa, lägenhet, mindre verksamhetslokal och liknande. Det noteras att räddningsvärn (undantaget industribrandkåren vid Volvo samt F7) inte kan genomföra rökdykning.

För att tydliggöra vilka effekter som ska uppnås, vilka nyckeluppgifter insatserna innehåller samt vilka nyckelresurser som identifierats görs nedanstående sammanställning.

Tabell 6: Sammanställning av effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser.

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
• Rädda liv och hälsa • Förhindra brandspridning • Släckning av brand • Förhindra egendomsskador • Förhindra skador på miljön	• Riskbedömning • Utrymning via stegar • Utrymning via höjdfordon • Invändig livräddning via rökdykning • Invändig släckning via rökdykning • Säkra olycksplats • Brandvattenförsörjning • Håltagning och taksäkring • Akut omhändertagande • Brandgasventilation • Utvändig släckning • Akut restvärdesräddning • Samverkan med andra aktörer	• Släckbilar • Bärbara stegar • Höjdfordon • Tankfordon • Andningsskydd • Hoppkudde

För att hantera ovanstående nyckeluppgifter sammanställs här förbundets samlade förmåga. Nedanstående tabeller ska läsas så att:

	Insats hanteras normalt av enskild räddningsstyrka
	Insatsen hanteras i samverkan med flera enskilda räddningsstyrkor

Tabell 7: Sammanställning av förbundets förmåga vid olyckstyp brand i byggnad.

Skadeutbredning	Räddningsstyrka (1 + 5)	Räddningsstyrka (1 + 4)	Räddningsstyrka (1+2)	Räddningsvärn
Utvändig släckning				
Invändig släckning och livräddning				
Samtidig invändig och utvändig livräddning och släckning	*			
Invändig släckning i komplicerade miljöer				
Takarbete/håltagning				

*Förmågan är begränsad då styrkan endast uppgår till 1 + 5 och således inte kan genomföra utvändig livräddning effektivt.

8.2.1.1 Förmåga till utrymning via fönster med räddningstjänstens stegutrustning

Enligt bygglagstiftningen kan räddningstjänstassisterad utrymning via fönster eller motsvarande tillgodoräknas som en av utrymningsvägarna från vissa byggnader. Detta förutsätter bl.a. att räddningstjänsten har tillräckligt snabb insatstid. Aktuella insatstider för förbundet redovisas i figur 2 i avsnitt 8.1.5. Kartan med insatstider som presenteras i figuren går även att nå via Räddningstjänsten Skaraborgs hemsida. Medianvärdet för tiden då larm inkommer till SOS till att första räddningsresurs blir larmad redovisas per kommun i tabell 5 i avsnitt 8.1.5. För området Södra Skogen i Karlsborgs kommun tillämpas befintligt räddningstjänstassisterad utrymning vid fem punkthus med vardera sex våningsplan, trots att insatstiden överstiger 10 minuter.

Räddningstjänstens förmåga för hjälp vid utrymning varierar mellan förbundets medlemskommuner. Bärbara stegar kan användas för utrymning från fönster eller balkong med karmunderstycket beläget högst 11,0 meter över mark (12,0 meter för äldre byggnationer) och maximalt våning 4. I kommunerna Lidköping, Vara, Hjo, Essunga, Grästorp och Gullspång har räddningstjänsten inte tillgång till höjdfordon för utrymning. Högre byggnader måste således projekteras så att utrymning kan ske utan hjälp av räddningstjänst. Skövde, Mariestad, Tibro, Töreboda och Karlsborg har tillgång till höjdfordon men kapaciteten skiljer sig mellan olika kommuner. För detaljerad information gällande utrymning med räddningstjänstens stegutrustning hänvisas till Räddningstjänsten Skaraborgs hemsida.

8.2.2 Brand utomhus (brand i annat än byggnad)

Olyckstypen brand ute kan representeras av ett antal olika händelser såsom terrängbrand, fordonsbränder samt brand i andra föremål än byggnader utomhus.

Tabell 8: Sammanställning av effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser.

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
• Rädda liv och hälsa • Förhindra brandspridning • Släckning av brand • Förhindra egendomsskador • Förhindra skador på miljön	• Riskbedömning • Brandsläckning • Brandvattenförsörjning • Samverkan med andra aktörer • Logistik • Ledning och samordning	• Släckbilar • Tankfordon • Terrängfordon • Motorsprutor • Skogsbrandresurs • Båt

		• Drönare
--	--	---

Tabell 9: Sammanställning av förbundets förmåga vid olyckstyp brand ute.

Skadeutbredning	Räddningsstyrka (1 + 5)	Räddningsstyrka (1 + 4)	Räddningsstyrka (1+2)	Räddningsvärn
Mindre brand i terräng				
Begränsning till enskilt objekt eller yta				
Insats vid brand i fordon, container mm				
Omfattande brand i terräng				
Brand i upplag				

8.2.3 Trafikolycka

Händelsetypen trafikolycka spänner över ett brett spektrum av olyckor. Kraven på insatsers genomförande varierar således. Den mindre trafikolyckan (singelolycka med personbil eller kollision mellan två personbilar) kan normalt hanteras av en styrka. Större och komplicerade olyckor (tåg, buss, lastbil) fordrar vanligen insatser från flera styrkor.

Tabell 10: Sammanställning av effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser.

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
• Rädda liv och hälsa • Förhindra följdolyckor • Minska samhällspåverkan • Förhindra egendomsskador • Förhindra skador på miljön	• Riskbedömning • Avspärkning • Säkring av skadeplats • Säkring mot brand • Losstagnation • Akut omhändertagande • Förhindra utsläpp • Akut restvärdesräddning • Samverkan med andra aktörer	• Släckbilar • Tankfordon (Buffertfordon) • Resurs tung räddning

Tabell 11: Sammanställning av förbundets förmåga vid olyckstyp trafikolycka.

Skadeutbredning	Räddningsstyrka (1 + 5)	Räddningsstyrka (1 + 4)	Räddningsstyrka (1+2)	Räddningsvärn
Akut omhändertagande				
Brandsläckning				
Okomplicerad losstagnation av fastklämda och övriga skadebegränsande				

åtgärder vid trafikolycka och ras				
Komplicerad losstagnning av skadade vid trafikolyckor och ras				

8.2.4 Olycka med farliga ämnen

Olycka med farliga ämnen omfattar händelser som innebär spridning eller överhängande risk för spridning av ämne vars kemiska, biologiska, radiologiska eller nukleära egenskaper innebär fara för liv, egendom eller miljö. Utsläpp av sådant ämne kan föranledas av olyckshändelse, sabotage eller terrorhandling.

Tabell 12: Sammanställning av effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser.

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
• Rädda liv och hälsa • Förhindra skadeutbredning • Förhindra egendomsskador • Förhindra skador på miljön	• Riskbedömning • Utrymning av drabbade eller hotade • Inrymning av drabbade eller hotade • Akut omhändertagande • Varning av allmänhet • Avspärrning • Stoppa eller begränsa utsläpp • Sanering • Kemdykning • Ledning och samordning • Samverkan med andra aktörer	• Släckbilar • Tankfordon • Andningsskydd • Kemskyddsdräkter • Saneringsresurs • Drönare

Tabell 13: Beskrivning av nivåer för olyckor med farliga ämnen och förbundets förmåga kopplad till dessa.

Nivå	Styrka/enhet	Skyddsutrustning	Varaktighet
Nivå 1	Räddningsstyrka hel- och deltid	Branddräkt Splashdräkt Andningsskydd	≥ 30 min
Nivå 2	Räddningsstyrka heltid Räddningsstyrka deltid Skövde Industribrandkåren Volvo	Branddräkt Kemskyddsdräkt Köldskydd Andningsskydd	≥ 60 min
Nivå 3	MSB Kemenhet (Nationella resurser kan bli föremål för prioriteringar vilket innebär att de inte alltid finns tillgängliga när en kommun behöver dem.)	Branddräkt Kemskyddsdräkt Köldskydd Andningsskydd	≥ 120 min

8.2.5 Naturolycka

Naturolycka är en olyckstyp som rymmer ett stort antal tänkbara händelser och som inte självklart föranleder en räddningsinsats enligt LSO. Klimatförändringarna skapar över tid en ökande risk för naturolycka som i sin tur kan skapa följdhändelser som föranleder en räddningsinsats. Exempel på sådana kan vara skogsbränder, översvämningar, stormfälld skog, grundvattenbrist och snöoväder. Utöver detta kan händelsetypen ras och skred kategoriseras som naturolycka. Insatserna kan ofta kräva stora materiella eller personella resurser och bli utdragna över tid.

Tabell 14: Sammanställning av effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser.

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Rädda liv - Förhindra skador på egendom - Förhindra skador på miljön - Skapa förutsättningar för andra aktörer	- Riskbedömning - Terrängtransport - Skapa framkomlighet på väg - Förflytta vatten - Invallning - Samverkan med andra aktörer	- Terrängfordon - Drönare - Pumpar - Motorsågar - Förstärkningsräddningsvärdet - Samverkansförmåga externa resurser

Tabell 15: Sammanställning av förbundets förmåga vid olyckstyp naturolycka.

Skadeutbredning	Räddningsstyrka (1 + 5)	Räddningsstyrka (1 + 4)	Räddningsstyrka (1+2)	Räddningsvärdet
Röja väg (stormfällning)				*
Terrängtransport		*		
Länspumpning				
Förflytta större mängd vatten				
Invallning				

*Förmåga till terrängtransport finns vid RiB-stationerna Vara, Grästorp, Nossebro, Hjo, Karlsborg och Töreboda. Spikens räddningsvärdet saknar förmåga för att röja väg.

8.2.6 Drunkning

Inom olyckstypen drunkning besitter förbundet endast förmåga till ytlivräddning. Med detta ska förstås att i enlighet med Arbetsmiljöverkets anvisningar även räddning under vattenytan kan ske under vissa förutsättningar. Förbundet har ingen tillgång till vattendykare. Dessa kan avropas enligt resurslista i räddningscentralen.

Tabell 16: Sammanställning av effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser.

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Rädda liv	- Riskbedömning - Ytlivräddning - Akut omhändertagande - Transport av drabbad till land - Transport av drabbad i terräng - Samverkan kring dykresurs	- Båtar - Vattenskoter - Hansabräda - Terrängfordon - Ytlivräddningsdräkter - Överlevnadsdräkter - Drönare

Tabell 17: Sammanställning av förbundets förmåga vid olyckstyp drunkning.

Skadeutbredning	Räddningsstyrka (1 + 5)	Räddningsstyrka (1 + 4)	Räddningsstyrka (1+2)	Räddningsvärn
Ytlivräddning		*		
Undsättning av person i vatten				

*Förmåga till ytlivräddning saknas vid RiB-stationen i Kvänum.

8.2.7 Fartygsolycka

Inom kommunerna Lidköping, Mariestad, Gullspång, Hjo, Töreboda och Karlsborg har det konstaterats att risk finns för fartygsolycka. Olyckstypen kan definieras av kollision, grundstötning, drunkning eller brand ombord och kan resultera i personskador, drunkningsolyckor, miljöfarliga utsläpp, förflisning och egendomsskador. Risk för fartygsolycka med fritidsbåtar och passagerarbåtar föreligger i främst kustnära och i hamn- och slussområden på grund av ökad trängsel under främst turistsäsong.

Händelser kan ske på statligt eller kommunalt vatten. Vätern och Vättern tillhör statligt vatten och övriga vattendrag, kanaler och hamnar utgör kommunalt ansvar. Ansvar för sjöräddningstjänst vid olyckor på statligt vatten åvilar Sjöfartsverket och i övrigt kommunal räddningstjänst. Ansvar för miljöräddningstjänst till sjöss för statligt vatten åvilar Kustbevakningen fram till ett eventuellt påslag när hamnområde eller land. Kommunal räddningstjänst har ansvar för insatser vid hamnar, kanaler och sjöar.

Förbundet har förmåga att genomföra räddningsinsatser vid bränder och olyckor som involverar fartyg i storleken av en fritidsbåt eller liknande, storlek upp till 12 meter. Vid en olycka som involverar ett större fartyg på kommunalt vatten eller vid grundstötning har förbundet förmåga att begränsa skador i form av släckning av mindre bränder, livräddande insatser, länsning samt länsuppmärksamhet.

Tabell 18: Sammanställning av effekt, nyckeluppgifter och nyckelresurser.

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
• Rädda liv och hälsa • Förhindra skadeutbredning • Förhindra egendomsskador • Förhindra skador på miljön • Släckning av brand	• Riskbedömning • Brandsläckning • Stoppa eller begränsa utsläpp • Sanering • Ledning och samordning • Stoppa/förhindra utflöde	• Båtar • Vattenskoter • Hansabräddor • Ytlivräddningsdräkter • Överlevnadsdräkter • Brandpumpar • Oljeläns • Drönare

Tabell 19: Sammanställning av förbundets förmåga vid olyckstyp fartygsolycka.

Skadeutbredning	Räddningsstyrka (1 + 5)	Räddningsstyrka (1 + 4)*	Räddningsstyrka (1+2)	Räddningsvärn *
Livräddning i vatten				
Begränsa utsläpp				
Akut omhändertagande				
Evakuering från haverist, fritidsbåt				
Evakuering från haverist, handelsfartyg				
Brandsläckning, fritidsbåt				
Brandsläckning mindre omfattning, handelsfartyg				

Brandsläckning större omfattning, handelsfartyg				
---	--	--	--	--

**RiB-stationen i Kvänum samt Spikens räddningsvärn saknar egen båt.*

8.3 Ledning av räddningstjänsten

Inom Räddningstjänsten Skaraborg finns ett eget ledningssystem. Räddningschefen är ansvarig för ledningssystemet i förbundets respektive medlemskommuner. I den övergripande ledningen finns även ledningsfunktionerna vakthavande räddningschef och vakthavande befäl (placerad vid räddningscentralen i Skövde) för att bemanna främst rollerna räddningsledningschef respektive driftchef enligt MSB:s föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst. Det finns också säkerställt ledningsfunktioner för bemanning av rollerna insatsuppföljning, händelsevärdering, larmvärdering och övrigt ledningsstöd. För mer detaljerad information hänvisas till Ledningsdoktrinen för Räddningstjänsten Skaraborg.

8.3.1 Övergripande ledning

Den övergripande ledningen sker från ledningscentralen vid brandstationen i Skövde.

Den övergripande ledningen har teknisktöd för att kalla in ytterligare medarbetare. Ett samarbetsavtal finns med flera andra ledningssystem för att skapa ytterligare redundans och förmågeökning. Samarbetet är formaliserat inom Räddningsregion Västra Götaland (RRVG) och de ingående räddningstjänsterna är Samhällsskydd mellersta Skaraborg, Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund, Orust räddningstjänst, Räddningstjänsten Mittbohuslän och Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund. Sammantaget omfattar dessa räddningstjänster tillsammans med Räddningstjänsten Skaraborg fyra ledningssystem.

8.3.2 Ledning av räddningsinsatser

I varje räddningsstyrka som ingår i ledningssystemet finns en styrkeledare med kompetens för mindre omfattande räddningsinsatser i rollerna som räddningsledare eller sektorchef (ej RiB-styrkan i Lidköping). Vid olyckor som kräver flera insatta räddningsstyrkor finns särskilda ledningsresurser för att hantera ett större behov av behov av ledning, samordning och samverkan. Vilka resurser som larmas för att leda en räddningsinsats beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen. Inom ledningssystemets geografiska område finns året om, förutom nämnda styrkeledare, en regional insatsledare och två insatsledare (dagtid vardagar tre) för att bemanna rollerna räddningsledare, insatschef, sektorchef, storsektorchef och sektionschef. Ledningssystemet har brandbefäl i olika former av beredskap vid brandstationerna i Skövde, Lidköping, Mariestad, Tibro, Töreboda, Hjo, Karlsborg, Gullspång, Hova, Järpås, Vara, Kvänum, Nossebro och Grästorp. Det finns även roller som kan bemannas för skadeområdesnära stabsarbete med mera. För mer information hänvisas till dokumentet Ledningsdoktrin för Räddningstjänsten Skaraborg. Anspännings- och svarstider för de olika ledningsnivåerna framgår i tabell 2 och 3 tidigare i detta dokument.

Kompetenskrav för ledningsfunktionerna framgår av nedanstående tabell.

Tabell 20: Kompetenskrav för ledningsfunktioner.

Befattning	Kompetenskrav
Räddningschef	Brandingenjörsexamen med påbyggnadsutbildning RUB alternativt Ledningskurs Vakthavande befäl/Vakthavande räddningschef, eller motsvarande från tidigare utbildningssystem, kompletterat med relevant erfarenhet.

Vakthavande räddningschef	Ledningskurs Vakthavande befäl/Vakthavande räddningschef, eller motsvarande från tidigare utbildningssystem alternativt Brandingenjörsexamen kompletterad med RUB.
Vakthavande befäl	Ledningskurs Vakthavande befäl/Vakthavande räddningschef, eller motsvarande från tidigare utbildningssystem alternativt Brandingenjörsexamen med RUB.
Larm- och ledningsbefäl	Ledningskurs Vakthavande befäl/Vakthavande räddningschef eller motsvarande från tidigare utbildningssystem alternativt Brandingenjörsexamen med RUB.
Regional insatsledare	Ledningskurs Regional insatsledare, eller motsvarande från tidigare utbildningssystem, samt Tillsyn A eller annan likvärdig utbildning alternativt Brandingenjörsexamen med RUB.
Insatsledare	Ledningskurs Insatsledare, eller motsvarande från tidigare utbildningssystem, samt Tillsyn A eller annan likvärdig utbildning alternativt Brandingenjörsexamen med RUB.
Styrkeledare	Ledningskurs insatsledare, eller motsvarande från tidigare utbildningssystem, samt Tillsyn A eller annan likvärdig utbildning alternativt Brandingenjörsexamen med RUB.
Gruppledare	Ledningskurs Gruppledare alternativt intern utbildning.

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Inom förbundet hanteras samtidiga händelser på olika sätt utifrån olyckstyp, men den grundläggande riktlinjen är att närmaste resurs ska larmas i alla lägen. Då resurserna på närmaste station redan är upptagna larmas resurser från näst närmaste station(er). I syfte att minimera insattider kan ej insatta resurser placeras på förutbestämda taktiskt lämpliga platser s.k. täckpunkter (se Ledningsdoktrin för Räddningstjänsten Skaraborg). För att ytterligare säkerställa beredskap för ytterligare händelser kan tjänstgöringsfri medarbetare kallas in. För uthållighet kan resurser avropas från ledningssystemet i sin helhet eller från angränsande räddningstjänster genom begäran om hjälp för räddningstjänst.

För mindre olyckshändelser, som inte kräver så stor mängd resurser men snabbhet, kan en resurs avdelas från den första händelsen för att kunna hantera den andra.

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Under höjd beredskap ska kommunerna genom förbundet, förutom kraven i LSO i sin helhet, även ansvara för de uppgifter som tillkommer enligt kapitel 8 samma lag. De ingångsvärden som är nödvändiga för att mer detaljerat beskriva förmågan att utföra uppgifterna är under utveckling.

8.5.1 Inledningsvis i planeringen

Förbundet har genomfört en hotbildsanalys som är avstämd med Länsstyrelsen, Militärregionen och medlemskommunerna. Hotbildsanalysen är ett sekretessbelagt dokument. Med hotbildsanalysen som grund har förbundet utarbetat en riktlinje för höjd beredskap med en sammanhängande bilaga. Riktlinjen beskriver i ett här och nu perspektiv hur förbundet kan hantera uppgifterna under höjd beredskap. Riktlinjen med bilaga är öppna dokument.

Genom övergång till tvåskiftstjänstgöring kan styrkorna fördubblas. Medarbetare i förbundet är till stora delar krigsplacerade. Hantering av tilläggsuppgifterna är beskrivet, men mer specifik förmåga saknas. Planering för mobilisering och spridning av medarbetare och materiel finns dokumenterat. Förbundet har tillgång till skyddsrumsförteckning och svarar för skötsel och tillsyn av varningsaggregaten (VMA).

Förbundet avvaktar mer detaljerade vägledningar vad gäller möjligheter att kunna utföra de uppgifter som anges i 8 kap. 2 § lag om skydd mot olyckor och har dialog med länsstyrelsen.

8.5.2 I ett senare skede

Resurser och möjligheter för att kunna utföra indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel finns i den fredstida organisationen, där sådan förmåga bedöms erforderlig enligt hotbildsanalys. Förmågan att hantera CBRNE-händelser i fred skiljer sig inte i större omfattning mot den förmåga som kan komma att krävas för höjd beredskap. För att kunna indikera kemiska stridsmedel har dock förbundet tillgång till särskild indikeringsutrustning, allt från enkla indikeringspapper till avancerad mätutrustning. Planeringen för förmågan att hantera kärnvapenhändelser bedöms kräva stora personella och materiella resurser och har genomförts i samverkan med länsstyrelsen. Livräddande personsanering för C respektive RN kan utföras av alla räddningstjänstmedarbetare i operativ tjänst.

Förbundets organisation för räddningstjänst har redan i dagsläget kunskap om kommunens skyddsrum bland annat vad gäller konstruktion och geografiska läge. Planeringen för skyddsrummen omfattar även planering för användandet av tyngre räddnings- och röjningsutrustning för att undsätta när skyddsrummens utrymningsvägar blockerats etc. Vid behov utförs detta tillsammans med medlemskommunernas tekniska kontor (motsv.). Förbundet har planerat för losstagning av personer i rasmassor med utrustning för tung räddning. Även denna uppgift får i dagsläget hanteras genom samverkan med andra aktörer.

Förbundet har också planerat för att kunna hantera risker med oexploderad ammunition (OXA) under höjd beredskap och ha egen explosivämneskompetens i organisationen. För närvarande saknas den förmågan helt. Planeringen omfattar även samverkan med polismyndigheten och Försvarsmakten vad avser röjning av OXA.

Behovet av resurser för transport av skadade vid höjd beredskap har planerats i samverkan med primärkommun och regionen. För närvarande är bedömningen att biträde vid transport av skadade endast kan ske inom skadeområde utifrån tillgängliga resurser.

9 Uppföljning, utvärdering och lärande

I avsnittet redovisas hur förbundets och medlemskommunernas verksamhet följs upp och utvärderas. Avsnittet redogör också för hur arbetet med olycksundersökning enligt 3 kap. 10 § LSO bedrivs.

9.1 Räddningstjänstförbundet

Uppföljning inom förbundet sker genom delårsrapporter och helårsbokslut. I samband med måluppföljningen sker parallellt en koppling till tydliga åtgärder inom ramen för den årliga verksamhetsplaneringen på förbunds- och avdelningsnivå. Resultatet av årlig verksamhet och måluppfyllelse följs upp i delårsrapporter och årsredovisningar då dessa rapporter presenteras för förbundsdirektionen.

I syfte att sträva mot de nationella målen följs handlingsprogrammet upp genom jämförelser med andra kommuner och räddningstjänster som bedöms jämförbara. Resultat och måluppfyllelse redovisas enligt ovan och dokumenteras i förbundets verksamhetsplan samt beaktas i budgetarbetet för kommande år.

Verksamheten ska utvärderas under sista året av varje mandatperiod utifrån målen i handlingsprogrammet. Utvärderingen syftar till att dels kvantifiera effekterna av de egna verksamheterna, dels uppskatta hur utfallet har påverkats av samhällsutvecklingen i övrigt. En del av verksamhetsuppföljningen är särskilt utpekad i lag om skydd mot olyckor och rör olycksundersökningar.

9.1.1 Olycksundersökning

Räddningstjänsten ska, enligt lag om skydd mot olyckor 3 kap. 10 §, när en räddningsinsats är avslutad se till att olyckan undersöks för att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Efter avslutad undersökning ska kommunen skicka en undersökningsrapport till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Syftet med olycksundersökning är att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Olycksundersökningen syftar också till att följa upp och utvärdera räddningsinsatsernas effektivitet samt att tillvarata erfarenheter för metodutveckling och planering inför framtida räddningsinsatser (erfarenhetsåterföring). Räddningstjänstens olycksundersökning ska inte klarlägga ansvar, skuld eller vållande.

En grundläggande olycksundersökning görs efter samtliga räddningsinsatser genom ifyllande av händelserapport. Ansvarig för detta är inre befäl tillsammans med räddningsledaren.

En fördjupad olycksundersökning görs generellt när bränder medfört att en eller flera personer har omkommit eller då händelsen gett upphov till omfattande konsekvenser på människa, egendom, miljö och/eller samhälle. Fördjupad olycksundersökning kan också göras för de händelser där det finns ett behov av att följa upp räddningstjänstens egen verksamhet.

Ansvaret för utförande av olycksundersökningar åvilar undersökningsledaren. Inom räddningstjänsten finns minst en medarbetare med kompetens att utgöra undersökningsledare och en eller flera medarbetare som kan utgöra assisterande undersökningsledare.

Beslut om fördjupad olycksundersökning fattas av räddningschefen eller i dennes ställe vakthavande räddningschef.

9.1.2 Stöd till Polismyndigheten och andra myndigheter

Räddningstjänsten ska, enligt förordning om skydd mot olyckor 3 kap. 8 §, biträda vid den utredning som Polismyndigheten eller någon annan myndighet gör med anledning av en olycka vid vilken kommunen ska ansvara för räddningstjänsten eller med anledning av ett tillbud till en sådan olycka.

Hjälp till polismyndigheten kan utgöras av fysisk medverkan vid annan myndighets utredning eller genom att tillhandahålla underlag och/eller kompetens efter förfrågan. En typ av hjälp till polismyndigheten är sakkunnighetsutlåtanden, gällande ex. risk för brandspridning.

9.2 Skövde kommun

Handlingsprogrammet och arbetet med målen bör i sin helhet en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen bör årligen följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Dokumentation kring måluppfyllnad bör innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet. Det åligger kommundirektör att utse ansvarig funktion.

Övriga mål kopplade till fortsatt arbete med trafiksäkerhet och klimatanpassning följs upp i enlighet med existerande planer av respektive ansvarig verksamhet.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunens ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

Ks § 44/24, KS2023.0344

9.3 Lidköpings kommun

Handlingsprogrammet och arbetet med målen bör i sin helhet en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen bör årligen följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Dokumentation kring måluppfyllnad bör innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet.

Övriga mål kopplade till fortsatt arbete med kontinuitetshantering, trafiksäkerhet och klimatanpassning följs upp i enlighet med existerande planer och arbete av respektive ansvarig verksamhet. Sektor samhälle följer upp arbetet kring trafiksäkerhet för att upptäcka brister i väghållning eller trafiksäkerheten årligen. År 2022 var det tolfte året det genomfördes och uppföljningen gjordes för tidsperioden september till augusti. Vid uppföljningen deltar oftast funktioner som trafikplanerare, driftplanerare och personal från räddningstjänsten men vilka som deltar kan variera. Kommunens arbete med klimat- och miljöfrågorna samt dess mål följs upp årligen.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

Ks § 32, dnr. KS 2023/100

9.4 Mariestads kommun

Handlingsprogrammet och arbetet med målen bör i sin helhet en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen bör årligen följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Dokumentation kring måluppfyllnad bör innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet. Det åligger kommundirektör att utse ansvarig funktion för det fortsatta arbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.

Kf § 4, Dnr 2023/00505

9.5 Vara kommun

Handlingsprogrammet ska en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen ska följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och

användas som grund till utvärderingen. Dokumentationen kring måluppfyllnad ska innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet.

Arbete kopplat till klimatanpassning och risk- och sårbarhetsanalys dokumenteras inom ramen för befintliga processer.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

Ks § 65, dnr. 2023/253

9.6 Tibro kommun

Handlingsprogrammet ska en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen ska följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Dokumentationen kring måluppfyllnad ska innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet.

Övrigt mål kopplat till fortsatt arbete i enlighet med handlingsplanen följs upp med existerande planer av respektive ansvarig verksamhet.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunens ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

Ks § 4, dnr. 2023-000229

9.7 Töreboda kommun

Handlingsprogrammet och arbetet med målen bör i sin helhet en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen bör årligen följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Dokumentationen kring måluppfyllnad bör innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet. Det åligger kommunchef att utse ansvarig funktion för det fortsatta arbetet enligt LSO.

Målen som rör ökad riskmedvetenhet i berörda verksamheter i kommunen samt analysen kopplat till extrema väderhändelser bör följas upp och rapporteras till kommunstyrelsen minst en gång per mandatperiod.

Övriga mål kopplade till fortsatt arbete med trafiksäkerhet och klimatanpassningsplan följs upp i enlighet med existerande planer av respektive ansvarig verksamhet.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunens ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

Kf § 5, dnr: 2023/524

9.8 Hjo kommun

Detta handlingsprogram, arbetet mot måluppfyllnad och den tillhörande uppföljningen av riskanalysarbetet ska följas upp årligen och återsäkras Kommunstyrelsen.

Vid en bedömning att ett mål i detta handlingsprogram har uppfyllts ska detta skriftligen dokumenteras. Dokumentationen ska innehålla vilket mål som uppnåtts, hur arbetet till måluppfyllnad sett ut, vilka aktörer som varit delaktiga och hur kontinuitetsplaneringen för det framtida arbetet inom området ser ut.

I slutet på varje mandatperiod ska det sammanställda arbetet med handlingsprogrammet utvärderas och inventeras kopplat till måluppfyllnad. Utvärderingen ska innehålla samtlig till förfogande ställda data och dokumentation som ligger till grund för de slutsatser som drages.

Upprättande och revidering av de styrdokument/handlingar som identifierats och kopplas till ovanstående ska revideras och/eller antas i samband med att utvärderingens slutsatser presenterats kommunstyrelsen.

Kf § 8, 2023-257

9.9 Karlsborgs kommun

Handlingsprogrammet ska en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen ska följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Dokumentation kring måluppfyllnad ska innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet.

Övrigt mål kopplat till fortsatt arbete i enlighet med handlingsplanen följs upp med existerande planer av respektive ansvarig verksamhet.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunens ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

KSN dnr. 2023-000547

9.10 Essunga kommun

Handlingsprogrammet ska en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen ska följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Dokumentation kring måluppfyllnad ska innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet.

Arbete kopplat till klimatanpassning och risk- och sårbarhetsanalys dokumenteras inom ramen för befintliga processer.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

Ks § 72, dnr. 2023/383

9.11 Grästorps kommun

Handlingsprogrammet ska en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen ska följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Dokumentation kring måluppfyllnad ska innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet.

Arbete kopplat till klimatanpassning och risk- och sårbarhetsanalys dokumenteras inom ramen för befintliga processer.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

Ks § 93, Ks § 93, dnr. 2021/755

9.12 Gullspångs kommun

Handlingsprogrammet och arbetet med målen bör i sin helhet en gång per mandatperiod utvärderas och vid behov revideras. Arbetet med målen bör årligen följas upp och när ett enskilt mål bedöms vara uppfyllt ska detta dokumenteras och användas som grund till utvärderingen. Det åligger kommunchef att utse ansvarig funktion för fortsatt arbete relaterat till lagen om skydd mot olyckor.

Dokumentationen kring måluppfyllnad ska innehålla vilket mål som uppfyllts, hur målet har uppfyllts samt vilka som bedrivit arbetet.

Målen som rör ökad riskmedvetenhet i berörda verksamheter i kommunen, samt analysen kopplat till extrema väderhändelser, bör följas upp och rapporteras till kommunstyrelsen minst en gång per mandatperiod.

Övrigt mål, kopplat till fortsatt arbete med trafiksäkerhet, följs upp i enlighet med existerande planer av respektive ansvarig verksamhet.

Styrdokument och andra handlingar som utarbetas och revideras kopplade till kommunens ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor ska delges kommunstyrelsen och berörda verksamheter.

Ks § 10, dnr. 2023-00465

Bilaga A: Dokumentförteckning

I aktuell bilaga beskrivs alla de dokument som ligger till grund för handlingsprogrammet eller utgör ett komplement till handlingsprogrammet uppdelat för förbundet och respektive medlemskommun.

Räddningstjänstförbundet

Förbundsordning för Räddningstjänsten Skaraborg, (samtliga medlemskommuner 2022)

Analys av risker för olyckor inom Räddningstjänsten Skaraborg, RÖS (2019)

Riskanalys Räddningstjänsten Västra Skaraborg, RVS (2021)

Underliggande dokument till handlingsprogrammet

Ledningsdoktrin, RÖS-RVS (2022)

Stabsinstruktion, RS (2023)

Brandvattenplan, RÖS (2021)

Stående order vid extraordinär händelse, RÖS (2020)

Riktlinje för räddningstjänst under höjd beredskap, RS (2023)

Oljeskyddsplan, RÖS (2011)

Avtal med andra kommunala räddningstjänster

Avtal med Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund

Avtal med Bergslagens Räddningstjänst

Avtal med Nerikes Brandkår

Avtal med Räddningstjänsten Herrljunga

Avtal med Räddningstjänsten Norra Älvsborg

Avtal med Samhällsskydd Mellersta Skaraborg

Samverkansavtal avseende samarbete mellan ledningssystem

Samverkansavtal avseende RäddsamVG

Avtal med andra aktörer

Avtal med Volvo Powertrain AB

Avtal med Metsä-Tissue AB

Avtal med Skaraborgs Flygflottilj F7 Såtenäs

Avtal om hjälp vid kemikalieolyckor

Avtal om sjöräddningsbåt

Avtal med Försäkringsbranschens Restvärdesräddning AB

Avtal med Social Velfärd ang. fixarservicetjänster

Avtal med SOS Alarm AB

Avtal med Skaraborgs sjukhus

Avtal med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om förstärkningsresurs kemenhet

Entreprenadavtal med Sotar´n i Hjo-Tibro AB (*idag Sotargruppen AB*)

Entreprenadavtal med Vara Sotning & Fastighetsservice AB (*idag Sotargruppen AB*)

Entreprenadavtal med Gösab Sotning AB

Skövde kommun

Risk och sårbarhetsanalys 2023–2027 – Skövde kommun

Analys av risker för olyckor inom Räddningstjänsten Skaraborg, RÖS (2019)

MSB:s statistik- och analysverktyg IDA.

Skövde kommun Trafikstrategi – Del 1: Program

Lokala ordningsföreskrifter för Skövde kommun

Förbundsordning för Räddningstjänsten Skaraborg

Lidköpings kommun

Gång-, cykel- och trafiksäkerhetsprogram. Lidköpings kommun. 2020.

Handlingsprogram Räddningstjänsten Västra Skaraborg för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. 2022.

Handbok i kommunal krisberedskap. MSB. 2022.

Handbok - Innehåll och struktur i kommunala handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor. MSB. 2021.

Handbok i kommunal krisberedskap – 4. Riskkatalog – Stormar. MSB. juni 2022.

Hållbarhetsprogram för Lidköpings kommun 2022–2030. Lidköpings kommun.

Kunskapsbanken; Meteorologi; Snö och hagel. SMHI. December 2021. Snö | SMHI

Kunskapsbanken; Klimat; Värmebölja. SMHI. Juni 2023. Värmebölja | SMHI

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst. MSB. 2021.

Rapport övergripande risk- och sårbarhetsanalys 2019. Lidköpings kommun. 2019.

Rapport händelse skyfall, påverkan på Lidköpings kommun. 2021-08-17/18.

Riskbild för oljeolyckor till sjöss i Sverige – En kunskapsöversikt för Östersjön, Västerhavet och de stora sjöarna. MSB. 2016.

Stadsutvecklingsplan. Lidköpings kommun. 2022.

Översiktsplan Lidköpings kommun. Lidköpings kommun. 2018

Mariestads kommun

Risk och sårbarhetsanalys för Mariestads kommun.

Analys av risker för olyckor inom Räddningstjänsten Skaraborg, RÖS (2019)

MSB:s statistik- och analysverktyg IDA.

Trafiksäkerhetsprogram för Mariestads kommun.

Klimatanpassningsplan, Mariestads kommun.

Lokala ordningsföreskrifter för Mariestads kommun.

Förbundsordning för Räddningstjänsten Skaraborg.

Översiktsplan Mariestads kommun.

Vara kommun

Handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor, Västra Skaraborg

Risk- och sårbarhetsanalys för Vara kommun

Räddningstjänsten Skaraborg, förbundsordning

Miljöstrategi 2021-2030 för Vara kommun

Tibro kommun

Risk och sårbarhetsanalys 2019-2022 – Tibro kommun.

Risk och sårbarhetsanalys 2015-2018 – Tibro kommun.

Analys av risker för olyckor inom Räddningstjänsten Skaraborg, RÖS (2019)

MSB:s statistik- och analysverktyg IDA.

Lokala ordningsföreskrifter för Tibro kommun.

Förbundsordning för Räddningstjänst Skaraborg.

Töreboda kommun

Analys av risker för olyckor inom Räddningstjänsten Skaraborg, RÖS (2019)

MSB:s statistik- och analysverktyg IDA.

Trafiksäkerhetsprogram för Mariestad, Töreboda och Gullspång.

Lokala ordningsföreskrifter för Töreboda kommun.

Förbundsordning för Räddningstjänst Skaraborg.

Hjo kommun

Risk och sårbarhetsanalys Hjo Kommun 2019 – 2022

Analys av risker för olyckor inom Räddningstjänsten Skaraborg, RÖS (2019)

MSB:s statistik- och analysverktyg IDA

Trafikprogram 2016 – 2021 Hjo Kommun Dnr. 2015-152

Va-plan för Hjo kommun Dnr. 2019-68

Miljöpolicy Dnr. 1999-261

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Hjo kommun Dnr. 2014-39

SMHI Vattenwebb 2020-07-22

Sjöfartsverket, Årsstatistik Sjö- och Flygräddning 2020

Sveriges geologiska undersökning - Riksöversikt över finkorniga jordars skredbenägenhet (sgu.se)

Karlsborgs kommun

Risk och sårbarhetsanalys 2019-2022 – Karlsborg kommun.

Risk och sårbarhetsanalys 2015-2018 – Karlsborg kommun.

Analys av risker för olyckor inom Räddningstjänsten Skaraborg, RÖS (2019)

MSB:s statistik- och analysverktyg IDA.

Lokala ordningsföreskrifter för Karlsborg kommun.

Förbundsordning för Räddningstjänst Skaraborg

Essunga kommun

Handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor, Västra Skaraborg

Risk- och sårbarhetsanalys för Essunga kommun

Räddningstjänsten Skaraborg, förbundsordning

Översiktsplan Essunga kommun

Grästorps kommun

Handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor, Västra Skaraborg

Risk- och sårbarhetsanalys för Grästorps kommun

Räddningstjänsten Skaraborg, förbundsordning

Översiktsplan, Grästorps kommun

Gullspångs kommun

Analys av risker för olyckor inom Räddningstjänsten Skaraborg, RÖS (2019)
MSB:s statistik- och analysverktyg IDA.

Trafiksäkerhetsprogram för Mariestad, Töreboda och Gullspång.

Lokala ordningsföreskrifter för Gullspångs kommun.

Förbundsordning för Räddningstjänst Skaraborg

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Handlingsprogrammet har varit föremål för samråd enligt nedan. Lämnade synpunkter av principiell och korrigerande natur har införts i handlingsprogrammets slutliga version. Samrådsredogörelse har tagits fram inför beslut.

Mottagare av samrådsremiss:

- Förbundets medlemskommuner (Skövde, Lidköping, Mariestad, Vara, Tibro, Töreboda, Hjo, Karlsborg, Essunga, Grästorp och Gullspång)
- Länsstyrelsen Västra Götalands län
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Polismyndigheten (Polisregion Väst)
- Västra Götalandsregionen (Skaraborgs sjukhus)
- Försvarsmakten (Västra militärregionen)
- Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund
- Samhällsskydd Mellersta Skaraborg
- Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
- Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
- Räddningstjänsten Storgöteborg
- Nerikes Brandkår
- Bergslagens Räddningstjänst
- Herrljunga kommun (räddningstjänsten)
- Sjöfartsverket
- Kustbevakningen
- Trafikverket
- SOS-Alarm
- Arbetstagarorganisationer lokalt (Sveriges Ingenjörer, Vision, Ledarna, Kommunal, Brandmännens Riksförbund)

Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Lag om skydd mot olyckor innehåller ingen definition av begreppet "hamn" och inte heller hänvisar lagstiftningen till någon definition i annan lagstiftning för att förtydliga vad som är hamn. Ägarförhållanden i hamnen är inte heller något som avgör vilken aktör som har räddningstjänstansvaret.

Begreppet får därför i första hand tolkas utifrån sin allmänna ordalydelse. Utifrån en ordalydelseolkning kan följande innebörd av begreppet hamn fås att det är en anläggning som konstruerats för ändamålet att förtöja båtar eller fartyg. Med konstruktion anses att den är tillverkad eller anordnad för ändamålet, till exempel en brygga eller kaj. En "naturhamn" är därför inte att betrakta som "hamn". Ytmässig avgränsning av "hamn" anses vara det område som ligger innanför bryggor, pirar eller inre vågbrytare. Om "hamn" utgörs av en brygga – utan att den har någon exakt och tydlig avgränsning, till exempel endast med "öppet vatten" utanför bryggan – anses den ytmässiga avgränsningen utgöras av bryggans omedelbara närhet.

Mot bakgrund av vad som redogjorts för ovan är det inte för varje enskilt objekt självklart för vad som utgör en hamn och var gränserna för en specifik hamn går. I sjöarna Vänern och Vättern är ansvaret för sjöräddning och miljöräddningstjänst till sjöss statligt med undantag för hamnområden där ansvaret ligger hos förbundet. Det är därför väsentligt att tydliggöra var gränser för hamnområden och ansvar går. Därför har gränserna för större hamnar/hamnområden dokumenterats i aktuell bilaga med flygfoton. För mindre hamnar, ex. bryggor, utgörs det kommunala ansvaret av bryggans omedelbara närhet, vilket innefattar området som upptas av båtar som är förtöjda vid aktuell brygga.

Hamnområden i Lidköpings tätort, Vänern

Figur 4. Flygfoto över Lidköpings hamn och småbåtshamn. (Småbåtshamnen är under ombyggnation. Ny utformning finns inte på flygfoto än därav är den i flygfotot ovan ersatt med bild från planärendet i Lidköpings kommun.)

Hamnområden i Lidköpings kommun, Vänern

Figur 5. Flygfoto Djurgårdsudde Kållandsö t.v. och Läckö Slott Kållandsö t.h.

Figur 6. Flygfoto Spiken Kållandsö t.v. och Hörvikens Marina Kållandsö t.h.

Hamnområde i Mariestad, Vänern

Figur 7: Flygfoto över hamnområde Mariestad.

Hamnområden Mariestads kommun

Figur 8: Småbåtshamn Söder Tidans mynning, småbåtshamn Lugnås, småbåtshamn Ekuddens båtgård samt Småbåtshamn Laxhall, Torsö.

Hamnområde i Sjötorp, Vänern

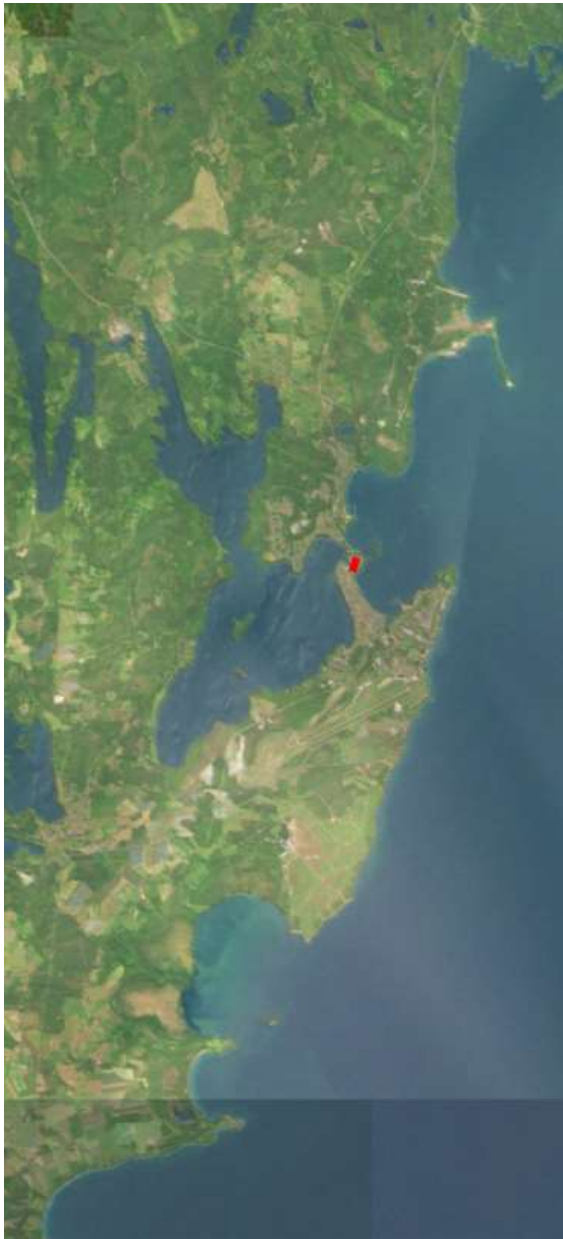
Figur 9: Flygfoto över hamnområde Sjötorp.

Hamnområde i Otterbäcken, Vänern

Figur 10: Flygfoto över hamnområde Otterbäcken.

Hamnområden i Karlsborg, Vättern

Figur 11: Flygfoto över hamnområden Karlsborg.

Figur 12: Småbåtshamn Granvik, småbåtshamn Klanghamn samt småbåtshamn Provplats Karlsborg.

Figur 13: Småbåtshamn Hanken, småbåtshamn Åspenäset samt småbåtshamn Karlsborgsviken.

Figur 14: Småbåtshamn Brevik.

Hamnområden i Hjo, Vättern

Figur 15: Flygfoto över hamnområde Hjo.

Räddningstjänsten Skaraborg
010-173 63 00 rtjskaraborg.se

